

KONUR Í VÍSINDUM Á ÍSLANDI

Menntamálaráðuneytið
mars 2002

Konur í vísindum á Íslandi

***Menntamálaráðuneytið
Mars 2002***

Menntamálaráðuneytið : Skýrslur og álitserðir 27

Mars 2002

Útgefandi: Menntamálaráðuneytið
Sölvhólgötu 4
150 Reykjavík
Sími: 560 9500
Bréfasími: 562 3068
Netfang: postur@mrn.stjr.is
Veffang: www.menntamalaraduneyti.is

Umbrot og
textavinnsla: Menntamálaráðuneytið og Hagstofa Íslands

Kápuhönnun: XYZETA ehf.

Prentun: Gutenberg

© 2002 Menntamálaráðuneytið

ISBN 9979-882-85-9

Efnisyfirlit

Formáli	5
Vísindin og hin kynjaða vídd	6
Vísindi og kynjaskekkja	6
Konur og vísindi á vettvangi Evrópusambandsins	7
Samantekt	11
Umgjörð rannsókna á Íslandi	11
Íslenskur vinnumarkaður	11
Jöfn staða kvenna og karla í íslensku lagaumhverfi	12
Uppbygging háskólastigsins og vísindastarfsemi	13
Samantekt	16
Tölfræðileg samantekt um menntun íslenskra kvenna	16
Framhaldskólastigið	17
Nemendur á háskólastigi	18
Brautskráðir á háskólastigi	20
Brautskráðir doktorar	22
Samantekt	23
Konur í rannsóknum og þróun	23
Fjöldi kvenna í rannsóknum og þróun	24
Konur í rannsóknastörfum í háskólum	27
Úthlutanir styrkja til rannsókna	28
Rannsóknavirkni	33
Samantekt	33
Stjórnkerfi rannsókna og vísinda	34
Stjórn ríkisins á sviði vísinda og rannsókna	34
Háskólaráð	34
Stjórn RANNÍS, fagráð og úthlutunarnefndir	35
Aðrar stjórnir	36
Samantekt	37
Helstu niðurstöður	37
Leiðir til að fjölga konum í vísindum	38
Markmið	38
Kyngreindar tölfræðiupplýsingar	39
Breyting á staðalmynd vísindanna	39
Lærimeistarar	40
Jöfnun fjölskylduábyrgðar	40
Efling framhaldsnáms á Íslandi	41
Efling kynjarannsókna	41
Netverk vísindakvenna	41
Lokaorð	42
Töfluyfirlit	43

Formáli

Í þessari skýrslu er dregin upp mynd af stöðu kvenna í vísindum á Íslandi. Upplýsingarnar sem skýrslan byggir á voru teknar saman af nefnd um konur og vísindi sem skipuð var af menntamálaráðherra vorið 2000. Upplýsingaöflunin var m.a. liður í viðamiklu mati á því hvort jafnréttisjónarmiða hefði að fullu verið gætt í fimmtu rammaáætlun Evrópusambandsins á sviði rannsókna. Íslandi var boðin þátttaka í verkefninu þar sem það var aðili að rammaáætluninni.

Frá því að nefndin hóf störf hefur hún safnað saman margvíslegum gögnum og hefur hluti þeirra verið tekinn inn í vinnu Evrópusambandsins á þessu sviði. Tilgangur skýrslunnar er hins vegar að miðla upplýsingum sem nefndin hefur safnað, til þeirra sem áhuga hafa og bera ábyrgð á þessum málaflokkum á Íslandi. Starf nefndarinnar og upplýsingaöflun á hennar vegum nýtist einnig á innlendum vettvangi við stefnumótun á sviði vísinda og rannsókna.

Í meginmáli skýrslunnar eru birtar helstu niðurstöður þeirra tölfræðilegu gagna sem nefndin hefur safnað. Tölfræðileg fylgir einnig skýrslunni en þar er að finna margs konar ítarefni. Við öflun tölfræðilegs efnis hefur víða verið leitað fanga og hefur nefndin átt gott samstarf við marga aðila. Tölur um mannfjölda, vinnumarkað, menntun, nemendur, brautskráða og starfslið á háskólastigi eru fengnar hjá Hagstofu Íslands. Starfsmenn Rannsóknarráðs Íslands (RANNÍS) létu í té margvíslegar upplýsingar um þá sjóði sem að ráðinu snúa sem og um nefndir og ráð á vegum þess. Þá lét RANNÍS einnig í té efni úr könnun sem það gerði árið 2000 um starfandi fólk við rannsóknir og þróun. Skrifstofa rannsóknasviðs Háskóla Íslands miðlaði efni um Rannsóknasjóð Háskólans og um grunnmat rannsóknastiga. Einnig fengust upplýsingar frá skjalasafni Háskólans um útskrifaða doktora frá Háskóla Íslands. Leitað var til allra starfandi háskóla til að fá upplýsingar um skipan háskólaráða síðustu árin og sömuleiðis til rannsóknastofnana atvinnulífsins vegna stjórna þeirra. Af hálfu nefndarinnar voru unnar tölur um nýútskrifaða doktora úr *Árbókum Hins íslenska Þjóðvinafélags*. Fleiri heimildir hafa og verið nýttar þó þeirra sé ekki getið sérstaklega hér.¹

Nefndin um konur og vísindi þakkar öllum þeim sem veittu henni upplýsingar og aðstoð. Nefndin er þannig skipuð:

Hellen M. Gunnarsdóttir, formaður, skipuð af menntamálaráðuneytinu.
Sigríður Vilhjálmsdóttir, tilnefnd af Hagstofu Íslands.
Dr. Stefanía Óskarsdóttir, tilnefnd af Konum og lýðræði, forsætisráðuneytinu.
Þórunn Pálsdóttir, veðurfræðingur, tilnefnd af Rannsóknarráði Íslands.
Dr. Þorgerður Einarsdóttir, tilnefnd af Rannsóknastofu í kvennafræðum við Háskóla Íslands.

¹ Hluti tölfræðiefnisins hefur verið birtur áður þótt með öðrum hætti sé. Annað efni er nýtt. Í öllum tilvikum er leitast við að greina upplýsingarnar eftir kyni.

Vísindin og hin kynjaða vídd

Hér er fjallað um hlut kvenna í rannsóknum á Íslandi. Upphaf verkefnisins má rekja til áætlunar Evrópusambandsins sem miðar að því að auka hlut kvenna í vísindum því talið er að full nýting mannauðs auki hagvöxt og velferð. Þetta er í samræmi við stefnu íslenskra stjórnvalda sem hafa sett sér það markmið að tryggja jafna stöðu karla og kvenna í íslensku samfélagi, efla menntun og rannsóknir og stuðla að áframhaldandi hagsæld á Íslandi.

Í köflunum sem á eftir koma eru birtar tölfræðilegar upplýsingar sem varpa ljósi á stöðu kvenna í vísindum og rannsóknum á Íslandi. Birtar eru upplýsingar um menntun Íslendinga. Þar eru einnig birtar tölur um hlutfall kvenna og karla sem sinna rannsóknum við æðri menntastofnanir, opinberar stofnanir, sjálfseignastofnanir og innan fyrirtækja. Þá er að finna upplýsingar um úthlutanir úr rannsóknasjóðum á sviði vísinda og tækni. Stjórnkerfi stefnumótunar í vísindum er einnig stuttlega lýst og birt yfirlit um fjölda kvenna í ýmsum stjórnnum og ráðum sem móta stefnu á sviði vísinda og rannsókna. Í lokakafla skýrslunnar er að finna stutta samantekt á helstu niðurstöðum og ábendingar til þeirra sem móta íslenska vísindastefnu og annarra þeirra sem eru leiðandi í vísindum.

Ekki er gerð tilraun til að meta gæði rannsókna á Íslandi. Tölfræðilegar upplýsingar eru notaðar til að varpa ljósi á umfang og þátttöku kvenna í samanburði við karla í vísindum og rannsóknum á Íslandi.

Vísindi og kynjaskekkja

Lengi vel var hin vísindalega aðferðafræði að mestu hafin yfir gagnrýni svo fremi sem vísindamenn skýrðu frá niðurstöðum sínum á hátt sem þótti trúverðugur, m.a. með tilvísan í verk annarra vísindamanna og með ábyrgri skráningu og birtingu á niðurstöðum sínum. Hinn góði vísindamaður var álitinn hlutlaus greinandi þeirra upplýsinga sem hann safnaði. Hlutleysiskrafa vísindanna birtist t.d. í þeirri skoðun að mikilvægt sé að vísindamaðurinn standi ekki í hringið þeirra atburða sem hann lýsir og greinir.²

Þetta viðhorf til vísindanna hefur þó breyst mikið á síðari árum. Sýnt hefur verið fram á að þekkingarsköpun á sér ávallt stað í sögulegu, menningarlegu og félagslegu samhengi. Menningarbundnar hugmyndir samfélagsins, viðhorf og tungutak hafa t.d. mótandi áhrif á val á vísindalegum viðfangsefnum og hvernig fólk í vísindum nálgast þau. Að sama skapi hafa viðhorf og tungumál einnig áhrif á túlkun á gögnum og niðurstöðum.³

Sífelld fleiri hallast að því að það sé goðsögn að vísindin séu hlutlaus og kynlaus. Þess í stað vex þeirri skoðun fylgi að vísindin endurspegli líf og samfélagslegan veruleika þeirra sem ástunda þau. Af þessu leiðir t.d. að ef karlar eru í meirihluta þeirra sem sinna vísindastörfum er hætta á að vísindin birti skekka mynd. Áhrifaleysi kvenna í vísindum hefur jafnframt í för með sér að samfélagið fer á mis við hugmyndir þeirra og að fjárfesting skattgreiðenda í menntun kvenna skilar e.t.v. ekki sambærilegum arði og menntun karla.

² Hér er hægt að nefna sem dæmi fræg varnaðarorð þýska félagsfræðingsins Max Weber.

³ Helen Longino (1990) *Science as Social Knowledge. Values and Objectivity in Scientific Inquiry*. Princeton University Press, Princeton, New Jersey.

Áþreifanlegar vísbendingar um að kynjaskekkja (e. gender bias) sé til staðar í vísindum komu m.a. fram í niðurstöðum rannsóknar þeirra Agnes Wold og Christine Wennerås í grein sem birtist í *Nature* árið 1997. Í stuttu máli sýndu þær fram á að karlar höfðu notið jákvæðrar mismununar við úthlutun styrkja úr Vísindasjóði heilbrigðisvísinda í Svíþjóð (Medicinska forskningsrådet). Til að fá styrk úr sjóðnum þurftu konur að hafa birt 2,5 sinnum fleiri vísindagreinar en karlar. Þá þurftu þær að hafa fleiri tilvitnanir en karlar. Karl sem vitnað var í 0-4 sinnum á ári í alþjóðlegum tímaritum átti meiri möguleika á styrk en kona sem hafði fleiri en 15 tilvitnanir á ári. Þá var einnig eftirtektarvert að karlar sem höfðu fengið þá umsögn að umsókn þeirra væri „ekki mjög áhugaverð“ áttu meiri möguleika á styrk en konur sem höfðu fengið þá umsögn að umsókn þeirra væri „mjög áhugaverð“.⁴ Niðurstöður Wold og Wennerås vöktu mikla athygli og hrundu af stað umræðum um kynferði og jafnréttismál innan hins alþjóðlega vísindasamfélags.

Könnun MIT (Massachusetts Institute of Technology) árið 1999 vakti einnig athygli á stöðu kvenna í vísindum. Í úttekt MIT meðal starfsmanna kom í ljós að konur sátu ekki við sama borð og karlar. Þær höfðu lakari vinnuáðstöðu en karlar og karlar höfðu forskot á konur við framgang og úthlutun styrkja úr sjóðum háskólans.⁵

Átak til að tryggja jafnrétti á sviði vísinda og rannsókna snýst ekki einvörðungu um að standa vörð um réttindi allra þegna óháð kynferði. Samþætting jafnréttis-sjónarmiða er aðferð til að efla sjálf vísindin og fullnýta mannauð kvenna og karla þar sem menntun og þekking kvenna virðist oft fara forgörðum við núverandi aðstæður.

Konur og vísindi á vettvangi Evrópusambandsins

Stefna Evrópusambandsins er að fjölga þeim sem sinna rannsóknum og sérstaklega að greiða leið kvenna til þess að stunda rannsóknir þar sem tölfræðin sýnir að brottfall kvenna er mikið. Leita þarf leiða til að fyrirbyggja brottfall þeirra kvenna sem þegar eru í vísindum og ennfremur að leita nýrra leiða til að laða fleiri til náms í vísindum, ekki síst ungar stúlkur. Talið er nauðsynlegt að huga að aðgerðum sem auðvelda fólki að sameina fjölskylduábyrgð og vinnu við rannsóknir. Einnig er talið mikilvægt að vinna gegn staðalmyndum um vísindin og því hverjir stundi þau.

Ráðherraráð Evrópusambandsins samþykkti í byrjun árs 1999 áætlun um að efla stöðu kvenna í rannsóknum og vísindum.⁶ Áætlunin er liður í því að efla í senn rannsóknir innan Evrópusambandsins og jafna stöðu kynjanna í samfélaginu. Til grundvallar lá stefnumótun um jafnréttisáttak á sviði vísindanna sem fjölgar konum í vísindum og styrkir rannsóknir um konur og líf þeirra. Stefnt er að því að örva umræður um stöðu kvenna í vísindum í Evrópu og skiptast á upplýsingum um aðstæður og aðgerðir í löndum Evrópusambandsins og löndum því tengdu.⁷ Einnig var stefnt að því að hrinda í framkvæmd aðgerðum sem miða að því að fjölga konum í vísindum.

⁴ Wold, Agnes og Wennerås, Christine, 1997: "Commentary: Nepotism and Sexism in Peer-review" í *Nature* Vol. 387, 22. maí 1997.

⁵ Um þetta má lesa í fréttabréfi MIT (*The MIT Faculty Newsletter*) frá í mars 1999 sem er að finna á heimasíðu skólans (<http://web.mit.edu/fnl/women/women.html>).

⁶ COM(1999) 76 "Women and science: mobilizing women to enrich European research".

⁷ Þessi lönd eru þau fimmtán ríki sem aðild eiga að ESB og fjórtán ríki sem aðild áttu að fimmtu rammaáætlun ESB. Ísland er eitt þessara ríkja.

Við undirbúning framkvæmdar jafnréttisátaks á sviði rannsókna og vísinda var talið nauðsynlegt að safna tölfræðilegum upplýsingum um stöðu kvenna í vísindum í Evrópu. Undir forystu dr. Mary Osborn skilaði hópur sérfræðinga frá sér skýrslu í nóvember 1999. Skýrslan nefndist *Science Policies in the European Union: Promoting excellence through mainstreaming gender equality* (ETAN skýrslan).⁸ Niðurstöður skýrslunnar voru mikilvægt innlegg í umræðu um stöðu kvenna í vísindum og rannsóknum og skaut styrkari stöðum undir frekari stefnumótun til að auka hlut kvenna á þessu sviði í Evrópu.

Í ETAN skýrslunni var dregin upp mynd af stöðu vísindakvenna við evrópska háskóla og rannsóknastofnanir.⁹ Helstu niðurstöður voru þær að konum fækkar eftir því sem ofar er komið í stigveldi rannsókna og kennslu á háskólastigi. Þessu brottfalli kvenna hefur verið líkt við leka (e. leaky pipeline). Þrátt fyrir að konur séu helmingur þeirra sem útskrifast með fyrstu gráðu frá háskólum eru konur innan við 10% þeirra sem eru í forystu í vísindasamfélaginu.¹⁰

Í skýrslunni eru jafnframt færð fyrir því rök að brottfall kvenna úr vísindum sé síður en svo náttúrulegt. Brottfallið er afleiðing flókinna samfélagslegra þátta sem draga úr möguleikum kvenna til frama innan vísindanna. Mismunur gagnvart konum er í mörgum tilfellum ómeðvituð en er þess þó valdandi að þær veljast frá frama á þessu sviði.¹¹

Til skamms tíma var frami og árangur í vísindasamfélaginu jafnan talinn byggjast á hlutlausum mælingum á afköstum og gæðum þeirra rannsókna sem stundaðar eru. Í ETAN skýrslunni er sýnt fram á að mælistikurnar geta mismunað kynjunum með skipulegum hætti. Bent er á viðvarandi launamun kynjanna sem starfa að rannsóknum, framboð á rannsóknastörfum sem hentar betur þeim sem eru einhleypir og barnlausir og ósveigjanleika gagnvart barneignum. Þá er einnig gerð úttekt á úthlutun rannsóknastyrkja og framkvæmd jafningjamats (e. peer review) sem þrátt fyrir að byggja á hlutlægu mati virðist sniðið að körlum frekar en konum.

Á vettvangi Evrópusambandsins er nú litið svo á að leiðrétting kynjaskekkju á sviði rannsókna og vísinda sé þáttur í því að nútímavæða vísindi og rannsóknir. Stefnumótun ESB á sviði vísinda og rannsókna felur í sér átak á fjórum sviðum: Í fyrsta lagi að nútímavæða vísindi, í öðru lagi að nútímavæða hugmyndir um vísindalegar framabrautir, í þriðja lagi að tryggja eftirlit og gæðamat og í fjórða lagi að samþætta jafnréttissjónarmið í rannsóknum. Til að ná fram þessum

⁸ Osborn, M., Rees, H., Hermann, C., Hilden, J., McLaren, A., Palomba, R., Peltonen, L., Vela, C., Weis, D., Wold, A., and Wennerås, C. (2000) *Science Policies in the European Union: Promoting excellence through mainstreaming gender equality. A report from the ETAN Network on Women and Science*, Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. ISBN 92-828-8682-4.

⁹ Í ETAN skýrslunni kom fram að litlar upplýsingar voru til um stöðu og fjölda vísindakvenna í einkafyrirtækjum.

¹⁰ Osborn, M., Rees, H., Hermann, C., Hilden, J., McLaren, A., Palomba, R., Peltonen, L., Vela, C., Weis, D., Wold, A., and Wennerås, C. (2000) *Science Policies in the European Union: Promoting excellence through mainstreaming gender equality. A report from the ETAN Network on Women and Science*, Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. ISBN 92-828-8682-4, bls. 13. Og Commission Staff Working Paper. "Women in Science: the gender dimension as a leverage for reforming science", SEC(2001) 771, bls. 4.

¹¹ Þetta orðalag vísar til þess að líklegt er að konur velji sér líkt og karlar greiðfærar leiðir miðað við ríkjandi aðstæður. Að sama skapi er líklegt að karlar séu oft valdir umfram konur í ákveðin störf og verkefni.

markmiðum er talið brýnt að þeir sem meta gæði og árangur rannsókna spyrji hvað er verið að rannsaka, fyrir hvern, hverjum gagnast það og til hvers?¹²

ETAN skýrslan sýndi einnig að fáar konur eru í nefndum og ráðum sem móta rannsóknarstefnu Evrópusambandsins og þeirra ríkja sem athugunin náði til. Þá var ESB bent á að hefðbundin kynjaskekkja í vísindum og rannsóknum endurspeglar í opinberri umræðu um vísindi og móti hvernig fjölmiðlar og almenningur nálgast vísindin. Heimur vísindanna birtist því sem heimur karla fremur en heimur kvenna. Sú framsetning á svo sinn þátt í að viðhalda hefðbundnu ástandi.

Til að vinna gegn ríkjandi viðhorfum og efla vísindi og rannsóknir var lagt til í ETAN skýrslunni að gripið yrði til aðgerða sem hvetti konur til að sækja fram í rannsóknum með það fyrir augum að efla vísindin.

Á grundvelli ETAN skýrslunnar kom ráðherraráð ESB á fót samstarfshópi sem í eiga sæti fulltrúar ríkja sem aðild áttu að fimmtu rammaáætlun ESB um rannsóknir og tækniþróun. Samstarfshópurinn hefur verið kenndur við Helsinki en þar hittist hann fyrst í nóvember 1999 til að ræða niðurstöður skýrslunnar, safna frekari upplýsingum og leggja til aðgerðir til úrbóta. Fulltrúi íslenska menntamálaráðuneytisins hefur tekið fullan þátt í störfum og stefnumótun í Helsinkihópnum.

Eitt fyrsta verk Helsinkihópsins var að koma á fót nefndum um konur og vísindi í öllum þeim ríkjum sem aðild áttu að hópnum. Þessar nefndir hafa safnað saman gögnum um konur í vísindum og kynnt þau fyrir öðrum þátttökuríkjum á vettvangi Helsinkihópsins með það fyrir augum að bera saman árangur og aðferðir. Á grundvelli skýrslna frá öllum þátttökuríkjunum er nú unnið að frekari stefnumótun.

Þær niðurstöður sem þegar liggja fyrir leiða í ljós að þótt löndin séu misvel á vegi stödd hvað varðar rannsóknir og jafnrétti er umgjörð rannsóknarstarfseminnar oft áþekk. Ábyrgð á mótun rannsókna- og tæknistefnu dreifist oft og tíðum á milli nokkurra ráðuneyta sem síðan hafa samráð sín á milli. Stundum er þó ábyrgðin í höndum sérstaks ráðuneytis sem sér alfarið um stefnumótun á sviði vísinda og tækni. Rannsóknir í þessum löndum treysta mjög á opinber framlög og þær eru einkum stundaðar innan háskóla eða opinberra rannsóknastofnana. Það er hins vegar mjög breytilegt eftir löndum í hversu miklum mæli einkafyrirtæki stunda rannsóknir og þróun. Þetta á jafnt við um það fé sem varið er til rannsókna innan einkafyrirtækja, fjölda starfsmanna þeirra sem fæst við rannsóknir og til hvaða sviða rannsóknirnar ná.¹³

Samanburður milli þessara ríkja sýnir að alls staðar blasir við svipaður félagslegur veruleiki, kynjaskiptur vinnumarkaður og rýr hlutur kvenna í rannsóknum. Konur eru um helmingur þeirra sem útskrifast með fyrstu háskólagráðu. Hins vegar hafa konur skilað sér verr en karlar í framhaldsnám og nám tryggir þeim síður en körlum öruggan starfsframa. Á allra síðustu árum er þetta síðastalda að

¹² Þetta kom t.d. fram í máli Teresu Rees, ritara Helsinkihópsins, á ráðstefnu um "Gender and Research" sem haldin var af Evrópusambandinu í Brussel 8.-9. nóvember 2001. Nánar er sagt frá störfum Helsinkihópsins hér að neðan.

¹³ Komið hefur fram í þessari vinnu að ekki er nógu mikið vitað um það rannsóknarstarf sem fram fer innan einkafyrirtækja s.s. hverjir stunda rannsóknir og hversu miklu fé er varið til þeirra. Hrinda á af stað sérstakri könnun í öllum þátttökulöndunum til að leita svara við þessum spurningum. Könnun sem Rannís lét gera árið 2000 og vitnað er í síðar í þessari skýrslu er því skrefi á undan þessu starfi á vegum ESB.

breytast og þeim konum fjölgar ört sem ljúka rannsóknatengdu framhaldsnámi. Rýni í tölfræðilegar upplýsingar færir okkur hins vegar heim sanninn um kynjaskipt námsval því konur og karlar virðast sækja í ólíkar fræðigreinar.

Samanburður á milli landa sýnir einnig að ríkin eru mislangt komin í því að tryggja jafna stöðu kynjanna á sviði rannsókna með lagasetningu og stefnumótun byggðri á hugsjóninni um samþættingu jafnréttissjónarmiða (e. gender mainstreaming) eða með sértækum aðgerðum.

Skortur á tölfræðilegum upplýsingum og ólíkar viðmiðanir torvelda samanburð og greiningu á stöðu kvenna í rannsóknum í einstökum löndum. Í ETAN skýrslunni, sem áður var vitnað til, var hvatt til að söfnun tölfræðilegra upplýsinga um konur í rannsóknum yrði aukin og samræmd milli landa. Nú hefur verið hrundið af stað átaki á vegum ESB til að samræma söfnun slíkra tölfræðilegra upplýsinga, en söfnun þeirra er talin mikilvæg forsenda þess að hægt sé að ná settu marki um fjölgun kvenna í vísindum.

Nýlega var einnig kynnt niðurstaða úttektar á úthlutunum rannsóknastyrkja í fimmtu rammaáætlun um rannsóknir og þróun.¹⁴ Hlutur kvenna var sérstaklega kannaður, bæði við mat umsókna og úthlutun styrkja. Þá voru einnig áhrif kynjasjónarmiða á inntak rannsóknaverkefna metin. Í stuttu máli sýna niðurstöðurnar að hlutur kvenna var rýr, en mismikill eftir sviðum og viðfangsefnum rannsókna. Svo dæmi sé tekið af rannsóknum á sviði lífsgæða (e. quality of life) voru konur meðal þátttakenda í 14-18% verkefna, enga konu var að finna í 27% verkefna og í 33% verkefna var aðeins ein kona. Var þetta þó það svið sem kom einna best út. Mat á umsóknum leiddi einnig í ljós það sem kallað er „þekkingargjá“. Hún birtist í því að sú víðtæka þekking sem þegar er til staðar á kynjamismun og annars konar mismun er ekki nýtt í rannsóknafærlinu, t.d. í hönnun á rannsóknasniði, vali á þýði og úrtaki, úrvinnslu gagna og túlkun.¹⁵

Kannanir hafa einnig sýnt að það er tilhneiging til að gleyma kynjavíddinni þegar ekki er hugað sérstaklega að henni. Innan ESB er unnið að því að samþætta jafnréttissjónarmið inn í öll stig vísindaferla (e. implementation cycle). Það merkir ekki að taka þurfi tillit til kynferðis alls staðar, heldur að tryggja að það sé gert þegar það á við. Þá hafa kannanir leitt í ljós samhengi milli kyns og fjölbreytileika. Kynblindu í vísindalegri orðræðu dregur því ekki einasta hlut annars kynsins með því að taka ekki tillit til mismunar, heldur hefur hún jafnframt tilhneigingu til að horfa fram hjá annars konar mismun. Með því að hafa bæði kynin með í greiningunni er opnað fyrir fleiri blæbrigði í viðteknum og alhæfandi hugtökum, sem annars hafa dregið margbreytileika hópa undir einn hatt. Þannig opnar kynjavíddin augu okkar fyrir mismun í hegðun, áhugamálum og þörfum innan ólíkra hópa í stað þess að líta á þá sem einsleitar einingar. Þetta er áskorun fyrir hina vísindalegu rökhugsun sem gjarnan hefur leitast við að lýsa veruleikanum samkvæmt einhlítum lögmálum.¹⁶

¹⁴ Irma Erlingsdóttir, Sigríður Þorgeirsdóttir og Þorgerður Einarsdóttir, “Fjölgun kvenna í vísindum. Ekki bara jafnréttismál heldur nauðsyn”, *Fréttabréf Háskóla Íslands*, 1. tbl. 24. árg. mars 2002.

¹⁵ Pia Laurila og Kerry Young (ritstj.), *Gender Impact Assessment of the Specific Programmes of the Fifth Framework Programme: An Overview*, skýrsla gefin út af Evrópusambandinu (Directorate for Research), EUR 20022, 2001, bls. 17.

¹⁶ Þetta er m.a. skoðun Philippe Busquin, rannsóknastjóra Evrópusambandsins sem birtist í viðtali við hann í *CORDIS focus* (184), gefið út af ESB, 5. nóvember, 2001, 1-2, sjá <http://www.cordis.lu/focus/en/>.

Samantekt

Í þessum kafla er skýrt frá tildrögum þess að nefnd um konur og vísindi var skipuð af menntamálaráðherra árið 1999. Skipun hennar var í samræmi við áætlun framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins frá árinu 1999 sem miðar að því að fjölga konum í vísindum bæði vegna þess að ljóst var að verulega hallaði þar á hlut kvenna en einnig vegna þess að Evrópusambandið leggur nú áherslu á að styrkja vísindi og rannsóknastarf til að viðhalda hagvexti og velsæld. Ríkur þáttur í að nútímavæða vísindin er að fjölga konum í vísindum, en ekki síður að taka tillit til oft og tíðum ólíkrar stöðu kynjanna með það fyrir augum að auka gæði vísindanna. Með sömu rökum má segja að stefnumótun á sviði vísinda og rannsókna sem taki tillit til kynjamunar beri betri árangur en ella.

Skortur á tölfræðilegum upplýsingum og ólíkar viðmiðanir hafa hins vegar torvelað samanburð og greiningu á stöðu kvenna í vísindum og rannsóknum. Á vettvangi Evrópusambandsins hefur verið hrundið af stað vinnu til að safna tölfræðilegum upplýsingum sem varpa ljósi á stöðu kvenna í vísindum í Evrópu. Söfnun tölfræðilegra upplýsinga er talin mikilvæg forsenda þess að hægt sé að ná settum markmiðum um fjölgun kvenna í vísindum. Á vegum menntamálaráðuneytisins hefur nefnd um konur og vísindi unnið að því að safna upplýsingum um stöðu kvenna í vísindum og rannsóknum á Íslandi. Í næstu köflum verður gerð grein fyrir helstu niðurstöðum þeirrar upplýsingaöflunar.

Umgjörð rannsókna á Íslandi

Í þessum kafla er stutt yfirlit um umgjörð rannsókna og vísindastarfsemi á Íslandi. Í honum eru einnig ýmsar almennar upplýsingar um Íslendinga og íslenskan vinnumarkað.

Íslenskur vinnumarkaður

Í desember 2001 voru íbúar á Íslandi um 286.000. Konur voru aðeins fleiri en karlar. Ísland hefur eina hæstu fæðingartíðni í Evrópu.¹⁷ Árið 2001 var fæðingartíðnin 1,95 og hefur ekki verið svo lág síðan 1985,¹⁸

Dánartíðni ungbarna hérlendis er með því lægsta sem þekktist. Nýfætt stúlku-barn getur vænst að ná 81,4 ára aldri og drengur 77,5 ára aldri. Munurinn á lífslíkum karla og kvenna hefur farið minnkandi og er bilið milli kynjanna einna minnst á Íslandi af OECD löndunum. Lífslíkur karla hér á landi hafa aukist hlutfallslega meira en kvenna á undanförunum árum.

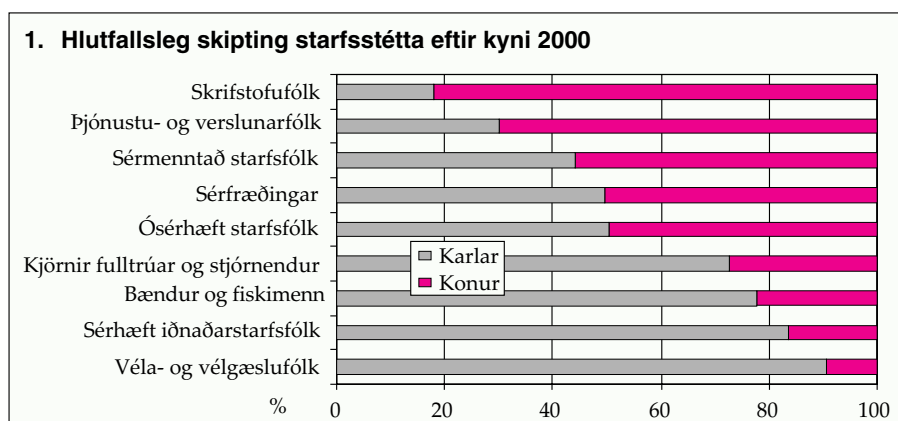
Árið 2000 voru 79% kvenna og 88% karla (16-74 ára) virk á atvinnumarkaði. Atvinnuleysi á Íslandi er einnig hlutfallslega lítið. Í nóvember 2001 var atvinnuleysi 2,4%. Algengt er þó að atvinnuleysi kvenna sé heldur meira en karla. Þannig var atvinnuleysi kvenna 2,9% en karla 1,8% árið 2000.

¹⁷ Vísar til fjölda lifandi fæddra barna á ævi hvernar konu (15-44 ára).

¹⁸ Á síðasta áratug hefur meðalaldur mæðra hækkað um 0,7 ár, úr 28,3 ár í 29 ár árið 2001.

Vinumarkaðurinn er enn kynjaskiptur hvort sem litið er til atvinnugreina eða starfsstétta. Þannig vinna 4% starfandi kvenna samanborið við 12% karla við landbúnað og fiskveiðar árið 2000. Þriðjungur karla starfar við iðngreinar en aðeins 11% kvenna. Mikill meirihluti kvenna eða 85% eru í þjónustugreinum en þar eru hins vegar 55% karla. Þar vegur þyngst hlutur kvenna í heilbrigðis- og félagsþjónustu sem á við fjórðung kvenna en ekki nema 3% karla.

Á meðan konur eru í meirihluta meðal skrifstofufólks (85%) eru karlar í meirihluta í hópi véla- og vélgæslufólks (89%), meðal bænda og fiskimanna (76%), sérhæfðs iðnaðarstarfsfólks (73%) og kjörinna fulltrúa og stjórnenda (73%). Mest jafnræði ríkir með kynjunum í hópi sérfræðinga og sérmenntaðs starfsfólks.

Heimild: Hagstofa Íslands.

Konur afla sér háskólamenntunar í auknum mæli og hafa síðan 1985 verið meirihluti nemenda á háskólastigi. Þessi þróun endurspeglast í tölum um menntunarstig þjóðarinnar, þar sem munurinn á milli kynja er sífellt að minnka. Kannanir sýna að konur eru 46% af háskólamenntuðu vinnuafli á aldrinum 25-64 ára. En þótt menntunarstig karla og kvenna sé smám saman að verða álíka er námsval hins vegar enn að hluta til kynbundið eins og vikið verður að síðar.

Jöfn staða kvenna og karla í íslensku lagaumhverfi

Samkvæmt íslenskum lögum er bannað að mismuna á grundvelli kynferðis. Árið 2000 voru samþykkt ný lög um jafna stöðu kvenna og karla (nr. 96/2000). Almenn markmið laganna er að tryggja jafna stöðu karla og kvenna og efla jafnrétti kynjanna á öllum sviðum samfélagsins. Í 20. grein laganna er t.d. kveðið á um að leitast eigi við að tryggja jafna þátttöku karla og kvenna í nefndum, stjórnun og ráðum á vegum ríkis og sveitarfélaga. Þar með tekur greinin til nefnda, stjórna og ráða á sviði háskóla og vísinda. Í 21. grein, sem fjallar um greiningu tölfræðilegra upplýsinga, er kveðið á um að í opinberri hagskýrslugerð um einstaklinga og í viðtals- og skoðanakönnunum skuli greint á milli kynja við söfnun og úrvinnslu gagna og birtingu upplýsinga.

Markmiði laga um jafna stöðu kvenna og karla skal m.a. náð með því að efla rannsóknir á stöðu karla og kvenna. Rannsóknir á sviði kvennafræða hafa verið stundaðar við Háskóla Íslands síðan í byrjun 8. áratugarins. Frá 1980 hafa ýmsar

námsbrautir Háskóla Íslands boðið upp á námskeið í kvennafræðum. Árið 1991 var Rannsóknastofa í kvennafræðum stofnuð við Háskóla Íslands. Rannsóknastofan styður við bakið á kennslu í kvenna- og kynjafræðum á háskólastigi og stendur að rannsóknum og skipuleggur fyrirlestra og málstofur.¹⁹ Árið 1996 var stofnuð námsbraut í kvennafræði við Háskóla Íslands en heiti hennar breytt árið 1998 í námsbraut í kynjafræðum.^{20 21}

Árið 2000 voru einnig samþykkt ný lög um fæðingar- og foreldraorlof (nr. 95/2000) sem tryggja körlum sama rétt og konum til fæðingarorlofs í allt að þrjá mánuði á launum sem nema 80% af heildarlaunum. Til viðbótar geta foreldrar skipt með sér þremur mánuðum í fæðingarorlofi í allt að 18 mánuði eftir fæðingu barns. Markmiðið með setningu nýrra fæðingarorlofslaga var að jafna stöðu kynjanna á vinnumarkaði með því að auðvelda jöfnun fjölskylduábyrgðar og gefa feðrum sjálfstæðan rétt til samveru við nýfætt barn sitt.

Á undanförunum árum hefur mikið verið rætt um mikilvægi þess að fjölga konum í trúnaðar- og ábyrgðarstörfum á vegum hins opinbera. Tölur sýna hins vegar að enn er nokkuð í land að konur gegni slíkum störfum til jafns við karla. Þó svo Ísland hafi verið fyrsta lýðveldi í heimi til að kjósa sér konu til forseta árið 1980, hefur hlutfall kvenna í opinberum störfum ekki aukist jafnmikið og á hinum Norðurlöndunum. Eftir sveitarstjórnarkosningarnar 1998 var hlutfall kvenna í sveitarstjórnnum 28%. Hins vegar eru konur nú 37% alþingismanna og 25% ráðherra.

Uppbygging háskólastigsins og vísindastarfsemi

Íslenskar rannsóknarstofnanir heyra undir ólík ráðuneyti eftir sviðum, þ.e. sjávarútvegsráðuneyti, landbúnaðaráðuneyti, iðnaðar- og viðskiptaráðuneyti, umhverfismálaráðuneyti og menntamálaráðuneyti. Menntamálaráðuneytið ber þó ábyrgð á stefnumörkun á sviði vísinda og rannsókna.

Ríkisstyrktar rannsóknir sem höfðu það að markmiði að styðja við efnahagsþróun hófust árið 1937 með stofnun Tilraunastofu Háskóla Íslands. Rannsóknarráð ríkisins var stofnað með lögum árið 1940. Fyrstu tvo til þrjá áratugin var megináhersla lögð á að styrkja rannsóknir sem tengdust nýtingu náttúruauðlinda bæði á landi og á sjó. Árið 1981 hóf Rannsóknarráð að leggja áherslu á rannsóknir sem stuðlað gætu að betri nýtingu náttúruauðlinda og nýsköpunar. Um svipað leyti fóru menn að gera sér grein fyrir mikilvægi þátttöku fyrirtækja í rannsóknum og þróun. Á seinni hluta níunda áratugarins og á tíunda áratugnum jókst hlutur einkafyrirtækja á þessu sviði. Á síðustu árum hafa sprottið upp allnokkur þekkingarfyrirtæki á sviði upplýsinga-, erfða- og líftækni.

¹⁹ Slóðin er <http://www.hi.is/stofn/fem/>.

²⁰ Kynjafræði er þverfagleg og kennd sem 30 eininga aukagrein til BA-prófs. Rannsóknir á sviði kynja- og kvennafræði hafa þróast innan HÍ bæði innan hefðbundinna fræðigreina og sem sjálfstætt rannsóknarsvið. Fyrsta staða háskólakennara í kynjafræðum var stofnuð í byrjun árs 2001.

²¹ Árið 1996 var sett á fót fimm manna jafnréttisnefnd við Háskóla Íslands. Eitt helsta markmið nefndarinnar er að tryggja framkvæmd laga um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla innan veggja háskólans. Í október 2000 samþykkti háskólaráð nógildandi jafnréttisáætlun. Í jafnréttisáætlun Háskóla Íslands er m.a. lagt til að ráðist verði í könnun á framgangskerfi skólans með tilliti til jafnréttissjónarmiða og að framkvæmd verði úttekt á dómnefndaálitum til að kanna hvort ósamræmi sé í mati á körlum og konum og hvort orðfæri sé kynjað.

Lengi vel vörðu Íslendingar hlutfallslega litlu af landsframleiðslu sinni til rannsókna og þróunar samanborið við önnur lönd og framlög fyrirtækja til þessa málaflokks voru fremur lág í alþjóðlegum samanburði. Þannig vörðu Íslendingar einungis 0,76% af landsframleiðslu til rannsókna og þróunar árið 1987. Á undanförunum árum hefur þetta hlutfall hins vegar aukist sem og hlutur fyrirtækja í fjármögnun rannsókna og þróunar. Fyrstu áætlanir RANNÍS um útgjöld til rannsókna og þróunar bendir til að fyrir árið 2001 hafi þau verið rúmlega 20 milljarðar en um 17 milljarðar árið áður. Til samanburðar má geta þess að árið 1999 voru þessi útgjöld samkvæmt könnun um 14,5 milljarðar en það samsvarar um 2,3% af landsframleiðslu. Árið 1999 hafði þáttur einkafyrirtækja í rannsókna- og þróunarstarfsemi aukist úr 40% heildarframlagsins til rannsókna- og þróunarstarfs í 50% og virðist þetta hlutfall hafa farið yfir 60% árið 2001. Að sama skapi hefur þáttur stofnana sem reknar eru fyrir opinbert fé minnkað frá 1997 til 1999 úr 60% í 50%. Það eru sérstaklega fyrirtæki á sviði líftækni, erfðataekni og upplýsingataekni sem standa að baki áberandi hækkun útgjalda til rannsókna og þróunar hjá fyrirtækjum. Árið 1999 voru ársverk starfsfólks við rannsóknir um 2.390 en þau voru 2.152 árið 1997. Útgjöld til rannsókna og þróunar námu það ár um 9.651 milljónum króna, eða 1,82% af landsframleiðslu.²²

Árið 1987 voru endurskoðuð lög um Rannsóknaráð ríkisins frá 1965. Þá var Vísindaráð stofnað. Við breytinguna var greint á milli grunnrannsókna og hagnýtra rannsókna og var það nýmæli. Vísindaráð sinnti grunnrannsóknum og hafði á sínum snærum Vísindasjóð²³. Settur var lagagrundvöllur fyrir starf Rannsóknasjóðs Rannsóknaráðs ríkisins en ráðið og sjóðurinn veittu stuðning við hagnýtar rannsóknir og tækniþróun. Næst var lögum breytt árið 1994. Þá breyttist yfirstjórn rannsóknarmála í grundvallaratriðum. Ráðin tvö voru sameinuð í Rannsóknarráði Íslands sem enn starfar. Sett voru ákvæði um Rannsóknánámssjóð, sem var settur á laggirnar árið 1993 til að styrkja háskólanema í rannsóknartengdu framhaldsnámi. Starf ráðsins hafði að markmiði að efla rannsóknir til stuðnings atvinnulífi og menningu í landinu.

Rannsóknarráð Íslands heyrir undir menntamálaráðuneytið. Meginhlutverk þess er að vera ríkisstjórninni til ráðgjafar um stefnumótun á öllum sviðum vísinda og tækni, og forgangsráða og velja verkefni sem fá fé úr sjóðum þess. Rannsóknarráð Íslands hvetur til rannsóknasamvinnu milli ólíkra rannsóknastofnana, milli rannsóknastofnana og einkafyrirtækja, og styður við bakið á þátttöku Íslendinga í alþjóðlegu samstarfi á sviði rannsókna.

Rannsóknarráð Íslands hefur sett fram tillögur um 15 mikilvæg framtíðar-rannsóknasvið. Þar á meðal eru mörg ólík svið, allt frá verndun sögulegrar- og menningarlegrar arfleifðar til rannsókna á sviði líftækni og heilbrigðisvísinda. Jafnréttismál eru hvorki meðal hinna 15 forgangssviða né meðal þeirra mála sem Rannsóknarráð hefur nefnt sem mikilvægustu mál á dagskrá í helstu útgáfum sínum.

Í Rannsóknarráði Íslands eiga sæti 11 fulltrúar frá rannsóknastofnunum, háskólum og fyrirtækjum. Menntamálaráðherra skipar tvo þessara fulltrúa og er annar þeirra formaður ráðsins. Sjö fagråd fyrir ólík fræðasvið aðstoða ráðið við mat á umsóknum og stefnumörkun. Fagráðin skoða allar umsóknir, ráða þeim í

²² Árið 1987 voru aðeins 30 fyrirtæki skráð virk í rannsóknum, en árið 1997 voru þau rúmlega 300.

²³ Vísindasjóður frá 1957 var settur undir Vísindaráð 1987. Við breytinguna 1994 varð Rannsóknasjóður Rannsóknaráðs ríkisins að Tæknisjóði og Byggingarsjóði var breytt í Bygginga og tækjasjóð

forgangsröð og leggja fram tillögur um styrkveitingar. Nefndirnar koma tillögum sínum til einnar af tveimur úthlutunarnefndum, annað hvort til úthlutunarnefndar Vísindasjóðs eða úthlutunarnefndar Tæknisjóðs. Þessar úthlutunarnefndir leggja tillögu fyrir Rannsóknarráð.²⁴

Átta háskólar á Íslandi (þar af þrjár sjálfseignarstofnanir) bjóða nám til háskólagráðu. Af þessum átta háskólum býður einungis Háskóli Íslands upp á nám á flestum hefðbundnum fræðasviðum. Háskóli Íslands er bæði elsti og stærsti háskóli á Íslandi. Um 63% nemenda á háskólastigi stunduðu nám við skólann haustið 2000. Aðrir háskólar eru sérhæfðari og bjóða aðeins upp á nám á tilteknum sviðum.

Mikilvægar breytingar hafa orðið á háskólastiginu á Íslandi á undanförunum árum. Fjöldi nema á háskólastigi hefur fjórfaldast frá því á árinu 1977. Með nýjum lögum um háskóla árið 1997 hafa háskólar einnig fengið aukið sjálfræði í innri málum. Mikil aukning hefur orðið á framboði á nýjum námsleiðum á háskólastigi, bæði í grunnnámi og framhaldsnámi, sem leitt hefur til vaxandi samkeppni milli háskóla. Með stofnun Háskólans á Akureyri árið 1987 var stigið stórt skref í að bjóða upp á háskólanám á landsbyggðinni. Námsmöguleikum á landsbyggðinni hefur fjölgað til muna síðan, einkum fyrir tilstilli aukins framboðs á fjarnámi.

Fram til ársins 1995 bauð Háskóli Íslands einkum upp á námsleiðir í grunnnámi. Þeir sem vildu bæta við sig framhaldsmenntun urðu að sækja hana til erlendra háskóla. Stofnun Rannsóknánámsjóðs árið 1993 hleypti hins vegar lífi í þróun framhaldsnáms við Háskóla Íslands. Árið 1998 samþykkti háskólaráð Háskóla Íslands reglur um uppbyggingu framhaldsnáms á flestum fræðasviðum skólans.

Samkvæmt lögum um háskóla (nr. 136/1997) fara rektor og háskólaráð með yfirstjórn háskóla. Rektor er skipaður af menntamálaráðherra.²⁵ Ef háskóli er deildaskiptur eru deildarráð og deildarforseti hluti af yfirstjórn skólans. Rektor ræður prófessora, lektora og dósenta. Ráðning í starf er byggð á ítarlegu mati á hæfi viðkomandi umsækjanda. Frá 1986 hefur verið við lýði framgangskerfi sem gerir háskólakennurum kleift að færast t.d. úr starfi lektors í starf dósents eða úr dósentsstarfi í starf prófessors, ef þeir fullnægja kröfum um faglegt hæfi.²⁶ Matið á hæfi miðast við menntun, rannsóknareynslu, rannsóknvirkni, kennslureynslu og stjórnunarreynslu þess sem um starf eða framgang sækir. Hæfiskröfurnar eru víðast skilgreindar í reglum háskóla um framgang og hæfi til að gegna stöðu fastráðins háskólakennara.

Laun háskólakennara við flesta háskóla landsins og framgangur þeirra byggir jafnframt á því að til staðar liggi mat á störfum þeirra. Háskólakennarar og sérfræðingar fara nú í gegnum svonefnt grunnmat.²⁷ Grunnmatið tekur tillit til menntunar starfsmanns, fjölda birtinga, vettvang birtinga, tegund birtinga, fjölda tilvitnana, kennslureynslu og stjórnunarreynslu. Allt er þetta metið til stiga og háskólakennurum raðað í launaflokka eftir fjölda stiga. Grunnmatið byggir í

²⁴ Á vorþingi 2002 var lagt fram á Alþingi frumvarp um breytingar á skipulagi RANNÍS.

²⁵ Rektor Háskóla Íslands er skipaður af menntamálaráðherra á grundvelli úrslita úr rektorskjöri, þar sem starfsfólk í fullu starfi og nemendur hafa atkvæðisrétt.

²⁶ Fyrirkomulag hæfismats er mismundandi eftir skólum. Við Háskóla Íslands er skipuð þriggja manna dómnefnd til að meta hæfi umsækjenda um kennarastöðu. Einn fulltrúi til tilnefndur af menntamálaráðuneytinu, einn af háskólaráði og einn af viðkomandi deild.

²⁷ Sérfræðingar skiptast í þrjá hópa eftir hæfi, sérfræðingar, fræðimenn og vísindamenn. Starfsheitið sérfræðingur samsvarar lektor, fræðimaður samsvarar dósent og vísindamaður samsvarar prófessor. Sérfræðingar eru án kennsluskyldu.

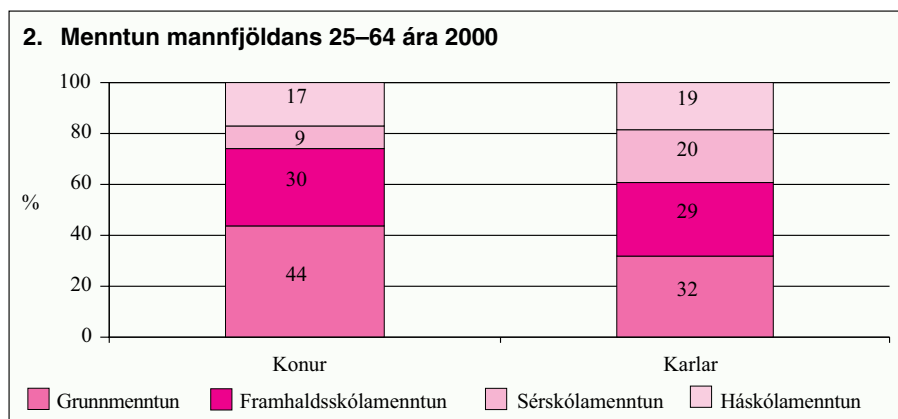
megindráttum á matskerfi sem innleitt var af Kjaranefnd til að meta störf prófessora við ákvörðun á launum þeirra.

Samantekt

Hér að framan hefur skipulag rannsókna og vísindastarfsemi á Íslandi verið stuttlega rakið. Í kaflanum koma fram almennar upplýsingar um fjölda Íslendinga og ýmsar tölfræðilegar upplýsingar um íslenskan vinnumarkað. Í kaflanum er einnig örstutt vikið að íslensku lagaumhverfi sem leggur öllum skyldur á herðar að tryggja jafna stöðu kvenna og karla. Þá er í kaflanum fjallað um uppbyggingu háskólastigsins og vísindastarfsemi. Allar þessar upplýsingar gefa mynd af umgjörð rannsóknar- og þróunarstarfsemi á Íslandi.

Tölfræðileg samantekt um menntun íslenskra kvenna

Í þessum kafla er fjallað um menntun íslenskra kvenna. Birtar eru tölur um nemendur á framhaldsskólastigi og sérskóla- og háskólastigi. Einnig koma fram í kaflanum tölur um fjölda brautskráðra nemenda á þessum skólastigum. Upplýsingar um menntun Íslendinga fást úr vinnumarkaðsgögnum Hagstofu Íslands en söfnun þeirra hófst árið 1991. Áður fengust þessar upplýsingar úr manntölum. Vegna breytinga á flokkun menntunar í vinnumarkaðsgögnum eru tölur um menntun aðeins sambærilegar frá 1996. Úr nemendaskrá Hagstofu fást upplýsingar um fjölda nemenda á hverjum tíma eftir kyni, aldri, skólastigi, skólum og námsbrautum. Frá og með skólaárinu 1995/96 hófst einnig reglubundin söfnun upplýsinga um brautskráningu nemenda hérlendis eftir kyni, aldri, skólum og námsbrautum.

Heimild: Hagstofa Íslands.

Árið 2000 voru samkvæmt vinnumarkaðskönnunum Hagstofu Íslands 17% kvenna á aldrinum 25-64 ára með fyrstu eða aðra háskólagráðu²⁸ í samanburði við 19% karla. Mun fleiri karlar en konur voru með sérskólamenntun eða 20% karla og 9% kvenna. Er það einkum iðnmenntun karla sem skýrir þennan mun.

²⁸ 6 og 7 á ISCED-kvarða UNESCO.

Hins vegar var svipaður hluti kvenna og karla með framhaldskólamenntun eða um 30%. Mjög stór hópur kvenna var eingöngu með grunnenntun (þ.m.t. starfsnámskeið/gagnfræðapróf) eða 44% á aldrinum 25-64 ára samanborið við 32% karla. Konur voru um helmingur bæði nemenda og útskrifaðra á framhaldsskólastigi, um 60% nemenda og útskrifaðra á háskólastigi og tæpur helmingur nemenda við nám erlendis. Hér að neðan verður nánar vikið að hlutfalli kvenna og karla á framhaldskóla- og háskólastigi.

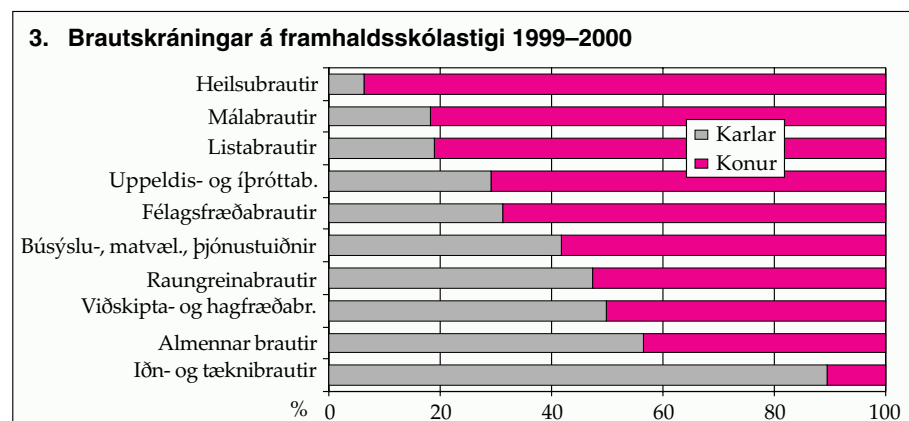
Framhaldsskólastigið

Um 20.000 nemendur voru á framhaldsskólastigi haustið 2000, heldur fleiri konur en karlar. Skólaárið 1999/00 voru konur helmingur útskrifaðra.

Sé litið á skiptingu nemenda í framhaldskólum eftir námsbrautum árið 2000 sést að enn virðist tilhneiging til kynbundins námsvals. Það á við um tæknibrautir þar sem karlar eru fleiri og heilsubrautir þar sem konur eru í meirihluta. Einnig eru konur í miklum meirihluta á sviði tungumála og lista. Einnna mest jafnræði kynja virðist vera á viðskipta- og hagfræðibrautum og raungreinabrautum, hvort sem litið er til nemenda eða brautskráðra árið 2000.

Innan raungreinabrauta virðist námsval einnig vera kynbundið. Undir raungreinabrautir heyrast stærðfræðibrautir, eðlisfræðibrautir og náttúrufræðibrautir. Samkvæmt nemendaskrá Hagstofunnar voru konur 58% nemenda náttúrufræðibrauta, 43% nemenda stærðfræðibrauta og 27% nemenda eðlisfræðibrauta árið 1999. Á öðrum fámennari raungreinabrautum var hlutur kvenna 32% en þar á meðal er tæknibraut þar sem konur voru 12% og á tölvufræðabraut þar sem konur voru 13%.

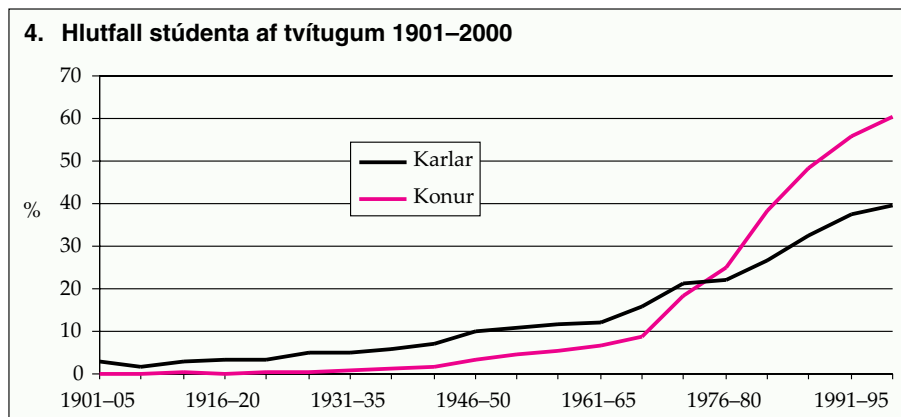
Hið kynbundna námsval nemenda sbr. hér að framan endurspeglast í tölum um brautskráningu framhaldsskólanemenda.

Heimild: Hagstofa Íslands.

Um 4400 brautskráningar voru af framhaldsskólastigi skólaárið 1999-2000. Konur voru svo til jafnmargar körlum. Meðal þeirra sem útskrifuðust með stúdentspróf voru konur 61%. Fjöldi þeirra samsvarar því að 6 af hverjum 10 tvítugra stúlkna hafi lokið stúdentsprófi en samsvarandi hlutfall pilta var 3,5. Fóru konur fram úr körlum að þessu leyti strax um miðjan áttunda áratuginn

(1974/75). Sé litið til annarra prófgráða á framhaldsskólastigi en stúdentsprófs, t.d. burtfararprófs úr iðngreinum eða sveinsprófs snýst dæmið við og rúmlega það. Konur voru aðeins 23% brautskráðra í fyrra tilvikinu og 19% í því síðara.

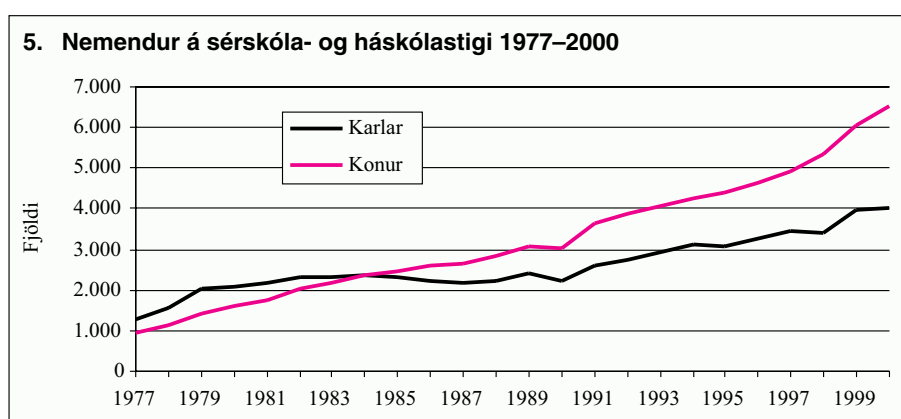

Heimild: Hagstofa Íslands.

Nemendur á háskólastigi

Haustið 2000 voru um 10.500 nemendur á sérskóla- og háskólastigi. Þessir nemendur stunduðu nám við átta háskóla og þrjá sérskóla á háskólastigi auk þess sem nokkrir námu við skóla utan háskólastigs.²⁹ Nemendur í fjarnámi eru hér einnig meðtaldir en þeir voru alls 848 og stunduðu nám við fimm háskóla, þar af voru konur 78% nemenda. Langflestir nemenda á háskólastigi voru í Háskóla Íslands eða 63%. eru konur meirihluti nemenda fimm skóla. Hæst er hlutfall þeirra í Kennaraháskóla Íslands, 84%.

Nemendafjöldinn hefur tvöfaldast frá árinu 1990 (5.296) og næstum þrefaldast frá árinu 1980 (3.689). Konur voru 62% nemenda árið 2000. Sambærilegt hlutfall þeirra í hópi nemenda á sérskóla- og háskólastigi var 44% árið 1980, 50% árið 1984 og 58% árið 1990.

Heimild: Hagstofa Íslands.

²⁹ Sérskólarnir sem hér um ræðir eru einkum listaskólar en háskólarnir sem veita háskólagráður eru eftirfarandi: Háskólinn á Akureyri, Háskóli Íslands, Háskólinn í Reykjavík, Kennaraháskóli Íslands, Landbúnaðarháskólinn á Hvanneyri, Listaháskóli Íslands, Tækniskóli Íslands og Viðskiptaháskólinn á Bifröst. Hefur skólum sem veita háskólagráður fjölgað á undanförunum árum og einstaka sérskólar verið felldir inn í háskóla sem fyrir voru.

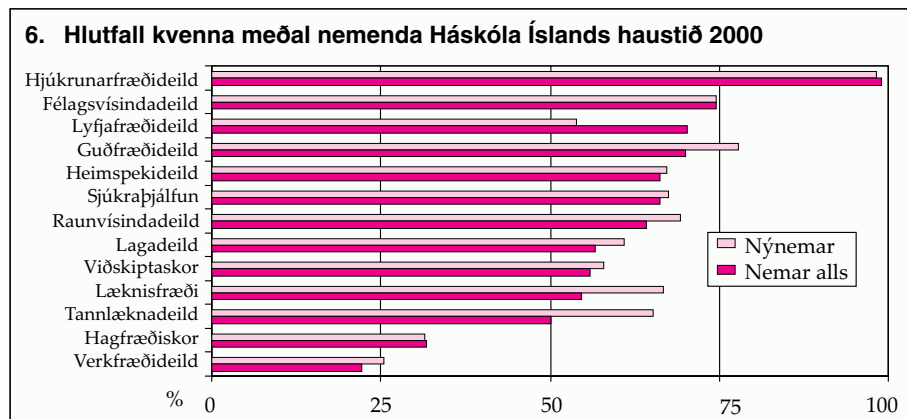
1. Nemendur á háskólastigi eftir skólum haustið 2000

	Fjöldi			Hlutföll, %	
	Alls	Konur	Karlar	Konur	Karlar
Allir nemendur	10.543	6.531	4.012	62	38
Háskólar	10.123	6.316	3.807	62	38
Háskóli Íslands	6.670	4.049	2.621	61	39
Háskólinn á Akureyri	649	503	146	78	22
Háskólinn í Reykjavík	643	272	371	42	58
Kennaraháskóli Íslands	1.263	1.066	197	84	16
Landbúnaðarháskólinn á Hvanneyri	31	18	13	58	42
Listaháskóli Íslands	233	153	80	66	34
Tækniskóli Íslands	488	194	294	40	60
Viðskiptaháskólinn á Bifröst	146	61	85	42	58
Sérskólar á háskólastigi	93	63	30	68	32
Skólar utan háskólastigs	327	152	175	46	54

Heimild: Hagstofa Íslands.

Í ljósi þess að konur eru yfir 60% nemenda á sérskóla- og háskólastigi ætti ekki að koma á óvart að konur eru í meirihluta á mörgum námsbrautum. Á sumum brautum eru konur jafnvel í miklum meirihluta. T.d. eru konur 86% nemenda í uppeldisfræði og kennaranámi, 78% í heilbrigðisgreinum. Konur eru hins vegar ekki nema 24% í tæknigreinum og verkfræði.

Samkvæmt upplýsingum frá nemendaskrá Háskóla Íslands (2000) voru konur meirihluti nemenda í öllum deildum skólans nema í verkfræðideild. Konur voru einnig í minnihluta í hagfræðiskor sem er hluti viðskipta- og hagfræðideildar. Í raunvísindadeild voru t.d. yfir 60% nemenda konur. Þær voru í miklum meirihluta í líffræði, jarðfræði og matvælafræði og hinna nýju grein ferðamálafræði. Þá voru konur helmingur nemenda í efnafræði. Einungis í stærðfræði og eðlisfræði voru konur minnihluti nemenda. Þær voru 38% nemenda í stærðfræði og ekki nema fimmtungur nemenda (20%) í eðlisfræði.

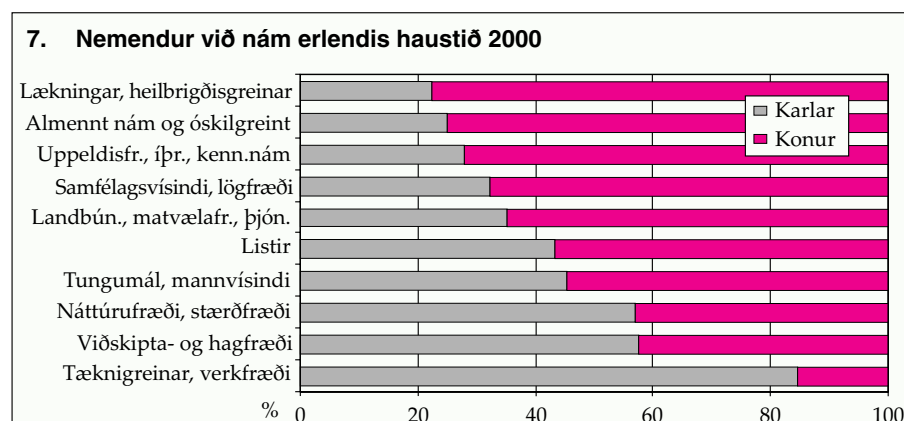
Heimild: Nemendaskrá Háskóla Íslands.

Sé litið á verkfræðideildina kemur eftirfarandi í ljós: Konur voru 22% nemenda í verkfræðideild árið 2000, en þar eru fjórar skorir. Hlutfall kvenna var lægst í rafmagns- og tölvuverkfræði eða 12%, þá 19% í tölvunarfræði, 30% í véla- og iðnaðarverkfræði og hæst 38% í umhverfis- og byggingarverkfræði, en þar voru konur meirihluti nýnema.

Háskólinn í Reykjavík er með tölvunarfræðideild og viðskiptadeild. Á haustönn 2000 voru konur 35% nemenda á fyrsta ári í tölvunarfræði, 23% á öðru ári og 15% á þriðja ári. Í viðskiptadeild var hlutfall þeirra hins vegar 53-58%.

Á síðustu árum hefur nemendum í framhaldsnámi við íslenska háskóla fjölgað. Haustið 2000 voru alls 722 í námi til meistaraprófs í háskólum hér á landi. Í Háskóla Íslands voru 469 meistaránámsnemar, í Kennaraháskóla Íslands voru 238 og í Háskólanum á Akureyri voru 15. Á árinu 1999 voru meistaránámsnemar 627 alls, 434 við Háskóla Íslands og 193 við Kennaraháskóla Íslands. Bæði árin voru konur 55% meistaránámsnema í Háskóla Íslands og karlar 45%. Í Kennaraháskóla Íslands voru konur í miklum meirihluta nemenda til meistaraprófs 82% og í Háskólanum á Akureyri voru þær 73% haustið 2000. Á árinu 1999 voru 18 doktorsnemar við Háskóla Íslands og var þriðjungur þeirra konur eða sex. Haustið 2000 hafði konunum fjölgað og voru 37% doktorsnema en þeir voru 49 alls.

Hagstofa Íslands birtir reglulega tölur um fjölda nemenda við nám erlendis. Eru tölurnar byggðar á upplýsingum frá Lánasjóði íslenskra námsmanna og sýna fjölda námsmanna sem leita aðstoðar sjóðsins. Tölurnar eru því ekki tæmandi. Tölur fyrir árin 1980, 1990 og 2000 sem byggja á þessum heimildum sýna að umtalsverð fjölgun varð í hópi námsmanna sem leituðu til Lánasjóðsins milli áranna 1980 og 1990 en hins vegar fækkaði þeim á milli 1990 og 2000. Árið 1980 sóttu 1.212 námsmenn til Lánasjóðsins. Þar af voru konur 37%. Árið 1990 var hópurinn helmingi stærri eða 2.578 og hlutfall kvenna þar af 43%. Árið 2000 þegar hópurinn hafði dregist saman í 1.706 námsmenn voru konur 47% þeirra sem sóttu um lán til að stunda nám erlendis. Athyglisvert er hve hlutur kvenna í hópi námsmanna erlendis hefur aukist á tímabilinu sem hér um ræðir en sú þróun er vissulega í takt við aukna sókn kvenna í menntun hér heima.

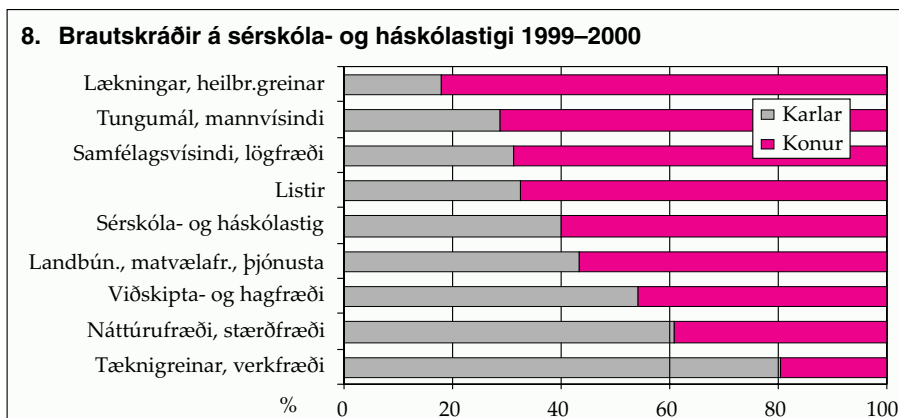

Heimild: Hagstofa Íslands.

Brautskráðir á háskólastigi

Hagstofa Íslands hóf reglubundna söfnun upplýsinga um brautskráða nemendur frá framhaldsskólum, sérskólum og háskólum frá og með skólaárinu 1995/96.

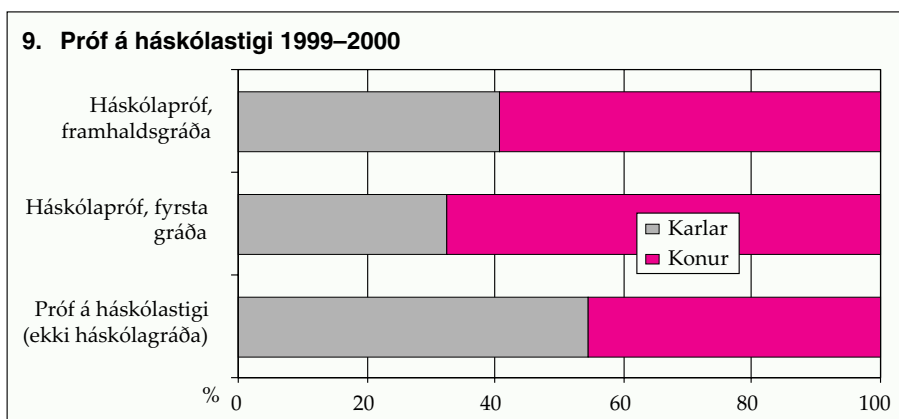
Skólaárið 1999-2000 útskrifuðust 2100 nemendur af sérskóla- og háskólastigi. Af þeim hópi voru konur 60% sem er svipað og hlutfall kvenna meðal nemenda. Hæst er hlutfall kvenna meðal brautskráðra nemenda í uppeldisgreinum, heilbrigðisvísindum, hug- og félagsvísindum en hlutfall karla er hæst í tæknigreinum, náttúrufræði og stærðfræði.

Heimild: Hagstofa Íslands.

Þegar litið er til aldurs brautskráðra nemenda á háskólastigi kemur í ljós athyglisverður munur á kynjunum. Skólaárið 1999/2000 var stærri hluti karla en kvenna undir þrítugu við brautskráningu eða 73% karla á móti 60% kvenna. Um 19% kvenna voru hins vegar 40 ára og eldri samanborið við 10% karla. Skólaárið á undan var sambærilegt hlutfall kvenna 17%. Skólaárið 1997/1998 voru 12% kvenna sem luku námi eldri en 40 ára.

Ef litið er á tölur um brautskráningar úr grunnnámi á sérskóla- og háskólastigi sést að skólaárið 1999-2000 luku alls 1.458 nemendur fyrsta háskólaprófi hér á landi. Voru 67% þeirra konur. Rúmlega hundrað nemendur luku prófi með framhaldsgráðu og í þeim hópi voru konur einnig fleiri en karlar eða 59%. Ekki liggja fyrir sambærilegar upplýsingar um lokapróf Íslendinga frá erlendum háskólum en haustið 2000 voru rúmlega 1.700 nemendur við nám erlendis, heldur fleiri karlar en konur.

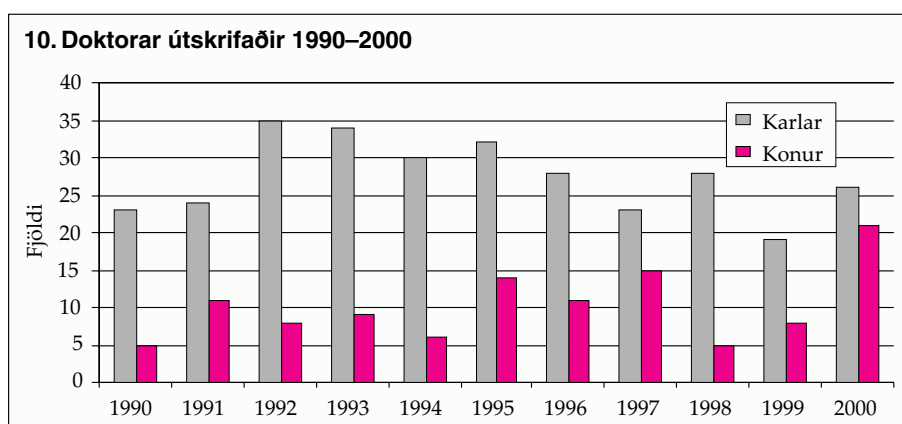

Heimild: Hagstofa Íslands.

Brautskráðir doktorar

Eins og komið hefur fram fyrir í þessari skýrslu er stutt síðan farið var að bjóða upp á nám á Íslandi sem lýkur með framhaldsgráðu. Langflestir þeirra sem lokið hafa slíku námi hafa útskrifast frá erlendum háskólum. Því liggja t.d. ekki fyrir tæmandi upplýsingar um fjölda Íslendinga sem hafa doktorspróf.³⁰

Í *Árbókum Hins íslenska Þjóðvinafélags* er að finna yfirlit um marga sem lokið hafa doktorsprófi.³¹ Úr þeim upplýsingum hefur nefndin um konur og vísindi skipt doktorum sem útskrifuðust á árunum 1990-2000 eftir kyni, vísindasviði og landi þar sem þeir útskrifuðust. Þetta eru ekki tæmandi upplýsingar fyrir áður nefnt tímabil en tölurnar gefa vísbendingar um hlut kynjanna í þessum efnun síðustu árin.

Heimild: Almanak Hins íslenska Þjóðvinafélags 1992–2002.

Í ofangreindum heimildum er getið um 415 einstaklinga sem luku doktorsprófi á þessum 11 árum, 113 konur og 302 karla. Hluttur kvenna meðal þeirra sem luku doktorsprófi var 27%. Tímabilið 1990-1994 voru konur 21% þeirra sem útskrifuðust með doktorspróf, en á árunum 1995-99 voru þær 29%. Árið 2000 voru konur 45% þeirra sem luku doktorsprófi, 21 kona á móti 26 körlum. Tölurnar sveiflast til milli einstakra ára. Af þeim má þó ráða að konum með doktorspróf virðist fara fjölgandi.

Skipting doktoranna eftir vísindasviðum leiðir í ljós að 29% kvennanna lögðu stund á náttúruvísindi, 27% á félagsvísindi, 20% á heilbrigðisvísindi, 16% á hugvísindi og aðeins 7% á verk- og tæknifræði. Er röðin að þessu leyti nokkuð svipuð hjá körlunum og voru hlutfallslega flestir í náttúruvísindum (34%) og fæstir í verk- og tæknifræði (12%).³²

³⁰ Langflestir þeirra Íslendinga sem lokið hafa doktorsprófi hafa útskrifast frá erlendum háskólum. Íslensk stjórnvöld hafa ekki gengið eftir því að taka saman upplýsingar um námslok þeirra sem útskrifast með doktorspróf. Æskilegt væri að til væri skrá yfir Íslendinga með upplýsingum um menntun þeirra sem væri uppfærð reglulega. Sums staðar erlendis er slík skrásetning til staðar.

³¹ Byggir það yfirlit á fréttatilkyningum í *Morgunblaðinu* sem nýútskrifaðir doktorar eða aðstandendur þeirra hafa sent inn árið á undan og upplýsingum frá Háskóla Íslands. Þar kemur m.a. fram nafn, hvenær doktorsprófi lauk, sérgrein og frá hvaða skóla.

³² Algengast er bæði af hálfu kvenna og karla í hópnum að þau hafi lokið doktorsnámi frá Bandaríkjunum eða 35% kvenna og 29% karla, þessu næst frá Svíþjóð en þaðan útskrifuðust 22% kvennanna og 28% karlanna og því næst kom Bretland, 12% kvenna og 10% karla. Önnur helstu lönd sem numið var í voru Danmörk, Noregur, Þýskaland, Frakkland og Kanada.

Ef litið er á þá sem útskrifuðust með doktorspróf frá Háskóla Íslands á árunum 1990-2000 sést að af 26 nýútskrifuðum doktorum eru sjö konur og 19 karlar. Háskóli Íslands útskrifaði fyrsta doktorinn árið 1919 en það var Páll Eggert Ólason sem lauk doktorsprófi frá heimspekideild.³³ Fyrsta konan til að ljúka doktorsprófi frá sömu stofnun var Selma Jónsdóttir árið 1960. Næst lauk kona doktorsprófi frá Háskóla Íslands árið 1997. Það ár luku fjórar konur doktorsprófi frá skólanum, þrjár árið 2000 og ein kona árið 2001. Fimm kvennanna vorðu ritgerð sína við læknadeild, þrjár við heimspekideild og ein við félagsvísinda-deild.

Á tímabilinu 1919-2001 luku alls níu konur doktorsprófi frá Háskóla Íslands. Á sama tíma luku þaðan 87 karlar doktorsprófi. Konur voru því 9% heildarhóps útskrifaðra doktora frá Háskóla Íslands. Hins vegar er athyglisvert að síðustu fimm árin þ.e. 1997-2001 var fjöldi kvenna og karla næstum sá sami eða 8 konur og 9 karlar.

Frá stofnun Háskóla Íslands til október 2001 hafa alls 159 einstaklingar fengið heiðursdoktorsnafnbót frá skólanum. Í þeim hópi eru aðeins sjö konur.³⁴

Samantekt

Veruleg breyting hefur orðið á menntun þjóðarinnar á síðustu árum með vaxandi námsframboði og skólasókn. Skipting mannfjöldans á aldrinum 25-64 ára árið 2000 eftir menntun sýnir að 17% kvenna á þessum aldri er með háskólamenntun borið saman við 19% karla. Árið 1996 var sambærilegt hlutfall kvenna 15% og karla 16%. Í aldurshópnum 25-44 ára er hlutfall háskóla-menntaðra kvenna nú heldur hærra eða rúm 20% sem er nánast sama hlutfall og meðal karla.

Konur eru nú um helmingur þeirra sem stunda nám og útskrifast úr framhaldsskólum. Meðal brautskráðra stúdenta eru þær 61%. Konur eru einnig í meirihluta þeirra sem stunda nám og útskrifast af sérskóla- og háskólastigi á Íslandi eða um 60%. Hins vegar virðist um mikið brottfall kvenna að ræða þegar litið er á tölur um þá sem útskrifast með æðri menntagráður. Þannig eru konur rúmum fjórðungur þeirra sem útskrifast hefur með doktorspróf síðasta áratug skv. þeim heimildum sem fyrir liggja. Sama þróun hefur því orðið hér á landi og í mörgum öðrum löndum. Doktorsnám veitir þjálfun í vísinda- og rannsóknastörfum og er oft á tíðum nauðsynleg brú til starfa á sviði rannsókna. Í næsta kafla er sjónum beint að þeim sem starfa við rannsóknir og athugað hvernig konum vegnar í samkeppni við karla um störf og styrki á þeim vettvangi.

Konur í rannsóknum og þróun

Starf í rannsóknum krefst umtalsverðrar menntunar og þjálfunar. Hér á undan var dregin upp mynd af menntun íslenskra kvenna. Í þessum kafla er birt yfirlit um fjölda kvenna og karla sem starfa við rannsóknir eftir því sem næst verður

³³ Fyrsta íslenska konan sem lauk doktorsprófi var Björg C. Þorláksson, árið 1926 frá Sorbonne háskóla í París.

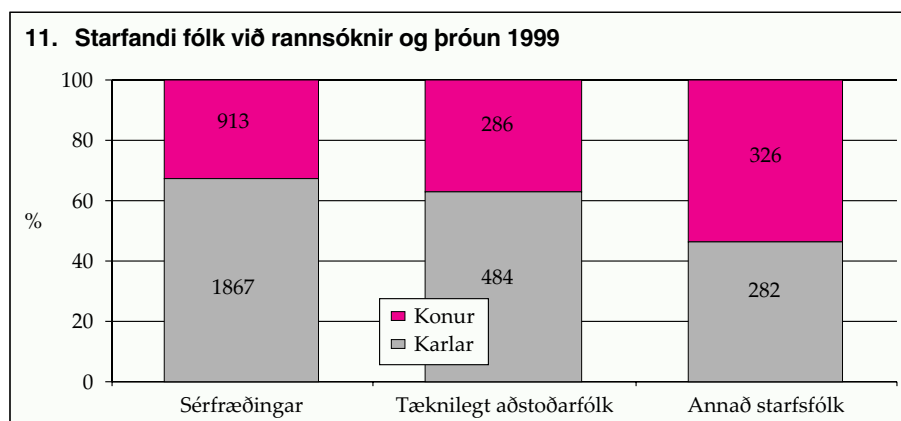
³⁴ Þetta eru Anne Holtsmark (1961), Margrét II Danadrottning (1986), Anna Sigurðardóttir (1986), Auður Eir Vilhjálmsdóttir (2000), Elsa E. Guðjónsson (2000), Vigdís Finnbogadóttir (2000) og Jonna Louis-Jensen (2001).

komist, út frá þeim gögnum sem nú liggja fyrir. Upplýsingarnar byggja á könnun sem RANNÍS framkvæmdi meðal æðri menntastofnana, opinberra stofnana, sjálfseignastofnana og fyrirtækja, og öðrum gögnum sem nefnd um konur og vísindi hefur tekið saman.

Fjöldi kvenna í rannsóknum og þróun

Á árinu 2000 kannaði RANNÍS umfang rannsókna og þróunarstarfs meðal stofnana og fyrirtækja árið á undan (1999). RANNÍS gerir slíkar kannanir annað hvert ár og hefur verið leitast við að fá upplýsingar um kyn þeirra sem starfa að rannsóknum og þróun en ekki fengist fullnægjandi svör. Í þetta sinn var gert sérstakt átak til að bæta hér úr. Var það m.a. vegna hvatningu nefndar um konur og vísindi. Könnunin náði til æðri menntastofnana, opinberra rannsóknastofnana, sjálfseignarstofnana og fyrirtækja.³⁵ Gefur könnunin víðtækar upplýsingar m.a. um fjölda og ársverk starfandi fólks við vísindi og þróun eftir kyni, starfsstétt, menntun og fagsviði.

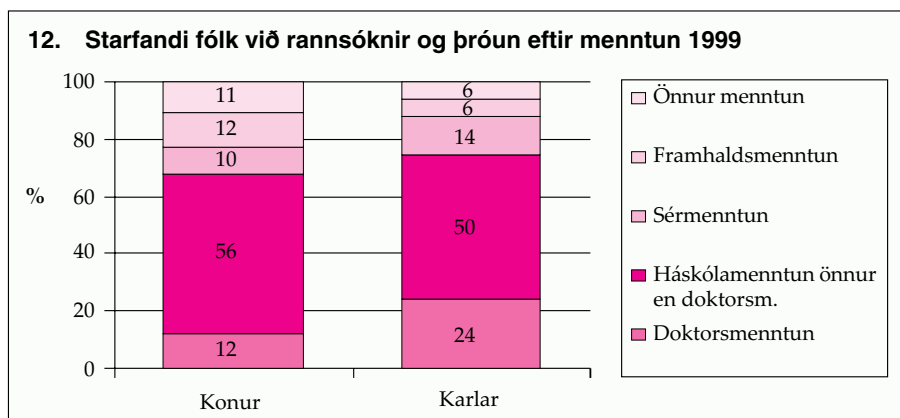
Heimild: Rannsóknarráð Íslands.

Starfandi einstaklingar við rannsóknir og þróun árið 1999 voru 4.158, þar af 1.525 konur (37%) og 2.633 karlar (63%). Í könnun RANNÍS var athuguð skipting þriggja starfsstétta: sérfræðingar, tæknilegt aðstoðarfólk og annað starfsfólk.³⁶ Hlutfall karla sem sérfræðinga er hærra en hlutfall kvenna, 33% eru konur á móti 67% körlum. Í hópnum tæknilegs aðstoðarfólks voru konur 37% og í hópnum „annað starfsfólk“ voru þær 54%.

Þegar menntunarstig fólks sem starfar við rannsóknir og þróun er skoðað eftir kyni kemur í ljós að 12% kvenna er með doktorspróf og 56% eru með aðra háskólamenntun. Hjá körlum eru 24% með doktorspróf og 50% með aðra háskólamenntun.

³⁵ Sjálfseignarstofnanirnar sem hér um ræðir eru: Hjartavernd, Krabbameinsskrá Krabbameinsfélags Íslands, Leitarstöð Krabbameinsfélags Íslands, Reykjavíkurakademían, Fornleifastofnun og Rannsóknastofa í sameinda og frumulíffræði.

³⁶ Sérfræðingar (researchers, scientists and engineers) eru þeir sem móta rannsóknaverkefni og skapa nýja þekkingu, vöru og aðferð. Þeir eru ennfremur stjórnendur sem tengdir eru vísindalegu starfi. Tæknilegt aðstoðarfólk (technicians and equivalent staff) eru þeir sem framkvæma tæknilega vinnu í sambandi við rannsóknir, venjulega undir leiðsögn sérfræðings. Annað starfsfólk (other supporting staff) vísar t.d. til ritara og skrifstofufólks sem tekur þátt í R&P verkefnum eða vinnur í beinu sambandi við þau.

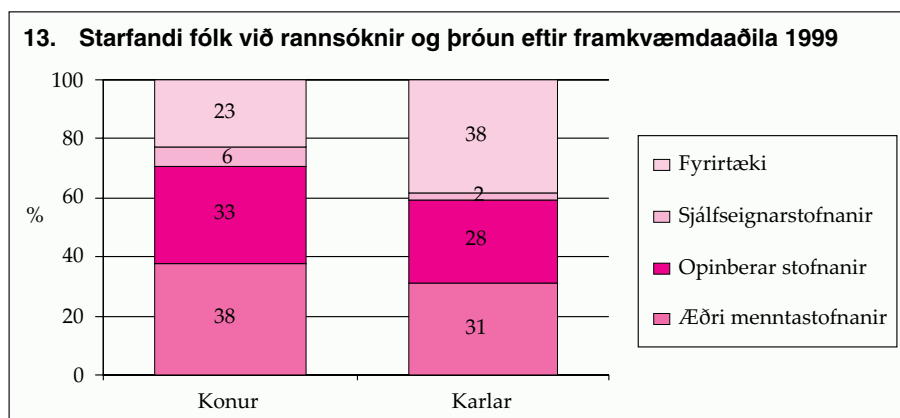

Heimild: Rannsóknarráð Íslands.

Ef einungis eru skoðaðir þeir sem eru með doktorspróf í þeim fyrirtækjum og stofnunum sem könnun RANNÍS náði til, eru konur 22% og karlar 28%. Innan þessara sömu stofnana og fyrirtækja er hlutur kvenna og karla einungis jafn meðal fólks með framhaldsmenntun og aðra menntun.

Könnunin tók eins og áður er getið til fjögurra mismunandi framkvæmdaaðila. Konur voru 40% þeirra sem störfuðu við rannsóknir bæði hjá æðri menntastofnunum og opinberum stofnunum og karlar 60%. Hjá fyrirtækjum var hlutfall kvenna 26% en hæst var hlutfall þeirra hjá sjálfseignarstofnunum, 61% á móti 39% karla. Þetta háa hlutfall kvenna á sjálfseignarstofnunum skýrist m.a. með því að þessar stofnanir eru á sviði heilbrigðisvísinda og hugvísinda þar sem konur eru jafnan fjölmennar.

Könnunin sýnir jafnframt að stærstur hluti kvenna eða 38% starfar hjá æðri menntastofnunum á meðan stærstur hluti karla starfar hjá fyrirtækjum, 31%. Þriðjungur kvenna og rúmur fjórðungur karla starfar í opinberum stofnunum.

Heimild: Rannsóknarráð Íslands.

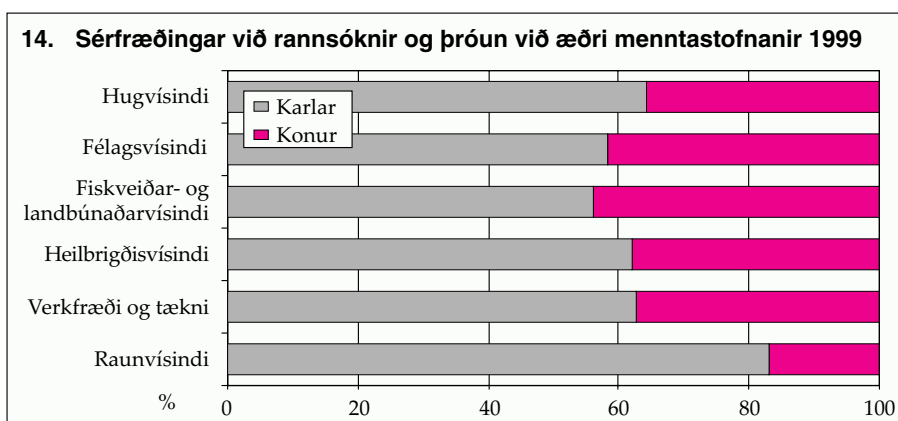
Konur eru þriðjungur sérfræðinga sem starfa við rannsóknir og þróun eins og áður hefur komið fram.³⁷ Skipting sérfræðinga eftir kyni hjá þeim fjórum framkvæmdaaðilum sem hér um ræðir gefur til kynna að hlutfall kvenna er

³⁷ Skilgreining á hvað er átt við með hugtakinu sérfræðingur kom fram hér á undan.

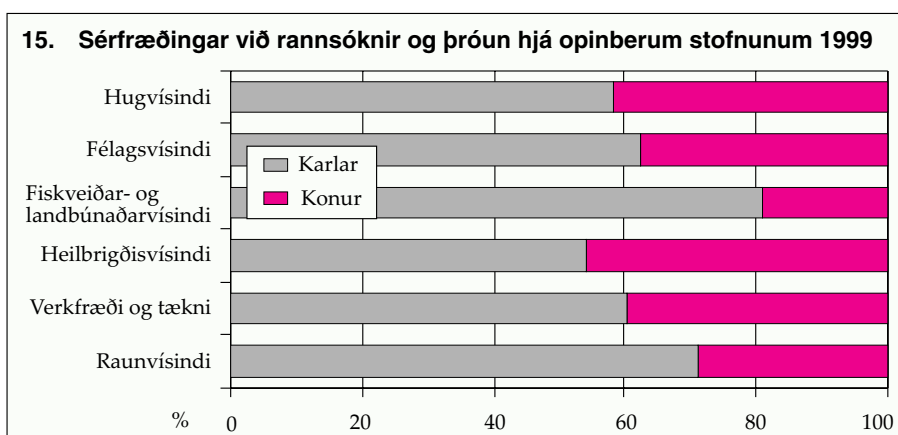
35% meðal sérfræðinga hjá æðri menntastofnunum (sambærilegt meðaltal fyrir lönd ESB um 30%), 37% hjá opinberum stofnunum (34% að meðaltali hjá þeim ESB löndum þar sem upplýsingar eru tiltækar)³⁸, 54% hjá sjálfseignarstofnunum og loks 23% hjá fyrirtækjum.

Hjá æðri menntastofnunum og opinberum rannsóknastofnunum var starfandi fólk flokkað eftir sex fagsviðum: raunvísindi, verkfræði og tækni, heilbrigðisvísindi, fiskveiðar og landbúnaðarvísindi, félagsvísindi og hugvísindi. Hjá sjálfseignarstofnunum voru aðeins tvö fagsvið og hjá fyrirtækjum vantaði upplýsingar um starfandi fólk við rannsóknir og þróun eftir fagsviðum.

Kynjahlutföllin konur 40-45% og karlar 55-60% eiga við um sérfræðinga á fagsviðunum fjórum; verkfræði og tækni, heilbrigðisvísindi, félagsvísindi og hugvísindi, bæði hjá æðri menntastofnunum og opinberum stofnunum. Á sviði raunvísinda er hlutfall kvenna mun minna hjá æðri menntastofnunum, 24% konur og 76% karlar. Hjá opinberum rannsóknastofnunum er þetta hlutfall kvenna og karla 37% og 63%. Í fiskveiða- og landbúnaðarvísindum er hlutfall kvenna og karla nokkuð jafnt hjá æðri menntastofnunum en hallar aftur á móti mjög á konur hjá opinberum stofnunum þar sem þær eru aðeins 31%.

Heimild: Rannsóknarráð Íslands.

Heimild: Rannsóknarráð Íslands.

³⁸ *Statistics in focus, Science and technology, Theme 9 – 7 2001*, gefið út af Eurostat, ESB, 26.10. 2001.

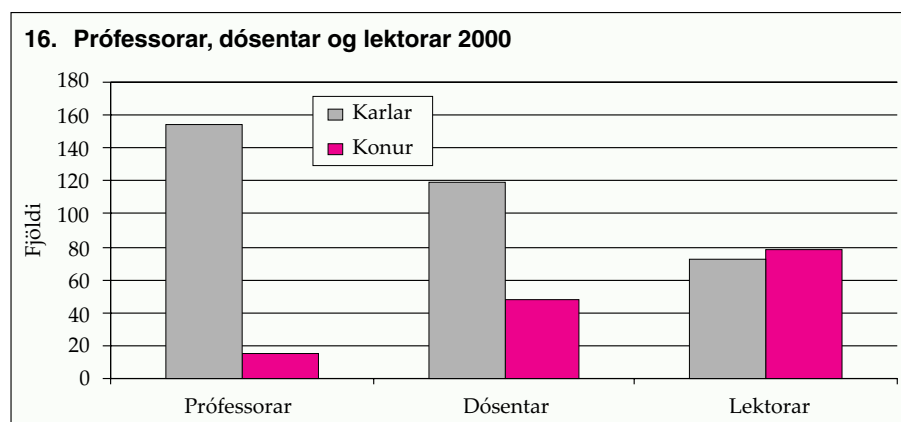
Samkvæmt könnun RANNÍS var fjöldi ársverka starfsfólks við rannsóknir og þróun 2.390 árið 1999, 851 ársverk kvenna og 1.539 ársverk karla. Könnunin sýndi að fjöldi einstaklinga um hvert ársverk í rannsóknum og þróun er áþekkt hjá konum og körlum. Það eru 1,8 einstaklingar um hvert ársverk kvenna og 1,7 um hvert ársverk karla.

Konur í rannsóknastörfum í háskólum

Starfsskylda fastráðinna háskólakennara felst í kennslu, rannsóknum og stjórnun. Við Háskóla Íslands er t.d. gert ráð fyrir að u.þ.b. 51% starfsins felist í kennslu, 43% í rannsóknum og 6% í stjórnun. Rannsóknir eru því verulegur þáttur í starfsskyldum fastráðinna háskólakennara. Að jafnaði hafa stundakennarar enga rannsóknaskyldu þótt sumir þeirra sinni fjölbreytilegum rannsóknum. Einnig starfa sérfræðingar að rannsóknum við rannsóknastofnanir innan háskóla á Íslandi.

Hagstofa Íslands hóf söfnun upplýsinga um starfslið á framhaldsskóla- og háskólastigi árið 1999 en fyrir þann tíma eru heimildir um fjölda háskólakennara úr ýmsum áttum. Tölur Hagstofunnar fyrir árið 2000 liggja nú fyrir.

Karlar eru í meirihluta meðal háskólakennara, þó svo konum í stöðum háskólakennara hafi fjölgað á síðustu árum. Í febrúar 2000 voru konur 9% prófessora, 29% dósentar og 52% lektorar hér á landi. Konur eru tæpur helmingur (48%) annarra kennara á háskólastigi sem telur um 1000 manns, einkum stundakennara. Konur eru 43% sérfræðinga og annars sérhæfðs starfsfólks.

Heimild: Menntamálaráðuneytið og Hagstofa Íslands.

Árið 1950 var fyrsta konan fastráðin sem kennari við Háskóla Íslands. Þá var Ragnheiður Guðmundsdóttir, lækni, ráðin til að kenna lífeðlisfræði. Margrét Guðnadóttir, lækni, varð síðan fyrst íslenskra kvenna prófessor við Háskóla Íslands árið 1969. Fyrir voru 51 karl í hópi prófessora. Á þessum tímamótum voru konur hvorki dósentar né lektorar en í heimildum er getið um 9 konur sem stundakennara/aukakenndu og eina sem sendikennara.³⁹ Í febrúar 2000 voru 15 konur prófessorar hér á landi en karlar í þeim hópi voru orðnir 154. Á þrjátíu ára tímabili hafði hlutfall kvenna í stétt prófessora því einungis vaxið úr 2% í 9%. (Hlutfall kvenna meðal prófessora í löndum ESB árið 1999 var um 11%, lægst 5% á Írlandi og hæst 18% í Finnlandi).³⁸

³⁹ Fræðslumálaskrifstofan (1968-1971). Skrá yfir starfandi kennara 1968-1972.

Árið 1995 voru auglýstar fimm nýjar stöður rannsóknaprófessora við Háskóla Íslands. Stöðurnar voru auglýstar til fimm ára með möguleika á framlengingu í tvö ár. Dómnefnd tilnefnd af RANNÍS og Háskóla Íslands, sem í sátu þrjár karlar, mælti með fimm körlum úr hópi 50 umsækjenda. Engin kona var því meðal þessara fimm nýju rannsóknaprófessora.

Úthlutanir styrkja til rannsókna

RANNÍS hefur umsjón með öflugustu innlendu sjóðunum sem styrkja íslenskar rannsóknir. Stærstu sjóðirnir eru Vísindasjóður (veitir styrki til verkefna á sviði grunnrannsókna) og Tæknisjóður (veitir styrki til hagnýtra rannsókna, þróunar og nýjunga). Að auki hefur RANNÍS frá árinu 1997 haft umsjón með Rannsóknánámssjóði. Markmið hans er að styrkja meistara- og doktorsnema. Árið 1999 auglýsti RANNÍS fimm ára markáætlanir um upplýsingatækni og umhverfismál til að efla þessi vísindasvið og á einkum að ná til ungs vísindafólks. Launasjóður fræðiritahöfunda sem stofnaður var 1999 er einnig í umsjón RANNÍS en hans verður getið nánar síðar. Rannsóknasjóður Háskóla Íslands er mikilvægur sjóður sem styður vísindarannsóknir fastráðinna háskólakennara, stundakennara sem kenna mikið við stofnunina og fastráðinna sérfræðinga.⁴⁰ Úthlutanir úr öllum þessum sjóðum byggja á mati á hæfi umsækjanda og mikilvægi rannsóknaverkefnanna.

Upplýsingar liggja fyrir um umsækjendur og styrkþega þessara fimm helstu vísindasjóða frá 1996 til ársins 2002 eftir því sem við á. Þá eru tiltækar tölur um styrkfjárhæðir eftir kyni hjá tveimur sjóðum, Vísindasjóði og Rannsóknasjóði Háskóla Íslands.

2. Umsækjendur hjá helstu vísindasjóðum eftir kyni 1996–2001

Fjöldi	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Konur	210	243	254	277	252	...
Vísindasjóður	109	112	117	116	113	110
Tæknisjóður	42	39	42	36	34	...
Rannsóknánámssjóður	.	35	38	39	40	...
Markáætlun um uppl.tækni og umhv.mál ¹	.	.	.	27	6	27
Rannsóknasjóður H.Í.	59	57	57	59	59	61
Karlar	689	636	593	662	513	...
Vísindasjóður	293	256	244	203	195	197
Tæknisjóður	236	185	167	167	135	...
Rannsóknánámssjóður	.	37	30	39	31	...
Markáætlun um uppl.tækni og umhv.mál ¹	.	.	.	104	19	45
Rannsóknasjóður H.Í.	160	158	152	149	133	118

¹ Árið 2000 er eingöngu um framhaldsstyrki að ræða.

Heimild: Rannís og skrifstofa rannsóknasviðs Háskóla Íslands.

Samanlagt voru tæpir 900 umsækjendur hjá sjóðunum árið 1996 sem þá voru þrjár. Þeir voru heldur færri næstu tvö árin en fjölgaði aftur árið 1999 með tilkomu Markáætlana. Árið 2000 fækkaði umsækjendum aftur en þá voru þeir 765.

⁴⁰ Sambærilegir sjóðir veita styrki til starfsmanna Kennaraháskóla Íslands og Háskólans á Akureyri. Það eru hins vegar mjög litlir sjóðir.

Almennt gildir að færri konur en karlar sækja um styrki í helstu vísindasjóði á tímabilinu 1996-2000. Það veður athygli að á sama tímabili fækkaði þeim sem sóttu um í þessa sjóði. Færri karlar en áður sóttu um, en fjöldi kvenumsækjenda stóð hins vegar í stað. Hlutfall kvenna meðal umsækjanda hækkar því. Konur voru tæpur fjórðungur umsækjenda árið 1996 (23%) en voru þriðjungur umsækjenda árið 2000 (33%).

3. Styrkþegar hjá helstu vísindasjóðum eftir kyni 1996–2001

Fjöldi	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Konur	133	161	167	167	151	...
Vísindasjóður	59	73	75	64	64	68
Tæknisjóður	24	25	25	25	15	...
Rannsóknánámssjóður	.	12	20	19	18	...
Markáætlun um uppl.tækni og umhv.mál ¹	.	.	.	10	6	18
Rannsóknasjóður H.Í.	50	51	47	49	48	53
Karlar	428	416	390	384	335	...
Vísindasjóður	170	148	137	122	118	120
Tæknisjóður	124	127	105	83	80	...
Rannsóknánámssjóður	.	8	15	12	14	...
Markáætlun um uppl.tækni og umhv.mál ¹	.	.	.	34	18	26
Rannsóknasjóður H.Í.	134	133	133	133	105	98

¹ Árið 2000 er eingöngu um framhaldsstyrki að ræða.

Heimild: Rannis og skrifstofa rannsóknasviðs Háskóla Íslands.

Fjöldi styrkþega var um 560 á ári hverju árin 1996–1999 en lækkaði í 486 árið 2000. Konur voru 24% styrkþega árið 1996 en höfðu aukið hlut sinn í 31% árið 2000.

Þegar litið er til einstakra sjóða hefur þróunin verið í svipaða átt, þ.e. vægi kvenna eykst lítillega meðal umsækjenda og styrkþega en hlutur þeirra er misjafn eftir sjóðum. Lægst er hlutfall kvenna meðal umsækjenda Tæknisjóðs, hækkar þó úr 15% í 20% á tímabilinu, en hæst meðal umsækjenda Rannsóknánámssjóðs þar sem þær eru um og yfir helmingur öll árin.⁴¹ Árið 2001 voru konur 36% umsækjenda og styrkþega hjá Vísindasjóði og um 34% hjá Rannsóknasjóði Háskóla Íslands.

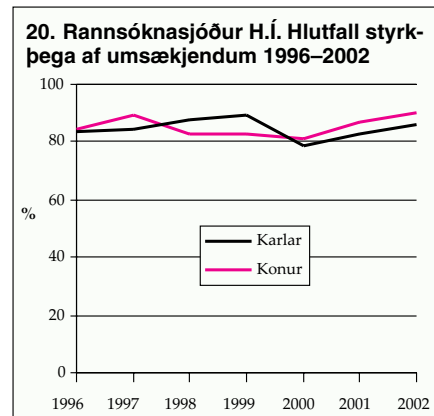
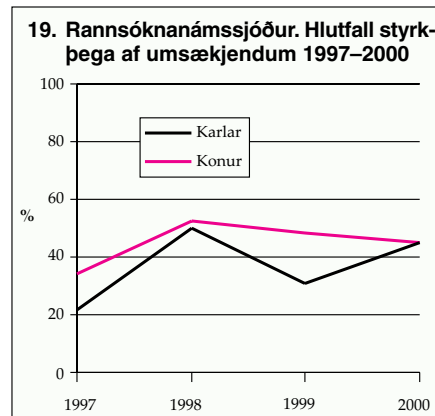
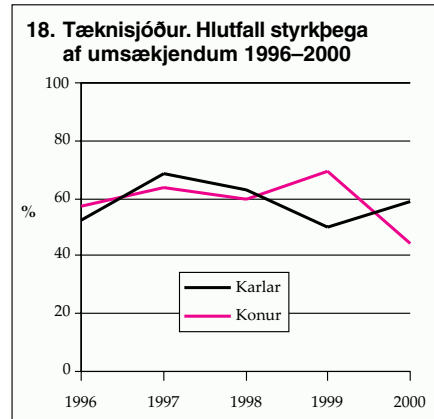
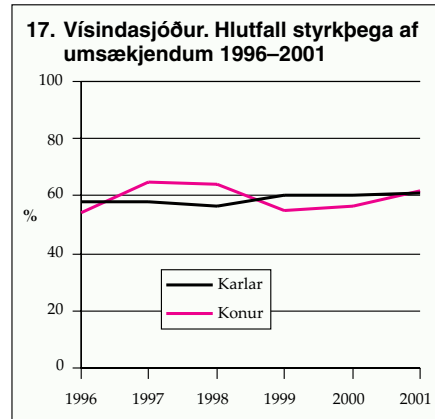
Þegar litið er til hlutfalls styrkþega af umsækjendum (e. success rate) hjá ofangreindum fimm sjóðum koma konur og karlar ekki ósvipað út þetta tímabil því að 58% - 66% kven- og karlumsækjenda fengu styrki. Árið 2000 var þetta hlutfall 60% hjá konum og 65% hjá körlum á heildina litið.

Þetta hlutfall er þó breytilegt eftir sjóðum. Vel yfir 80% umsækjenda hjá Rannsóknasjóði Háskóla Íslands fá styrki. Árið 2001 var þetta hlutfall kvenna 87% og karla 83%. Hjá Vísindasjóði hefur hlutfall þeirra sem fá styrki af þeim sem sækja um verið um 60% yfir tímabilið. Árið 2001 var árangur meðal kvenna 62% og karla 61%.⁴² Eru hlutföllin heldur lægri fyrir Tæknisjóð og Rannsókná-

⁴¹ Tölur um umsækjendur og styrkþega Tæknisjóðs vísa til verkefnisstjóra allra umsókna og styrkja Tæknisjóðs þ.e. vegna verkefnastyrkja, forverkefna og verkefna vegna tæknimanna í fyrirtækjum.

⁴² Úr Vísindasjóði er úthlutað til nýrra verkefna en einnig er úthlutað framhaldsstyrkjum til verkefna sem áður hafa hlotið styrk frá sjóðnum. Árið 2002 fengu t.d. einungis 20% þeirra úthlutun sem sóttu um styrk til nýrra verkefna. Hins vegar fengu flestir þeir sem sóttu um framhaldsstyrk úthlutað ef ljóst var að umsækjendur fylgdu rannsóknaráætlun.

námssjóð og sveiflukenndari milli kynja og milli ára. Árið 2000 fengu 44% umsækjenda kvenna hjá Tæknisjóði styrk samanborið við 59% karla en sambærilegt hlutfall var um 45% hjá báðum kynjum hjá Rannsóknánámssjóði.⁴³ Í Markáætlun fékk um þriðjungur umsækjenda bæði meðal kvenna og karla styrk árið 1999 og 67% kvenna og 58% karla árið 2001.

Heimild: Rannsóknarráð Íslands og skrifstofa rannsóknasviðs Háskóla Íslands.

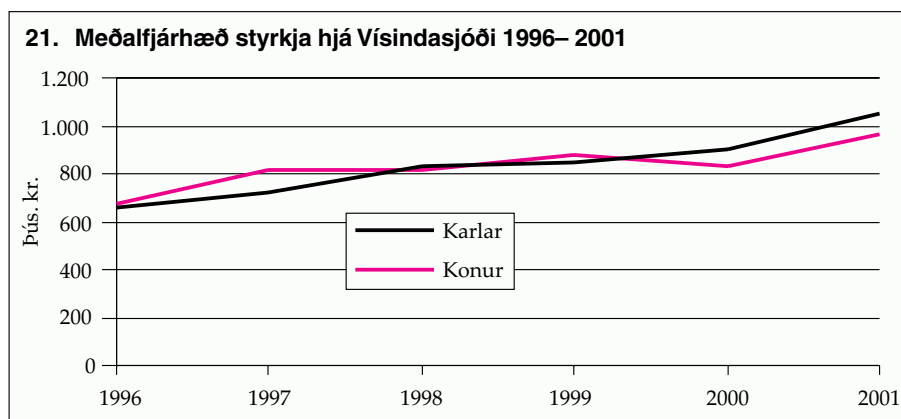
Árið 2001 fóru 40% styrkja sem komu í hlut kvenna hjá Vísindasjóði til verkefna á sviði heilbrigðis- og lífvísinda, um fimmtungur til hugvísinda og annar fimmtungur til félagsvísinda (hafði aukist úr 12% árið 1996) en 18% til náttúruvísinda og umhverfisrannsókna. Hjá körlum skipuðu náttúruvísindin stærstan sess með þriðjung styrkja, heilbrigðisvísindi (28%), hugvísindi (26%) og loks félagsvísindi (13%).

Sé litið á kynjaskiptinguna innan fagsviða árið 2001 var hlutfall kvenna hæst meðal styrkþega á sviði félagsvísinda (47%), þessu næst heilbrigðis- og lífvísinda (45%), þá hugvísinda (33%) og loks náttúru- og umhverfisrannsókna (23%). Hjá Tæknisjóði, þar sem konur eru aðeins 16% styrkþega árið 2000, fara langflestir styrkja til verkfræði og tækni hjá báðum kynjum, en jafnframt fer þriðjungur styrkja kvenna til landbúnaðarvísinda.

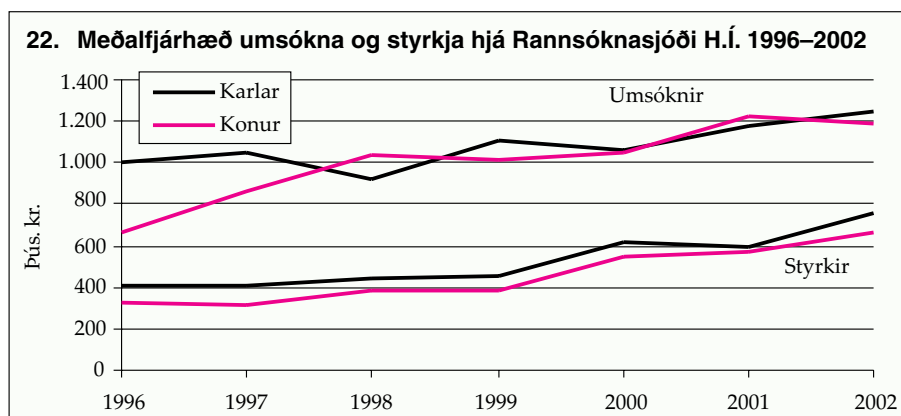
⁴³ Tölur um umsækjendur og styrkþega Tæknisjóðs vísa til verkefnisstjóra allra umsókna og styrkja Tæknisjóðs þ.e. vegna verkefnastyrkja, forverkefna og verkefna vegna tæknimanna í fyrirtækjum.

Eins og hjá Vísindasjóði fara styrkir kvenna hjá Rannsóknasjóði Háskóla Íslands árið 2002 að stærstum hluta til heilbrigðisvísinda (42%), þá til hug- og félagsvísinda (36%) og loks tæpur fjórðungur til tækni- og náttúruvísinda (23%). Hjá körlum er röðin tækni- og náttúruvísindi, heilbrigðisvísindi og loks hug- og félagsvísindi.

Upplýsingar fengust um fjárhæðir styrkja hjá Vísindasjóði og Rannsóknasjóði Háskóla Íslands. Árin 1996–2001 voru meðalstyrkir til kvenna hjá Vísindasjóði svipaðir meðalstyrkjum karla. Fyrstu tvö árin fengu þær hlutfallslega meira en síðustu tvö árin hafa þær borið minna úr býtum.

Heimild: Rannsóknarráð Íslands.

Heimild: Skrifstofa rannsóknasviðs Háskóla Íslands.

Hjá Rannsóknasjóði Háskóla Íslands liggja fyrir tölur bæði um fjárhæðir umsókna og styrkja tímabilið 1996–2002. Á heildina litið sækja konur þar um svipaðar upphæðir og karlar að fyrstu tveimur árunum undanskildum en uppskera lægri styrki en karlar öll árin. Athugun á meðaltali styrkja árið 2002 leiðir eftirfarandi í ljós. Tengsl virðast vera á milli hærra stöðuheitis og hærri styrkja. Hins vegar fá kvenprófessorar að meðaltali hærri styrki en karlprófessorar. Þær eru þó mun færri en karlarnir. Sama og engin munur virðist

vera meðal dósenta. Kvenlektorar fá að meðaltali lægri styrki en karlkyns lektorar.⁴⁴

Launasjóður fræðiritahöfunda var stofnaður árið 1999. Sjóðnum er ætlað að styrkja þá sem fást við samningu fræðiefnis fyrir almenning og gegna ekki fastri stöðu háskólakennara. Tvisvar hefur verið úthlutað úr sjóðnum þ.e. árin 2000 og 2001. Fjöldi umsækjenda hvort árið var rúmlega 60. Konur voru fimmtungur þeirra fyrra árið og þriðjungur það síðara. Hvort árið var úthlutað átta styrkjum að upphæð tæplega einni milljón króna hver og hlutu þrjár konur og fimm karlar styrki hvort ár.

Kristnihátíðarsjóður var stofnaður með lögum árið 2001. Hlutverk sjóðsins er tvíþætt; að efla fræðslu og rannsóknir á menningar- og trúararfi þjóðarinnar og stuðla að umræðum um lífsgildi hennar siðferði og framtíðarsýn, að kosta fornleifarannsóknir á helstu sögustöðum þjóðarinnar, m.a. á Þingvöllum, í Skálholti og á Hólum. Starfstími sjóðsins er fimm ár. Alþingi kýs þriggja manna stjórn sjóðsins og varamenn. Þá eru tvær verkefnisstjórnir sem leggja mat á umsóknir.

Fyrsta úthlutun úr sjóðnum fór fram árið 2001. Verkefnisstjórn um trúar- og menningararf bárust 139 umsóknir og sótt var um 490 milljónir króna samtals. Í hópi umsækjenda (verkefnisstjóra) voru 42 konur eða 30%. Alls fengu 43 úthlutað styrkjum að upphæð 48 milljónir króna sem skiptust á milli 20 kvenna og 23 karla og fengu öll 1,1 milljónir króna að meðaltali en styrkir voru misháir yfirleitt frá 500 þúsundum til 1,6 milljóna króna en einn styrkur var að upphæð 4 milljónir króna.

Verkefnisstjórn á sviði fornleifarannsókna bárust 29 umsóknir, þar af 13 frá konum, samtals að fjárhæð rúmar 200 milljónir króna. Var átta umsækjendum veittur styrkur samtals að upphæð 48 milljónir króna. Í þeim hópi voru fimm konur og þrjú karlar, en styrkuppahæðir 2-11 milljónir króna. Verkefni kvenna fengu samtals 33,5 milljónir króna og verkefni karla 14,5 milljónir króna.⁴⁵

Öndvegisstyrkjum var í fyrsta skipti úthlutað árið 2002. Öndvegisstyrkir eru veglegir rannsóknastyrkir sem RANNÍS veitir til öflugra rannsóknahópa. Fjögur verkefni voru styrkt í þessari fyrstu úthlutun. Styrkuppahæðirnar voru á bilinu 18-21 milljónir sem dreifast á þriggja ára tímabil. Kona stýrir einu þessara verkefna.⁴⁶

Frá árinu 1987 hefur RANNÍS árlega veitt svokölluð Hvatningarverðlaun til efnilegra vísindamanna yngri en 40 ára. Auk heiðursins fylgja vegleg peninga-

⁴⁴ Styrkir Rannsóknasjóðs Háskóla Íslands fara að u.þ.b. 80% hluta til aðstoðarfólks. Aðrir meginstyrkþættir eru efni og yfirvinna. Yfirvinnustyrkir eru að hámarki 300 þúsund kr. Meðalstyrkur árið 2002 til prófessora er hærri en til dósenta sem er hærri en til lektora. Níu konur úr röðum prófessora fengu styrk úr sjóðnum á móti 53 körlum úr þessum hópi. Að meðaltali komu hærri upphæðir í hlut kvenprófessora (1.010 þús. kr.) en í hlut karlprófessora (871 þús. kr.). Einnig sóttu konurnar í þessum hópi (1.669 þús. kr.) um hærri upphæðir að meðaltali en karlarnir (1.392 þús. kr.). Af dósentum fengu 20 konur styrk og 22 karlar. Að meðaltali komu svipaðar upphæðir í hlut karla (707 þús. kr.) og kvenna (703 þús. kr.) úr röðum dósenta. Konurnar sóttu þó um lægri styrki (1.244 þús. kr.) en karlar (1.481 þús. kr.). Í röðum lektora fengu tíu konur styrk sen nam að meðaltali 415 þkr. á móti 7 körlum sem fengu styrk að meðaltali 646 þkr. Karlar úr hópi lektora sóttu að meðaltali um 1066 þkr. en konurnar um 923 þús. kr. Í hópnum "aðrir" voru 14 konur og 14 karlar. Konurnar fengu að meðaltali 582 þús. kr., en sóttu að meðaltali um 1.666 þús. kr. Karlar fengu að meðaltali 496 þús. kr. en sóttu um að meðaltali 807 þús. kr.

⁴⁵ Forsætisráðuneytið. Fréttatilkynning 1.des. 2001, Úthlutun styrkja úr Kristnihátíðarsjóði.

⁴⁶ Nánari upplýsingar um þetta er að finna á heimasíðu RANNÍS <http://www.rannis.is>.

verðlaun. Á síðustu árum hafa þau numið einni milljón króna. Af 15 verðlaunahöfum eru einungis þrjár konur.

Rannsóknavirkni

Í Háskóla Íslands, Kennaraháskóla Íslands og Háskólanum á Akureyri eru rannsóknir hluti af starfsskyldum lektora, dósentar og prófessora (43%). Samræmt matskerfi (grunnmat) var innleitt í kjarasamningum háskólakennara árið 1999, en prófessorar hafa haft slíkt kerfi síðan 1998.⁴⁷ Starfsfólki ber að skila skýrslu um rannsóknir sínar einu sinni á ári svo hægt sé að leggja mat á rannsóknavirkni. Í framtíðinni mun verða til nákvæmt yfirlit um rannsóknavirkni í háskólum á Íslandi. Vegna þess hve kerfið er nýtt liggja þessi gögn ekki fyrir nema að takmörkuðu leyti. Hér verður því ekki fjallað sérstaklega um þennan þátt heldur einungis vikið örstutt að rannsóknavirkni innan Háskóla Íslands út frá gögnum rannsóknasviðs skólans og reifaðar helstu vísbendingar sem þau gefa um stöðu karla og kvenna.

Gögnum rannsóknasviðs Háskóla Íslands er skipt upp eftir þremur sviðum: Hug- og félagsvísindi, heilbrigðisvísindi og verk- og raunvísindi, en þessi þrjú svið eru mismunandi fjölmenn. Þegar tímabilið 1998-2000 er skoðað kemur í ljós að rannsóknavirkni kvenna í lektors- og dósentastöðum er í heildina jöfn eða meiri en rannsóknavirkni karla í sömu störfum. Á þessu er ein undantekning en það eru dósentar í hug- og félagsvísindum þar sem karlar hafa meiri rannsóknavirkni en konur. Hjá prófessorum er rannsóknavirkni karla og kvenna nokkuð jöfn. Rannsóknavirkni er metin út frá rannsóknaskýrslum sem skilað er inn árlega. Nokkur hópur (tæplega einn af hverjum tíu) hefur enga rannsóknavirkni í gögnum rannsóknasviðs, sem skýrist annað hvort af því að rannsóknaskýrslu er ekki skilað inn eða að um enga rannsóknavirkni er að ræða. Karlar eru hlutfallslega fleiri í þessum hópi en konur.

Þessar tölur sýna að rannsóknavirkni kvenna innan Háskóla Íslands er meiri en fyrri úttektir á vinnumatssjóði Félags háskólakennara sýndu. Í kjarasamningi Félags háskólakennara og ríkisins árið 1989 var komið á fót vinnumatsskerfi til að meta yfirvinnu háskólakennara við rannsóknir og greiða þeim uppbót fyrir hana. Í úttekt sem jafnréttisnefnd Háskóla Íslands gerði árið 1997 á úthlutunum úr vinnumatssjóði á fimm ára tímabili, frá 1993-1997, kom í ljós að færri konur fengu úthlutað úr sjóðnum og greiðslur til þeirra voru lægri en til karla.⁴⁸ Sérstaklega var mikill kynjamunur í lægstu störfunum en hann minnkaði eftir því sem ofar dró og var horfinn meðal prófessora.⁴⁹

Nýja grunnmatsskerfið er öllu ítarlegra og hlutlægara en kerfið sem það leysti af hólmi. Því má leiða líkum að því að nýja kerfið geri rannsóknavirkni kvenna sýnilegri en áður var.

Samantekt

Í þessum kafla eru dregnar saman tölfræðilegar upplýsingar um konur sem stunda störf við rannsóknir og þróun. Hér er að finna fjölda þeirra samborið við karla, starfssvið þeirra og upplýsingar um úthlutanir úr íslensku styrkjakerfi

⁴⁷ Í kafla tvö var þessu kerfi lítillega lýst.

⁴⁸ Þorgerður Einarsdóttir, "Kynjamunur í vinnumatsskerfi háskólakennara", *Fréttablað Háskóla Íslands*, 1. tbl. 1998, bls. 32-33.

⁴⁹ Eins og fyrr hefur komið fram eru konur fáar í hópi prófessora.

til rannsókna. Fram kemur að karlar eru í meirihluta þeirra sem starfa við rannsóknir og þróun. Þeir eru einnig í meirihluta þeirra sem sækja um og fá styrki úr rannsóknasjóðum. Hins vegar er hlutfall styrkþega af umsækjendum (e. success rate) nokkuð svipað hjá kynjunum.

Stjórnkerfi rannsókna og vísinda

Hér verður fjallað um hlut kvenna í stjórnkerfi rannsókna. Þegar tölur eru skoðaðar kemur í ljós að hlutur kvenna í stefnumótun á sviði rannsókna er víða rýr. Þetta sést t.d. þegar litið er á stjórnir háskóla og opinberra rannsóknastofnana.

Stjórn ríkisins á sviði vísinda og rannsókna

Í þessari skýrslu hefur fyrr verið bent á að íslenskir háskólar og rannsóknastofnanir heyra undir ólík ráðuneyti eftir sviðum, þ.e. sjávarútvegsráðuneyti, landbúnaðarráðuneyti, iðnaðar- og viðskiptaráðuneyti, umhverfissráðuneyti og menntamálaráðuneyti. Menntamálaráðuneytið ber þó ábyrgð á stefnumótun á sviði vísinda og tækni. Karlar hafa ætíð gegnt embætti menntamálaráðherra með einni undantekningu. Árin 1983-1985 var Ragnhildur Helgadóttir menntamálaráðherra, fyrst kvenna. Af þeim sem gegna formennsku í þingnefndum á sviði sjávarútvegs, landbúnaðar, iðnaðar- og viðskipta, umhverfismála og menntamála er nú ein kona.⁵⁰ Í landbúnaðarnefnd, menntamálanefnd og umhverfisnefnd er kynjaskipting nokkuð jöfn. Konur gegna ráðherraembættum í tveimur af þeim ráðuneytum sem talin voru upp hér að ofan. Þær eru Siv Friðleifsdóttir, umhverfissráðherra, og Valgerður Sverrisdóttir, iðnaðar- og viðskiptaráðherra. Í einu þessara ráðuneyta er kona ráðuneytisstjóri, en það er Guðríður Sigurðardóttir í menntamálaráðuneytinu.

Hákólaráð

Við aðeins einn af átta háskólum á Íslandi gegnir kona í dag starfi háskóla-rektors. Það er við Háskólann í Reykjavík. Hún er fyrsta og eina konan sem gegnt hefur starfi rektors í 90 ára sögu háskólastigsins á Íslandi.⁵¹

Misjafnt er eftir skólum og tímabilum hve margir sitja í háskólaráði eða sambærilegri stjórn háskóla. Heiti stjórna er einnig breytilegt. Skólaárið 2001-2002 sitja fimm til tólf fulltrúar í þessum skólastjórnnum og í heild eiga þar sæti 58 manns sem aðalmenn. Þar af eru 13 konur eða rúm 22%. Í tveimur skólanna situr engin kona í stjórn, þ.e. í Háskólanum í Reykjavík og Tækniskóla Íslands og hefur svo verið undanfarin ár.

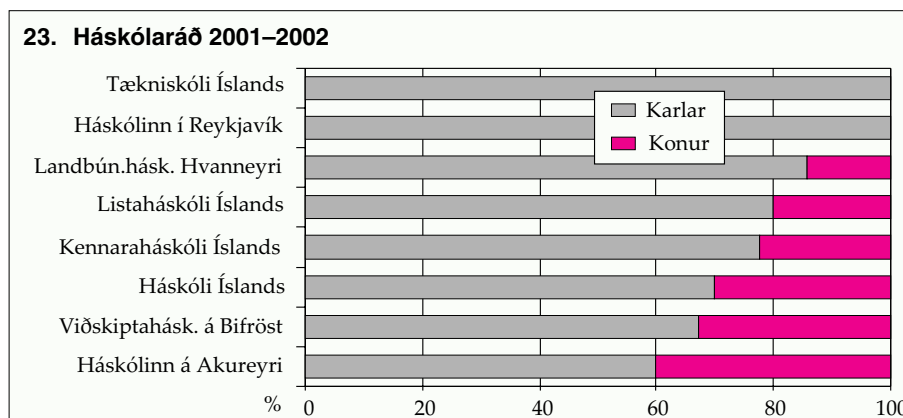
Í öðrum skólum er hlutfall kvenna í háskólaráði frá 14%, í Landbúnaðarháskólanum á Hvanneyri til 40% í Háskólanum á Akureyri en þar sitja tvær konur af fimm. Árin 1999-2001 var hins vegar engin kona í háskólaráði Háskólans á Akureyri. Það er óvenjulegt því síðasta áratuginn hafa konur verið um þriðjungur háskólaráðsfulltrúa þar og um tíma nær helmingur. Konur skipa

⁵⁰ Sigríður Anna Þórðardóttir hefur undanfarin ár verið formaður menntamálanefndar Alþingis, en nýverið tók Gunnar Birgisson við því starfi. Menntamálnefnd Alþingis fjallar um þingmál á sviði mennta og rannsókna. Drífa Hjartardóttir er formaður landbúnaðarnefndar Alþingis.

⁵¹ Þess má geta að á framhaldsskólastigi eru konur um 44% kennara og 21% skólameistara árið 2000.

Þriðjung sæta í háskólaráði Viðskiptaháskólans á Bifröst og hefur svo verið síðastliðin þrjú ár. Það er aukning frá fyrri tíð.

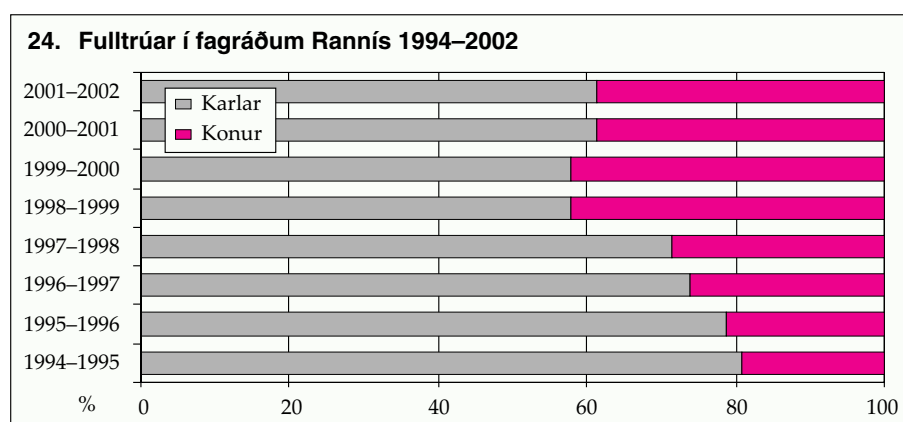
Í háskólaráði Háskóla Íslands, stærsta háskóla landsins, sitja þrjár konur af tíu fulltrúum (30%). Þær voru fimm af 17 fulltrúum 1998-1999 (29%). Lengst af á tímabilinu 1990-1997 áttu tvær konur sæti í ráðinu sem þá var skipað 16 fulltrúum (13%). Í Kennaraháskólanum eru núna tvær konur af níu fulltrúum háskólaráðs eða 22% og er hlutfallið óvenju lágt því frá 1990 hafa konur verið á bilinu þriðjungur til helmingur fulltrúa eða þar yfir. Í stjórn Listaháskólans er ein kona af fimm fulltrúum (20%).

Heimild: Hagstofa Íslands.

Stjórn RANNÍS, fagráð og úthlutunarnefndir

Í Rannsóknarráði Íslands sitja 11 fulltrúar sem eru skipaðir til þriggja ára í senn. Ráðið hefur verið skipað þrisvar síðan lög um það voru sett árið 1994. Í ráðunum sem skipuð voru 1994 og 1997 voru karlar í miklum meirihluta eða 9 af 11 og gildi það bæði um aðalmenn og varamenn. Hlutföllin breyttust árið 2000 þegar konum fjölgaði úr tveimur í fjórar og urðu þar með 36% stjórnarmanna í Rannsóknarráðinu bæði sem aðalmenn og varamenn.

Heimild: Rannsóknarráð Íslands.

Í fagráðum RANNÍS sitja 5-8 fulltrúar, mismunandi margir eftir fagráðum. Hlutfall kynjanna hefur ávallt verið jafnara í fagráðunum en í Rannsóknarráði sjálfu. Á síðustu árum hefur hlutur kvenna aukist þar jafnt og þétt. Árin 1994-1995 voru konur 19% og karlar 81% þeirra sem sátu í fagráðunum. Á tímabilinu 2001-2002 hafði konum fjölgað. Þá voru þær 39% fulltrúa. Hlutfall kvenna er misjafnt eftir fagráðum. Það er frá 20% í fagráðum fyrir hugvísindi og upplýsingatækni til um 60% í fagráðum um félagsvísindi og heilbrigðis- og lífvísindi.

Úthlutunarnefndir Tæknisjóðs og Vísindasjóðs eru hvor um sig skipaðar 5 fulltrúum. Í úthlutunarnefnd Tæknisjóðs hafa karlar verið í meirihluta síðan 1994. Þeir voru fjórir af fimm fulltrúum frá 1994-1997 er þeim fækkaði um einn. Frá 2000 hafa karlar aftur verið fjórir af fimm fulltrúum. Í úthlutunarnefnd Vísindasjóðs hafa kynjahlutföllin verið jafnari. Þar voru karlar reyndar í meirihluta frá 1994-1997, en síðan þá hafa hlutföllin verið nokkuð jöfn.

Í úthlutunarnefnd Markáætlana um upplýsingatækni og umhverfismál hafa frá upphafi setið 3 karlar og 3 konur. Í framkvæmdanefnd Markáætlana sitja fulltrúar frá Rannsóknarráði Íslands, einnig 3 karlar og 2 konur.

Í stjórn Rannsóknánámssjóðs sem er í umsjá RANNÍS hafa setið tvær konur og einn karl tímabilið 1997-2002 að undanskildum árunum 1999-2000 þegar þessu var öfugt farið. Fyrstu tvö árin sem Launasjóður fræðiritahöfunda starfaði, 1999-2001, voru í þriggja manna stjórn hans ein kona og tveir karlar.⁵² Nú eiga sæti í nýrri stjórn hans tvær konur og einn karl.

Aðrar stjórnir

Í vísindanefnd Háskóla Íslands, sem ber m.a. ábyrgð á styrkveitingum úr Rannsóknasjóði Háskóla Íslands, hafa sjö fulltrúar setið síðan árið 2000, en voru sex áður. Árið 1997 voru fjórir karlar og tvær konur í stjórninni, en síðan þá eru kynjahlutföllin næstum jöfn. Nú eiga þrjú karlar og fjórar konur (57%) sæti í stjórninni.

Í stjórn Kristnihátíðarsjóðs eiga sæti þrjú fulltrúar og sama gildir um tvær verkefnisstjórnir sem heyra undir sjóðinn. Í öllum þessum eiga bæði kynin fulltrúa. Tvær konur voru í stjórn og ein kona í hvorri verkefnastjórninni árið 2001.

Lengi hefur áherslan í stuðningi ríkisins við rannsóknir einkum verið á fjármögnun rannsókna í háskólum og á vegum opinberra rannsóknastofnana. Eins og áður hefur komið fram eru þessar rannsóknastofnanir átta: Rannsóknastofnun fiskiðnaðarins, Rannsóknastofnun byggingariðnaðarins, Orkustofnun, Veiðimálastofnun, Iðntæknistofnun, Rannsóknastöð skógræktarinnar, Rannsóknastofnun landbúnaðarins og Hafrannsóknastofnunin. Árið 2001 sat aðeins ein kona og 26 karlar í stjórnnum þessara átta stofnana. Sat konan í stjórn Rannsóknastofnunar fiskiðnaðarins. Þar hefur kona átt sæti frá 1997. Í stjórn Hafrannsóknastofnunar sat kona árin 1990-1991 og 1998-2000. Ekki hafa fleiri konur setið í stjórnnum rannsóknastofnanna atvinnulífsins né hefur kona verið skipuð forstöðumaður þeirra tímabilið 1990-2002.

Í viðauka við ársskýrslu RANNÍS árið 2000 er listi yfir rannsóknastofnanir og þar er jafnframt getið um forstöðumenn þeirra. eru stofnanirnar flokkaðar í

⁵² Varamenn voru hins vegar einn karl og tvær konur. Önnur þeirra tók sæti í stjórn síðara árið.

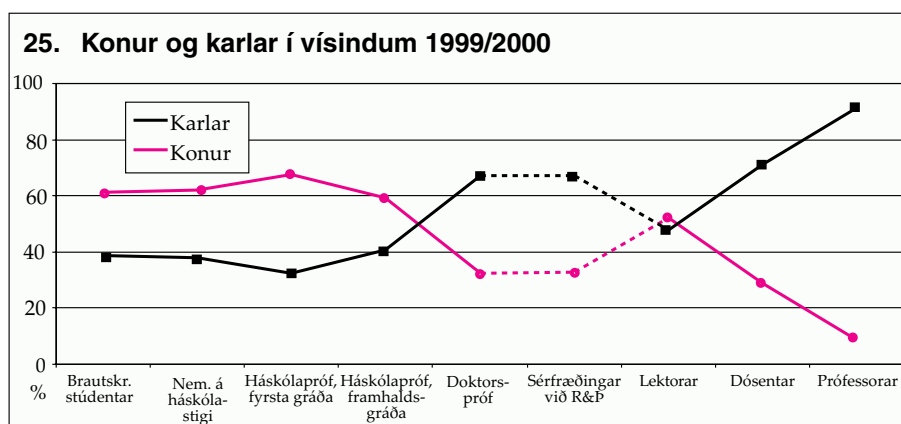
rannsóknastofnanir atvinnulífsins, Háskóla Íslands og tengdar stofnanir, aðrar háskólastofnanir, aðrar æðri menntastofnanir, sjálfseignarstofnanir og loks aðrar ríkisstofnanir. Alls eru þetta 89 stofnanir þar af eru konur forstöðumenn í 12 eða 13% þeirra. Fjórar kvennanna stýra sameignarstofnun, ein er í forsvari fyrir æðri menntastofnun, fjórar stýra rannsóknastofnunum innan Háskóla Íslands og þrjár eru forstöðumenn annarra háskólastofnana. Eins og fyrr getur er engin kona í forsvari fyrir rannsóknastofnanir atvinnulífsins.

Samantekt

Í þessum kafla eru dregnar saman tölur um hlut kvenna í stjórnkerfi rannsókna. Niðurstöður þeirrar samantektar eru að fleiri karlar en konur sitja í stjórnnum og ráðum á sviði rannsókna og vísinda. Þetta á einkum við um stjórnir opinberra rannsóknastofnana og háskólaráð nokkurra háskóla. Sums staðar hefur konum farið fjölgandi, t.d. í fagráðum og úthlutunarnefndum vísinda- og rannsóknasjóða.

Helstu niðurstöður

Hér að framan hafa verið birtar upplýsingar um stöðu kvenna í vísindum á Íslandi. Á undanförunum árum hafa konur verið um helmingur þeirra sem stunda nám og útskrifast frá framhaldsskólum. Allt frá miðjum áttunda áratugnum hafa konur þó verið í meirihluta þeirra sem útskrifast með stúdentspróf. Nú eru konur um 60% nýstúdentar. Konur eru einnig í meirihluta þeirra sem stunda nám og útskrifast af sérskóla- og háskólastigi á Íslandi eða um 60%.⁵³ Á síðustu árum hefur verið boðið upp á framhaldsnám á háskólastigi á Íslandi. Skólaárið 1999/00 voru konur 67% þeirra sem luku háskólaprófi, fyrstu gráðu og 59% þeirra sem luku háskólaprófi með framhaldsgráðu. Upplýsingar eru ófullnægjandi um þá sem hafa lokið háskólamenntun erlendis.

Skýring: Fyrirmynd þessa myndrits er fengin úr ETAN - skýrslunni („Scissors diagram“).
Heimild: Hagstofa Íslands.

⁵³ Hluti þessa munar er e.t.v. sá að greinar sem áður voru á sérskólastigi s.s. hjúkrun og kennaramenntun hafa færst á háskólastig. Konur eru enn í miklum meirihluta þeirra sem sækja nám í þessum greinum. Iöngreinar sem karlar hafa stundað hafa ekki í sama mæli færst á háskólastig.

Verulegt brottfall kvenna kemur í ljós þegar skoðaðar eru tölur um þá sem útskrifast með æðri menntagráður. Þegar litið er á tölur um menntun þeirra sem starfa í rannsóknum og þróun kemur í ljós að konur eru síður en karlar með doktorspróf sem í vaxandi mæli er lykill að störfum á sviði rannsókna og vísinda. Það er í samræmi við lauslega athugun, sem skýrt var frá í fjórða kafla. Þar kom fram að á tímabilinu 1990-2000 voru konur fjórðungur þeirra sem luku doktorsprófi. Vert er að rifja upp að tölur um þá sem ljúka námi erlendis eru ekki tæmandi. Konur eru í miklum minnihluta í æðstu stöðum háskólanna. Þær voru aðeins 9% prófessora, 29% dósentar og 52% lektora haustið 2000.

Tölur sýna að námsval er enn kynbundið. Konur eru t.d. í meirihluta nemenda á sviði uppeldisfræða, heilbrigðisgreina, hugvísinda, félagsvísinda og lögfræði. Karlar eru hins vegar í meirihluta nemenda í stærðfræði, verkfræði og tæknigreinum.

Karlar eru í meirihluta þeirra sem starfa við rannsóknir og þróun. Þetta á við um æðri menntastofnanir, opinberar rannsóknastofnanir og íslensk fyrirtæki. Karlar eru einnig í meirihluta þeirra sem sækja um og fá styrki úr íslenskum rannsóknasjóðum. Hins vegar eru konur sem sækja um styrki jafnlíklegar og karlar til að hljóta styrki. Það er í samræmi við vísbendingar sem gefa til kynna að rannsóknavirkni kvenna sé svipuð rannsóknavirkni karla.

Í æðstu yfirstjórn ríkisins á sviði vísinda og mennta er hlutur kvenna víða rýr. Fleiri karlar en konur sitja í stjórnnum og ráðum sem hafa áhrif á stefnumótun á sviði rannsókna og vísinda. Þetta á við um stjórn RANNÍS, stjórnir opinberra rannsóknastofnana og háskólaráð nokkurra háskóla. Sums staðar hefur konum farið fjölgandi, t.d. í fagráðum og úthlutunarnefndum vísinda- og rannsóknasjóða.

Líkt og almennt gerist innan Evrópusambandsins og í löndum sem tengdust fimmtu rammaáætluninni, er ljóst að hlutur kvenna í vísindum á Íslandi er rýrari en karla. Ætla má að líkt og annars staðar sé kynferði ein af þeim breytum sem hefur haft mikil áhrif á tækifæri fólks í vísindasamfélaginu. Sem leið til að efla vísindin og nýsköpun hljóta Íslendingar ekki síður en aðrir að leggja áherslu á að fjölga konum sem leggja fyrir sig vísindi og rannsóknir. Hér að neðan er vikið að nokkrum þeim þáttum sem stuðlað geta að fjölgun kvenna í vísindum.

Leiðir til að fjölga konum í vísindum

Markmið (e. targeting)

Oft hefur verið bent á að mikilvægt sé að stjórnvöld setji sér skýr markmið í jafnréttismálum. Íslensk stjórnvöld gera það nú þegar og birtast helstu markmið þeirra í lögum og framkvæmdaáætlunum ríkisstjórnarinnar um jafnréttismál. Samkvæmt lögum um jafna stöðu kvenna og karla (nr. 96/2000) ber vinnustöðum þar sem starfmenn eru fleiri en 25 að setja sér jafnréttisáætlun. Mikilvægt er að hægt sé að meta árangur slíkra jafna með reglulegu millibili. Markmið þeirra þurfa að vera skýr og byggja á greiningu á fyrir-liggjandi vanda og raunhæfum leiðum til lausna.

Skylda hvílir á þeim sem sinna uppfræðslu barna og ungmenna að gæta jafnréttissjónarmiða. Samkvæmt lögum eiga námskrár m.a. að taka tillit til þessa. Þetta á einnig við um háskólastigið.

Í Svíþjóð, Þýskalandi, Hollandi og Austurríki hafa stjórnvöld sett sér töluleg markmið til að auka hlutfall kvenna sem gegna starfi háskólakennara á öllum fræðasviðum vísinda. Í Austurríki er stefnt að því að hlutfall kvenna meðal háskólakennara (e. academic staff) verði 40% árið 2005. Þjóðverjar hafa sett sér það mark að 20% prófessora verði konur árið 2005.⁵⁴ Svíar hafa hins vegar sett sér það markmið að á árinu 2008 verði konur 25% allra prófessora við sænska háskóla⁵⁵ Þessi markmið eru útfærð nánar eftir fræðigreinum. Gert ráð fyrir meiri fjölgun prófessora í hug- og félagsvísindum, þar sem margar konur hafa þegar prófessorshæfi, en t.d. í tækni- og raungreinum þar sem konur hafa lengi verið fáar. Háskólum er jafnframt gert að vinna markvisst að fjölgun kvenna í grunn- og framhaldsnámi. Markmið sem þessi eru einungis raunhæf ef konum fjölgar einnig meðal þeirra sem ljúka doktorsprófi og hljóta styrki til þjálfunar að slíku námi loknu (“post-doc” styrki).

Á Íslandi er mikilvægt að vinna að svipaðri markmiðssetningu. Nauðsynlegt er að vinna að því að fjölga konum þar sem stefnumótun á sviði vísinda fer fram. Má þar minna á 20. grein jafnréttislaga sem kveður á um að þar sem því verði við komið, skuli tilnefna einstaklinga af báðum kynjum þegar skipað er í nefndir, stjórnir og ráð á vegum ríkis og sveitarfélaga. Í greininni segir enn fremur að á þetta skuli ávallt minnt þegar tilnefninga er óskað. Mótun vísindastefnu og framkvæmd hennar þarf að taka tillit til þarfa kvenna jafnt sem karla. Tryggja þarf gagnsæi allra reglna s.s. um úthlutun styrkja og stöðuveitingar.

Kyngreindar tölfraeðiupplýsingar

Eins og fram hefur komið í þessari skýrslu er tölfraeðin öflugt tæki til að átta sig á stöðu kvenna í samfélaginu. Í 21. grein laga um jafna stöðu kvenna og karla (nr. 96/2000), sem fjallar um greiningu tölfraeðilegra upplýsinga, er kveðið á um að í opinberri hagskýrslugerð um einstaklinga og í viðtals- og skoðana-könnunum skuli greint á milli kynja við söfnun og úrvinnslu gagna, og birtingu upplýsinga.

Söfnun tölfraeðilegra upplýsinga er nauðsynleg forsenda þess að hægt sé að setja fram markmið um fjölgun kvenna í vísindum. Mikilvægt er að halda áfram söfnun tölfraeðilegra upplýsinga. Ekki er síður mikilvægt að þeir sem móta stefnu á sviði vísinda og rannsókna kynni sér reglulega þær upplýsingar. Upplýsingar eru forsenda þess að markmiðssetning og stefnumótun skili árangri.

Breyting á staðalmynd vísindanna

Staðalmynd vísindamannsins er oftast en ekki karl.⁵⁶ Allir eiga sér fyrirmyndir sem þeir líkja eftir og blása þeim í brjóst löngun til að hasla sér völl á tilteknu sviði. Eins og fram kemur í þessari skýrslu hafa konur ekki verið eins fjölmennar og karlar í röðum þeirra sem stunda vísindi og rannsóknir. Að einhverju leyti má

⁵⁴ Theresa Rees og Alison Parken, maí 2001, “Policies implemented in Europe to promote women in science: A synthesis of the national reports of the Helsinki group”, bls. 18, óbirt skýrsla sem dreift var á fundi Helsinkihópsins. Um þann hóp var fjallað í fyrsta kafla.

⁵⁵ Einn liður í því átaki var að setja á laggirnar prófessorstöður sem sérstaklega voru ætlaðar konum.

⁵⁶ Sjá t.d. Osborn, M., Rees, H., Hermann, C., Hilden, J., McLaren, A., Palomba, R., Peltonen, L., Vela, C., Weis, D., Wold, A., and Wennerås, C. (2000) Science Policies in the European Union: Promoting excellence through mainstreaming gender equality. A report from the ETAN Network on Women and Science, Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. ISBN 92-828-8682-4. Bls. 60-61.

rekja það til skorts á fyrirmyndum fyrir konur. Niðurstaða nefndar um konur og fjölmiðla sem starfaði á vegum menntamálaráðuneytisins og birti niðurstöður sínar árið 2000, sýndi t.d. að karlar eru oftast en konur beðnar um að veita sérfræðiálit í fjölmiðlum. Í háskólum hefur einnig í gegnum tíðina verið skortur á kvenfyrirmyndum þar sem karlar eru fjölmennari en konur við háskóla-kennslu.

Leiða má rök fyrir því að skortur á fyrirmyndum fyrir kvennemendur dragi úr áhuga kvenna á að sækjast eftir starfsframa á sviði vísinda og rannsókna. Ef fjölga á konum í rannsóknum og vísindum er nauðsynlegt að huga að því strax á fyrstu skólastigum að gera vísindin meira aðlaðandi fyrir stúlkur. Gefa þarf kennslufræði vísindanna og framsetningu kennsluefnis aukin gaum með það fyrir augum að vinna gegn staðalmyndum og fordómum sem þrengja valmöguleika einstaklinga. Stefna þarf að því að fjölga konum í hópi raungreinakennara í grunn- og framhaldsskólum í þeim tilgangi að fjölga fyrirmyndum ungra stúlkna. Þá þarf að huga að breyttum áherslum í kennslufræði raungreina, m.a. fjölþættari nálgunum á námsefnið, svo það höfði til fleiri nemendahópa, en eins og nú er virðast raungreinar einkum höfða til takmarkaðs hóps drengja. Þá má heldur ekki draga úr ábyrgð foreldra og kennara á lægri skólastigum sem e.t.v. hvetja drengi með beinum eða óbeinum hætti til vísindastarfa en letja stúlkur.

Þá þarf markvisst að vinna að því að náms- og starfsval verði ekki kynbundið í framtíðinni heldur taki mið af áhuga og hæfileikum einstaklinga óháð kyni. Innan Háskóla Íslands er í gangi átaksverkefni sem miðar að því að fjölga konum í hefðbundnum karlagreinum og körlum í hefðbundnum kvennagreinum.⁵⁷ Átak sem þetta er mikilvægt skref til að ná ofangreindum markmiðum.

Vinna þarf með markvissum hætti að því að breyta staðalmynd vísindanna svo hún endurspeglir fjölbreytileika þeirra sem stunda þau sem og fjölbreytileika vísindanna sjálfra. Eins og áður hefur komið fram hafa t.d. fáar konur hlotið Hvatningaverðlaun RANNÍS. Þau eru veitt árlega og vekja jafnan athygli í fjölmiðlum. Nú þegar hafa margar íslenskar vísindakonur náð miklum árangri án þess að mikið fari fyrir því á opinberum vettvangi og þarf að vekja athygli á því.

Lærimeistarar (e. mentor)

Eins og fram kom hér á undan eru fyrirmyndir mikilvægar. Návígi við fyrirmyndir á sviði vísinda og rannsókna geta hvatt ungt fólk til að leggja fyrir sig vísindastörf. Það er t.d. brýnt að stúlkur fái ekki síður en piltar tækifæri til að vinna með kennurum sínum að rannsóknum. Athugandi væri að hrinda af stað tímabundnu átaki sem kæmi af stað samstarfi milli reyndra vísindamanna og efnilegra ungra kvenna sem sýna áhuga og hæfileika til vísindastarfa (e. mentoring programme).

Jöfnun fjölskylduábyrgðar

Áfram þarf að vinna að því að eyða fordómum sem birtast í kröfum til kvenna um að þær sinni frekar en karlar uppeldi barna og heimilisstörfum. Hins vegar verður ekki horft framhjá því að barneignir taka bæði orku og tíma frá konum.

⁵⁷ Átakið nefnist Konur til forystu: Jafnara námsval kynjanna. Það er styrkt af fjölmörgum ráðuneytum, opinberum fyrirtækjum og einkafyrirtækjum.

Þann tíma getur stundum verið erfitt að vinna upp nema komið sé til móts við konur. Oft er það hægt án þess að breyta þeim reglum sem fyrir eru. En í sumum tilvikum getur reynst nauðsynlegt að endurskrifa gildandi reglur með hliðsjón af þessu. Hafa skal í huga að barneignir ber oft á tíðum upp á meðan konur eru enn í námi eða rétt að námi loknu, þegar þær eru að hasla sér völl í starfi.

Efling framhaldsnáms á Íslandi

Ýmislegt bendir til að efling framhaldsnáms (e. graduate studies) á Íslandi hafi komið konum vel. Tölur sýna að konur sækja mjög í það framhaldsnám sem boðið er upp á hérlendis. Líklegt er að margar konur hafi átt óhægt um vik vegna fjölskylduaðstæðna að stunda framhaldsnám við erlenda háskóla og því látið staðar numið í námi. Áfram þarf að byggja upp innlent framhaldsnám hér á landi og styrkja rannsóknir þar sem kraftar kvenna eru nýttir.

Efling kynjarannsóknna

Rannsóknir á sviði kynjafræða hafa opnað augu fólks fyrir því að oft og tíðum eru aðstæður karla og kvenna mismunandi. Það kann aftur að leiða til þess að sumir valkostir sem kynin standa frammi fyrir eru kynbundnir. Í kynjafræðinni eru birtingarform og merking kynferðis rannsökuð út frá ýmsum sviðum samfélags og menningar, m.a. tungumáls og þekkingar. Með kynjafræðinni er leitast við að greina orsakir að baki ólíkri stöðu kynjanna. Niðurstöður úr rannsóknum í kynjafræði eru nauðsynlegur grundvöllur árangurs og aðgerða í jafnréttismálum. Lög um jafna stöðu kvenna og karla (nr. 96/2000) kveða á um mikilvægi rannsókna á sviði kynjafræða. Hér er tekið undir það og hvatt til frekari rannsókna á þessu sviði hérlendis.

Netverk vísindakvenna

Netverk vísindakvenna geta veitt konum góðan stuðning sem nýtist í störfum þeirra. Nú þegar starfa slík netverk kvenna á Íslandi. Má t.d. nefna Kvennanefnd Verkfræðingafélagsins og Félag kvenna í læknastétt sem dæmi. Netverk geta þó líka verið óformlegur félagsskapur kvenna. Auk þess að nýtast við faglega vinnu þjóna netverk oft þeim tilgangi að miðla upplýsingum á milli kvenna um hvernig "kerfið" virkar. Stundum ber við að slíkar upplýsingar liggi ekki á lausu. Innan netverka kvenna fá konur einnig oft þá hvatningu sem stundum vantar í hinu daglega vinnuumhverfi þeirra.

Lokaorð

Skýrsla þessi gefur nokkuð glöggt yfirlit um stöðu karla og kvenna í vísindum á Íslandi en er þó engan veginn tæmandi. Tölurnar sem birtar eru vekja upp ýmsar spurningar sem leita þarf svara við. Þá sýna þær einnig hvar helst er verk að vinna. Tryggja verður að náms- og starfsval verði óháð kyni og markvisst þarf að vinna að því að fleiri konur afli sér æðri menntagráða. Hvatningin ein og sér skilar þó ekki tilætluðum árangri nema greining eigi sér stað á þeim þáttum sem ýta undir kynbundið námsval og brottfall kvenna úr framhaldsnámi. Í mörgum tilvikum liggur slík greining fyrir. Hún bendir til að hefðbundin viðhorf til kynjahlutverka, skortur á fyrirmyndum og meiri ábyrgð kvenna á uppeldi barna hamli sumum konum í sókn þeirra á sviði vísinda. Árangur þeirra kvenna sem starfa í vísindum er hins vegar mikill. Honum ber að halda á lofti því hann vísar öðrum konum veginn og styrkir undirstöður vísinda á Íslandi.

Töfluviðauki

Töfluyfirlit

Starfandi fólk eftir starfsstéttum 1991 og 2000	47
Starfandi fólk eftir starfsstéttum 1991 og 2000, %	47
Hlutfallsleg skipting kynja innan starfsstétta 1991 og 2000	47
Mannfjöldi 25–64 ára eftir menntun 1996–2000	48
Mannfjöldi 25–64 ára eftir menntun 1996–2000,%	48
Mannfjöldi 25–64 ára eftir menntun 1996–2000. Hlutfallsleg kynjaskipting	49
Mannfjöldi 16–74 ára eftir aldri og menntun árið 2000	49
Nemendur á framhalds- og háskólastigi að hausti 1980, 1990 og 2000	50
Nemendur á sérskóla- og háskólastigi 1977–2000	50
Nemendur á framhalds- og háskólastigi eftir námsbrautum 2000	51
Fjöldi brautskráninga eftir námsbrautum og prófgráðu 1999/2000	52
Brautskráðir stúdentar 1901–2000	53
Brautskráðir nemendur á sérskóla- og háskólastigi eftir aldri, skólaárin 1997/98, 1998/99 og 1999/2000	53
Doktorar útskrifaðir á Íslandi og erlendis 1990–2000	54
Doktorar útskrifaðir eftir löndum þar sem útskrift fór fram 1990–2000	54
Doktorar útskrifaðir á Íslandi og erlendis eftir vísindasviðum 1990–2000	55
Doktorar útskrifaðir frá Háskóla Íslands 1919–2001	56
Prófessorar, dósentar og lektorar 1969/70–2000	56
Fjöldi starfsfólks í skólum á háskólastigi í febrúar 2000	57
Stöðugildi starfsfólks í skólum á háskólastigi í febrúar 2000	58
Starfandi fólk alls við rannsóknir og þróun eftir starfsstétt 1999	59
Starfandi fólk við rannsóknir og þróun eftir framkvæmdaaðila 1999	59
Starfandi fólk alls við rannsóknir og þróun eftir menntun 1999	60
Starfandi fólk við rannsóknir og þróun eftir starfsstétt og framkvæmdaaðila 1999	61
Starfandi fólk við rannsóknir og þróun eftir menntun og framkvæmdaaðila 1999	62
Æðri menntastofnanir. Starfandi fólk við rannsóknir og þróun eftir menntun og vísindasviði 1999	63
Opinberar stofnanir. Starfandi fólk við rannsóknir og þróun eftir menntun og vísindasviði 1999	64
Sjálfsseignarstofnanir. Starfandi fólk við rannsóknir og þróun eftir menntun og vísindasviði 1999	65
Æðri menntastofnanir. Sérfræðingar við rannsóknir og þróun eftir vísindasviði 1999	65
Opinberar stofnanir. Sérfræðingar við rannsóknir og þróun eftir vísindasviði 1999	66
Vísindasjóður. Umsækjendur eftir vísindasviði 1996–2001	67
Vísindasjóður. Styrkþegar eftir vísindasviði 1996–2001	67
Vísindasjóður. Umsækjendur eftir vísindasviði 1996–2001, %	68
Vísindasjóður. Styrkþegar eftir vísindasviði 1996–2001, %	68
Vísindasjóður. Kynjaskipting umsækjenda eftir vísindasviði 1996–2001	69
Vísindasjóður. Kynjaskipting styrkþega eftir vísindasviði 1996–2001	69
Vísindasjóður. Hlutfall styrkþega af umsækjendum eftir vísindasviði 1996–2001	70
Vísindasjóður. Meðalfjárhæðir styrkja í þús. króna 1996–2001	71
Vísindasjóður. Styrkfjárhæðir kvenna sem hlutfall af styrkfjárhæðum karla 1996–2001	71
Tæknisjóður Íslands. Umsækjendur eftir vísindasviði 1996–2000	72
Tæknisjóður Íslands. Styrkþegar eftir vísindasviði 1996–2000	72
Tæknisjóður Íslands. Umsækjendur eftir vísindasviði 1996–2000, %	73
Tæknisjóður Íslands. Styrkþegar eftir vísindasviði 1996–2000, %	73
Tæknisjóður Íslands. Kynjaskipting umsækjenda eftir vísindasviði 1996–2000, %	74
Tæknisjóður Íslands. Kynjaskipting styrkþega eftir vísindasviði 1996–2000, %	74
Tæknisjóður Íslands. Hlutfall styrkþega af umsækjendum eftir vísindasviði 1996–2000	74
Rannsóknánámssjóður. Umsækjendur og styrkþegar í meistara- og doktorsnámi 1997–2000 ..	75
Rannsóknánámssjóður. Kynjaskipting umsækjenda og styrkþega 1997–2000	75
Rannsóknánámssjóður. Hlutfall styrkþega af umsækjendum 1997–2000	76
Markáætlun um upplýsingatækni og umhverfismál. Hlutfall styrkþega af umsækjendum 1999–2001	76
Markáætlun um upplýsingatækni og umhverfismál. Umsækjendur 1999–2001	77
Markáætlun um upplýsingatækni og umhverfismál. Styrkþegar 1999–2001	77
Rannsóknasjóður Háskóla Íslands. Umsækjendur eftir vísindasviði 1996–2002	78
Rannsóknasjóður Háskóla Íslands. Styrkþegar eftir vísindasviði 1996–2002	78

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands. Umsækjendur eftir vísindasviði 1996–2002, %	79
Rannsóknasjóður Háskóla Íslands. Styrkþegar eftir vísindasviði 1996–2002, %	79
Rannsóknasjóður Háskóla Íslands. Kynjaskipting umsækjenda eftir vísindasviði 1996–2002 ..	80
Rannsóknasjóður Háskóla Íslands. Kynjaskipting styrkþega eftir vísindasviði 1996–2002	80
Rannsóknasjóður Háskóla Íslands. Hlutfall styrkþega af umsækjendum 1996–2002	80
Rannsóknasjóður Háskóla Íslands. Meðalfjárhæð umsókna eftir vísindasviði 1996–2002	81
Rannsóknasjóður Háskóla Íslands. Meðalfjárhæð styrkja eftir vísindasviði 1996–2002	81
Rannsóknasjóður H.Í. Umsóknir og styrkir kvenna í hlutfalli af umsóknum og styrkjum karla 1996–2002	82
Yfirlit um hlutfall styrkþega af umsækjendum eftir sjóðum 1996–2001	82
Kristnihátíðarsjóður. Úthlutun styrkja árið 2001	83
Launasjóður fræðiritahöfunda 2000–2001	83
Háskólaráð Háskóla Íslands 1990–2002	84
Háskólaráð Háskólans á Akureyri 1990–2002	84
Háskólaráð Kennaraháskóla Íslands 1990–2002	85
Háskólaráð Háskólans í Reykjavík 1999–2002	85
Háskólaráð Viðskiptaháskólans á Bifröst 1996–2002	85
Skólanefnd Tækniskóla Íslands 1990–2002	86
Háskólaráð Landbúnaðarháskólans á Hvanneyri 1999–2002	86
Stjórn Listaháskóla Íslands 1999–2002	86
Skipan Rannsóknarráðs Íslands 1994–2003	87
Úthlutunarnefndir Vísindasjóðs og Tæknisjóðs 1994–2002	87
Fulltrúar í fagráðum á vegum Rannsóknarráðs Íslands 1994–2002	88
Stjórn Rannsóknasjóðs Háskóla Íslands 1997–2002	89
Stjórn Rannsóknánámssjóðs 1996–2001	89
Forstöðumenn rannsóknastofnana árið 2000	89
Stjórnir rannsóknastofnana atvinnulífsins 1990–2002	90

Table of contents

Employed persons by occupational groups 1991 and 2000	47
Employed persons by occupational groups 1991 and 2000, %	47
Percent distribution by sex within occupational groups 1991 and 2000	47
Population 25–64 years by education levels 1996–2000	48
Population 25–64 years by education levels 1996–2000, %	48
Population 25–64 years by education levels 1996–2000. Percentage sex distribution	49
Population 16–74 years by age and education levels 2000	49
Students in upper secondary and tertiary level education, autumn 1980, 1990, 2000	50
Students at tertiary level 1977–2000	50
Students in upper secondary and tertiary level education by progr. of studies 2000	51
Graduations by programme of studies, diplomas and degrees 1999/2000	52
Students passing matriculation examination 1901–2000	53
Graduated students by age at tertiary level 1997/98, 1998/99 and 1999/2000	53
Ph.D graduates in Iceland and abroad 1990–2000	54
Ph.D graduates by country of graduation 1990–2000	54
Ph.D graduates in Iceland and abroad by field of science 1990–2000	55
Persons graduating with PhD from the University of Iceland 1919–2001	56
Professors, associate professors and lecturers 1969/70–2000	56
Number personnel in schools at the tertiary level in February 2000	57
Personnel in schools at the tertiary level in February 2000. FTE	58
Employed persons total in research and development by occupation 1999	59
Employed persons in research and development by sector of performance 1999	59
Employed persons total in research and development by education levels 1999	60
Employed persons in research and development by occupation and sector of performance 1999	61
Employed persons in research and development by education levels and sector of performance 1999	62
Higher education sector. Employed persons in research and development by education and field of science 1999	63
Government sector. Employed persons in research and development by education and field of science 1999	64

Private non-profit sector. Employed persons in research and development by education and field of science 1999	65
Higher education sector. Researchers in research and development by field of science 1999	65
Government sector. Researchers in research and development by field of science 1999	66
The Science Fund. Applicants by field of science 1996–2001	67
The Science Fund. Beneficiaries by field of science 1996–2001	67
The Science Fund. Applicants by field of science 1996–2001, %	68
The Science Fund. Beneficiaries by field of science 1996–2001, %	68
The Science Fund. Sex distribution of applicants by field of science 1996–2001	69
The Science Fund. Sex distribution of beneficiaries by field of science 1996–2001	69
The Science Fund. Beneficiaries as percentage of applicants by field of science 1996–2001	70
The Science Fund. Average grant amount in thous. ISK 1996–2001	71
The Science Fund. Grants amount of women as percentage of grants amount of men 1996–2001	71
The Technology Fund. Applicants by field of science 1996–2000	72
The Technology Fund. Beneficiaries by field of science 1996–2000	72
The Technology Fund. Applicants by field of science 1996–2000, %	73
The Technology Fund. Beneficiaries by field of science 1996–2000, %	73
The Technology Fund. Sex distribution of applicants by field of science 1996–2000, %	74
The Technology Fund. Sex distribution of beneficiaries by field of science 1996–2000, %	74
The Technology Fund. Beneficiaries as percentage of applicants by field of science 1996–2000	74
The Graduate Research Fund. Applicants and beneficiaries in masters and doctoral studies 1997–2000	75
The Graduate Research Fund. Sex distribution of applicants and beneficiaries 1997–2000	75
The Graduate Research Fund. Beneficiaries as percentage of applicants 1997–2000	76
Programme for IT and Environmental Sciences. Beneficiaries as percentage of applicants 1999–2001	76
Programme for Information Technology and Environmental Sciences. Applicants 1999–2001 .	77
Programme for IT and Environmental Sciences. Beneficiaries 1999–2001	77
Research Fund of The University of Iceland. Applicants by field of science 1996–2002	78
Research Fund of The University of Iceland. Beneficiaries by field of science 1996–2002	78
Research Fund of The University of Iceland. Applicants by field of science 1996–2002, %	79
Research Fund of The University of Iceland. Beneficiaries by field of science 1996–2002, %	79
Research Fund of The U. I. Sex distribution of applicants by field of science 1996–2002	80
Research Fund of The U. I. Sex distribution of beneficiaries by field of science 1996–2002	80
Research Fund of The U. I. Beneficiaries as percentage of applicants 1996–2002	80
Research Fund of The University of Iceland. Average application amount by field of science 1996–2002	81
Research Fund of The University of Iceland. Average grant amount by field of science 1996–2002	81
Research Fund of The UI. Applications and grants of women as percentage of that of men 1996–2002	82
Beneficiaries as percentages of applicants by funds 1996–2001	82
The Christianity Millennium Fund. Grants 2001	83
Fund for Authors of Treatise 2000–2001	83
The council of the University of Iceland 1990–2002	84
The council of the University of Akureyri 1990–2002	84
The council of Iceland University of Education 1990–2002	85
The council of the Reykjavik University 1999–2002	85
The council of Bifrost School of Business 1996–2002	85
The council of the Icelandic College of Engineering and Technology (ICET) 1990–2002	86
The council of Hvanneyri Agricultural University 1999–2002	86
The council of Iceland Academy of the Arts 1999–2002	86
The board of The Icelandic Research Council 1994–2003	87
Grants committees of the Science Fund and the Technology Fund 1994–2002	87
Members of the advisory boards of the Icelandic Research Council 1994–2002	88
Board of the Research Fund of the University of Iceland 1997–2002	89
Board of the Graduate Research Fund 1996–2001	89
Directors of research institutes 2000	89
Boards of the governmental sectoral institutions 1990–2002	90

1. Starfandi fólk eftir starfsstéttum 1991 og 2000
Employed persons by occupational groups 1991 and 2000

Áætlaður fjöldi	1991		2000		Estimated number
	Konur Women	Karlar Men	Konur Women	Karlar Men	
Alls	62.400	74.500	72.800	83.600	Total
Kjörnir fulltrúar og stjórnendur	3.100	8.400	2.700	7.200	Legislators and managers
Sérfræðingar	7.900	8.300	10.700	10.600	Professionals
Sérmenntað starfsfólk	7.500	7.800	12.300	9.700	Associate professionals
Skrifstofufólk	11.400	2.000	11.400	2.500	Clerks
Þjónustu- og verslunarfólk	15.900	9.800	22.500	9.700	Service and sales workers
Bændur og fiskimenn	2.800	8.700	2.400	8.000	Agricultural and fishery workers
Sérhæft iðnaðarstarfsfólk	6.200	16.900	4.000	20.200	Craft and related trades workers
Véla- og vélgæslufólk	900	7.500	1.000	9.600	Plant and machine operators
Ósérhæft starfsfólk	6.800	5.000	5.900	6.000	Elementary occupations

Heimild: Hagstofa Íslands (Vinnumarkaður 2000). Source: Statistics Iceland (Labour Force Statistics 2000).

2. Starfandi fólk eftir starfsstéttum 1991 og 2000, %
Employed persons by occupational groups 1991 and 2000, %

Hlutfallsleg skipting, %	1991		2000		Percent distribution
	Konur Women	Karlar Men	Konur Women	Karlar Men	
Alls	100	100	100	100	Total
Kjörnir fulltrúar og stjórnendur	5	11	4	9	Legislators and managers
Sérfræðingar	13	11	15	13	Professionals
Sérmenntað starfsfólk	12	10	17	12	Associate professionals
Skrifstofufólk	18	3	16	3	Clerks
Þjónustu- og verslunarfólk	25	13	31	12	Service and sales workers
Bændur og fiskimenn	4	12	3	10	Agricultural and fishery workers
Sérhæft iðnaðarstarfsfólk	10	23	5	24	Craft and related trades workers
Véla- og vélgæslufólk	1	10	1	11	Plant and machine operators
Ósérhæft starfsfólk	11	7	8	7	Elementary occupations

Heimild: Hagstofa Íslands (Vinnumarkaður 2000). Source: Statistics Iceland (Labour Force Statistics 2000).

3. Hlutfallsleg skipting kynja innan starfsstétta 1991 og 2000
Percent distribution by sex within occupational groups 1991 and 2000

Hlutfallstölur, %	1991		2000		Percentage
	Konur Women	Karlar Men	Konur Women	Karlar Men	
Alls	46	54	47	53	Total
Kjörnir fulltrúar og stjórnendur	27	73	27	73	Legislators and managers
Sérfræðingar	49	51	50	50	Professionals
Sérmenntað starfsfólk	49	51	56	44	Associate professionals
Skrifstofufólk	85	15	82	18	Clerks
Þjónustu- og verslunarfólk	62	38	70	30	Service and sales workers
Bændur og fiskimenn	24	76	23	78	Agricultural and fishery workers
Sérhæft iðnaðarstarfsfólk	27	73	17	83	Craft and related trades workers
Véla- og vélgæslufólk	11	89	9	91	Plant and machine operators
Ósérhæft starfsfólk	57	42	50	50	Elementary occupations

Heimild: Hagstofa Íslands (Vinnumarkaður 2000). Source: Statistics Iceland (Labour Force Statistics 2000).

4. Mannfjöldi 25–64 ára eftir menntun 1996–2000
Population 25–64 years by education levels 1996–2000

Áætlaður fjöldi	1996	1997	1998	1999	2000	Estimated number
Karlar og konur	127.800	128.900	130.800	133.400	136.300	Males and females
Grunnmenntun ¹	45.800	47.900	49.900	49.900	51.600	ISCED 1, 2+
Framhaldsskólamenntun	40.500	40.200	39.200	39.900	40.000	ISCED 3
Sérskólamenntun	21.700	21.100	20.900	20.000	20.200	ISCED 5
Háskólamenntun	19.800	19.800	20.800	23.700	24.400	ISCED 6, 7
Konur	63.100	63.900	65.100	66.000	67.400	Females
Grunnmenntun ¹	26.800	28.000	29.800	29.800	29.900	ISCED 1, 2+
Framhaldsskólamenntun	20.500	20.500	19.500	19.700	20.100	ISCED 3
Sérskólamenntun	6.400	6.600	6.000	5.300	6.300	ISCED 5
Háskólamenntun	9.300	8.800	9.800	11.100	11.200	ISCED 6, 7
Karlar	64.700	65.000	65.700	67.400	68.900	Males
Grunnmenntun ¹	18.900	19.800	20.000	20.000	21.900	ISCED 1, 2+
Framhaldsskólamenntun	20.000	19.700	19.700	20.200	19.900	ISCED 3
Sérskólamenntun	15.300	14.500	15.000	14.700	14.000	ISCED 5
Háskólamenntun	10.500	11.000	11.000	12.600	13.200	ISCED 6, 7

¹ Starfsnámskeið og gagnfræðapróf meðtalið.

Heimild: Hagstofa Íslands (Vinnumarkaður 2000). Source: Statistics Iceland (Labour Market Statistics 2000).

5. Mannfjöldi 25–64 ára eftir menntun 1996–2000, %
Population 25–64 years by education levels 1996–2000, %

Hlutfallsleg skipting, %	1996	1997	1998	1999	2000	Percentage distribution
Karlar og konur	100	100	100	100	100	Males and females
Grunnmenntun ¹	36	37	38	37	38	ISCED 1, 2+
Framhaldsskólamenntun	32	31	30	30	29	ISCED 3
Sérskólamenntun	17	16	16	15	15	ISCED 5
Háskólamenntun	15	15	16	18	18	ISCED 6, 7
Konur	100	100	100	100	100	Females
Grunnmenntun ¹	42	44	46	45	44	ISCED 1, 2+
Framhaldsskólamenntun	32	32	30	30	30	ISCED 3
Sérskólamenntun	10	10	9	8	9	ISCED 5
Háskólamenntun	15	14	15	17	17	ISCED 6, 7
Karlar	100	100	100	100	100	Males
Grunnmenntun ¹	29	30	30	30	32	ISCED 1, 2+
Framhaldsskólamenntun	31	30	30	30	29	ISCED 3
Sérskólamenntun	24	22	23	22	20	ISCED 5
Háskólamenntun	16	17	17	19	19	ISCED 6, 7

¹ Starfsnámskeið og gagnfræðapróf meðtalið.

Heimild: Hagstofa Íslands (Vinnumarkaður 2000). Source: Statistics Iceland (Labour Market Statistics 2000).

6. Mannfjöldi 25–64 ára eftir menntun 1996–2000. Hlutfallsleg kynjaskipting
Population 25–64 years by education levels 1996–2000. Percentage sex distribution

Hlutfallstölur, %	1996	1997	1998	1999	2000	Percentage
Konur	49	50	50	49	49	Females
Grunnmenntun ¹	59	58	60	60	58	ISCED 1, 2+
Framhaldsskólamenntun	51	51	50	49	50	ISCED 3
Sérskólamenntun	29	31	29	27	31	ISCED 5
Háskólamenntun	47	44	47	47	46	ISCED 6, 7
Karlar	51	50	50	51	51	Males
Grunnmenntun ¹	41	41	40	40	42	ISCED 1, 2+
Framhaldsskólamenntun	49	49	50	51	50	ISCED 3
Sérskólamenntun	71	69	72	74	69	ISCED 5
Háskólamenntun	53	56	53	53	54	ISCED 6, 7

¹ Starfsnámskeið og gagnfræðapróf meðtalið.

Heimild: Hagstofa Íslands (Vinnumarkaður 2000). *Source: Statistics Iceland (Labour Market Statistics 2000).*

7. Mannfjöldi 16–74 ára eftir aldri og menntun árið 2000
Population 16–74 years by age and education levels 2000

Hlutfallsleg skipting, % Percent distribution	Mannfjöldi Population	Alls Total	Grunnmenntun ¹ ISCED 1, 2+	Framhaldsskólamenntun ISCED 3	Sérskólamenntun ISCED 5	Háskólamenntun ISCED 6, 7
Konur Women	94.900	100,0	51,3	29,4	7,1	12,2
16–24	18.100	100,0	69,1	29,0	0,8*	0,8*
25–44	39.800	100,0	38,2	31,2	10,4	20,3
45–54	16.600	100,0	50,0	26,7	9,0	14,3
55–74	20.400	100,0	62,3	28,3	4,6*	4,9
25–64	67.400	100,0	44,4	29,8	9,3	16,6
Karlar Men	96.800	100,0	41,5	27,2	16,7	14,6
16–24	19.100	100,0	74,3	23,9	1,6*	0,2*
25–44	40.500	100,0	32,1	32,0	15,0	20,7
45–54	17.600	100,0	26,1	25,7	28,5	19,6
55–74	19.600	100,0	42,9	21,9	24,3	11,1
25–64	68.900	100,0	31,8	28,9	20,3	19,2

¹ Starfsnámskeið og gagnfræðapróf meðtalið.

Heimild: Hagstofa Íslands (Vinnumarkaður 2000). *Source: Statistics Iceland (Labour Market Statistics 2000).*

8. Nemendur á framhalds- og háskólastigi að hausti 1980, 1990 og 2000
Students in upper secondary and tertiary level education, autumn 1980, 1990, 2000

	1980		1990		2000		
	Konur Women	Karlar Men	Konur Women	Karlar Men	Konur Women	Karlar Men	
Fjöldi alls	8.606	10.500	12.236	12.815	17.680	14.825	Total number
Framhaldsskólastig	6.570	7.691	8.130	9.118	10.347	9.909	Upper secondary level
Sérskóla- og háskólastig	1.588	2.045	3.002	2.223	6.526	4.017	Tertiary level
Nám erlendis	448	764	1.104	1.474	807	899	Studying abroad
Hlutföll, %	45	55	49	51	54	46	Percentage
Framhaldsskólastig	46	54	47	53	51	49	Upper secondary level
Sérskóla- og háskólastig	44	56	57	43	62	38	Tertiary level
Nám erlendis	37	63	43	57	47	53	Studying abroad

Heimild: Hagstofa Íslands. Source: Statistics Iceland.

9. Nemendur á sérskóla- og háskólastigi 1977–2000
Students at tertiary level 1977–2000

	Fjöldi Number				Hlutfallstölur, % Percentage			
	Alls Total	Konur Women	Karlar Men		Konur Women	Karlar Men		
1977	2.249	955	1.294		42	58		
1978	2.690	1.145	1.545		43	57		
1979	3.445	1.419	2.026		41	59		
1980	3.689	1.615	2.074		44	56		
1981	3.958	1.763	2.195		45	55		
1982	4.339	2.023	2.316		47	53		
1983	4.477	2.155	2.322		48	52		
1984	4.704	2.356	2.348		50	50		
1985	4.807	2.483	2.324		52	48		
1986	4.822	2.616	2.206		54	46		
1987	4.802	2.633	2.169		55	45		
1988	5.082	2.853	2.229		56	44		
1989	5.483	3.085	2.398		56	44		
1990	5.296	3.050	2.246		58	42		
1991	6.246	3.664	2.582		59	41		
1992	6.625	3.876	2.749		59	41		
1993	7.020	4.086	2.934		58	42		
1994	7.377	4.250	3.127		58	42		
1995	7.475	4.401	3.074		59	41		
1996	7.909	4.626	3.283		58	42		
1997	8.372	4.909	3.463		59	41		
1998	8.782	5.354	3.428		61	39		
1999	10.064	6.072	3.992		60	40		
2000	10.543	6.526	4.017		62	38		

Heimild: Nemendaskrá Hagstofu Íslands. Source: Statistics Iceland.

10. Nemendur á framhalds- og háskólastigi eftir námsbrautum 2000
Students in upper secondary and tertiary level education by progr. of studies 2000

Haustið 2000	Fjöldi alls <i>Total number</i>			Hlutfallsleg skipting, % <i>Percentage</i>			Autumn 2000
	Alls <i>Total</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	Alls <i>Total</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	
	Alls	32.505	17.680	14.825	100	54	
Framhaldsskólastig	20.256	10.347	9.909	100	51	49	Upper secondary level
Heilsubrautir	450	426	24	100	95	5	Health-related programmes
Málabrautir	1.697	1.334	363	100	79	21	Languages
Listabrautir	972	764	208	100	79	21	Fine and applied arts
Félagsfræðabrautir	3.246	2.078	1.168	100	64	36	Social science programmes
Búsýslubrautir, matvælabr., þjón.iðnir	1.068	653	415	100	61	39	Agriculture, food and servive trades
Uppeldis- og íþróttabrautir	370	223	147	100	60	40	Pedagogical and physical programmes
Almennar brautir	3.038	1.635	1.403	100	54	46	General programmes
Viðskipta- og hagfræða-br.	1.959	1.003	956	100	51	49	Commerce, economics
Raungreinabrautir	3.939	1.926	2.013	100	49	51	Natural science progr.
Iðn- og tækniabrautir	3.517	305	3.212	100	9	91	Crafts and technical trades
Sérskóla- og háskólastig	10.543	6.526	4.017	100	62	38	Tertiary level (incl. non-university)
Uppeldisfræði, kennaranám	1.653	1.418	235	100	86	14	Teacher-training, education science
Lækningar, heilbrigðisgr.	1.381	1.074	307	100	78	22	Medicine, nursing, etc.
Tungumál, mannvísindi	1.429	990	439	100	69	31	Languages, humanities
Samfélagsvísindi, lögfræði	1.318	865	453	100	66	34	Soc. scienc., jurisprudence
Landb., matvælafr. þjónusta	283	185	98	100	65	35	Agricult., food scienc., serv.
Listir	287	182	105	100	63	37	Fine and applied arts
Viðskipta- og hagfræði	1.835	977	858	100	53	47	Economics, business administration
Náttúrufræði, stærðfræði	1.384	598	786	100	43	57	Nat. sciences, mathematics
Tæknigreinar, verkfræði	973	237	736	100	24	76	Engineering
Nám erlendis	1.706	807	899	100	47	53	Studying abroad
Lækningar, heilbrigðisgr.	94	73	21	100	78	22	Medicine, nursing, etc.
Almennt nám og óskilgreint	4	3	1	100	75	25	General programmes and unspecified
Uppeldisfræði, íþróttir, kennaranám	72	52	20	100	72	28	Teacher-training, education science
Samfélagsvísindi, lögfræði	149	101	48	100	68	32	Soc.scienc., jurisprudence
Landb., matvælafr., þjónusta	91	59	32	100	65	35	Agricult., food scienc., serv.
Listir	346	196	150	100	57	43	Fine and applied arts
Tungumál, mannvísindi	165	90	75	100	55	45	Languages, humanities
Náttúrufræði, stærðfræði	179	77	102	100	43	57	Natur. scienc., mathematics
Viðskipta- og hagfræði	234	99	135	100	42	58	Economics, business administration
Tæknigreinar, verkfræði	372	57	315	100	15	85	Engineering

Skýringar: Taflan byggist á gagnasafni Hagstofu Íslands um nemendur í framhaldsskólum, sérskólum og háskólum fyrri hluta vetrar á hverju skólaári. Nám á framhaldsskólastigi er hægt að hefja þegar að loknum grunnskóla en nám á sérskóla- og háskólastigi krefst þess að ákveðnu námi á lægra skólastigi sé lokið. Heildarfjöldi nær til nemenda í dagskóla, kvöldskóla og í fjarnámi. Iðnemar á samningi eru taldir með framhaldsskólanemendum. Námsmenn erlendis eru taldir samkvæmt gögnum Lánasjóðs íslenskra námsmanna um námsmenn sem leita aðstoðar sjóðsins; um aðra námsmenn erlendis eru ekki upplýsingar. Hver nemandi er talinn aðeins einu sinni, þannig að stundi nemandi nám í tveimur skólum þá telst hann aðeins í öðrum þeirra. *Note: The data in this table are compiled from a database comprising regular students enrolled in educational establishments above compulsory level, i.e. at upper secondary and tertiary level. Only those students outside Iceland who apply for assistance to the Students Loan Fund are included.*

Heimild: Hagstofa Íslands (Landshagir 2001). Source: Statistics Iceland (Statistical Yearbook 2001).

11. Fjöldi brautskráninga eftir námsbrautum og prófgráðu 1999/2000
11. Graduations by programme of studies, diplomas and degrees 1999/2000

	Fjöldi alls <i>Total number</i>			Hlutfallsleg skipting, % <i>Percentage</i>			
	Alls <i>Total</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	Alls <i>Total</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	
Útskriftir alls	6.458	3.436	3.022	100	53	47	Graduations, total
Framhaldsskólastig	4.352	2.172	2.180	100	50	50	Upper secondary level
Heilsubrautir	157	147	10	100	94	6	Health-related programmes
Málabrautir	335	274	61	100	82	18	Languages
Listabrautir	122	99	23	100	81	19	Fine and applied arts Pedagogical and physical programmes
Uppeldis- og íþróttabrautir	96	68	28	100	71	29	Social science programmes
Félagsfræðabrautir	564	388	176	100	69	31	Agriculture, food and service trades
Búsýslu- og matvælabr., þjónustuiðnir	471	275	196	100	58	42	Natural science progr.
Raungreinabrautir	797	420	377	100	53	47	Commerce, economics
Viðskipta- og hagfræðabr.	694	349	345	100	50	50	General programmes
Almennar brautir	106	46	60	100	43	57	Crafts and technical trades
Iðn- og tæknibrautir	1.010	106	904	100	10	90	
Sérskóla- og háskólastig	2.106	1.264	842	100	60	40	Tertiary level (incl. non-university)
Uppeldisfræði, íþróttir, kennaranám	473	403	70	100	85	15	Teacher-training, education science
Lækningar, heilbrigðisgr.	242	199	43	100	82	18	Medicine, nursing, etc.
Tungumál, mannvísindi	190	135	55	100	71	29	Languages, humanities
Samfélagsvísindi, lögfræði	189	130	59	100	69	31	Soc. sciences, jurisprudence
Listir	83	56	27	100	67	33	Fine and applied arts
Landb., matvælafr., þjónusta	132	75	57	100	57	43	Agricult., food scienc., serv. Economics, business administration
Viðskipta- og hagfræði	262	120	142	100	46	54	Natural scienc., mathemat.
Náttúrufræði, stærðfræði	213	83	130	100	39	61	Engineering
Tæknigreinar, verkfræði	322	63	259	100	20	80	
Prófgráður alls	6.458	3.436	3.022	100	53	47	Diplomas and degrees
Burtfararpróf úr iðn	542	122	420	100	23	77	Certified trade, school certificate
Sveinspróf	537	104	433	100	19	81	Journeyman's examination
Stúdentspróf	2.190	1.345	845	100	61	39	Matriculation examination Other examinations at upper sec. level
Önnur framhaldsskólapróf	1.083	601	482	100	55	45	Master of trade examination
Iðnmeistarapróf	115	24	91	100	21	79	Tertiary level, non- university diploma
Próf á háskólastigi (ekki háskólagráða)	430	195	235	100	45	55	First university degree
Háskólapróf, fyrsta gráða	1.458	984	474	100	67	33	Postgraduate degree
Háskólapróf, framhaldsgr.	103	61	42	100	59	41	

Skýringar: Gögnum er safnað frá framhaldsskólum, sérskólum og háskólum um nemendur sem útskrifast úr dag-skóla, kvöldskóla eða fjarnámi í lok hvers misseris. Upplýsingar um sveinspróf eru frá menntamálaráðuneyti. Sami nemandi getur útskrifast af fleiri en einni námsbraut á sama ári. *Notes: Data on graduations are collected from schools at upper secondary and tertiary level at the end of each semester. Information on journeyman's examination is derived from the Ministry of Education. The same student can graduate from more than one programme each year.*

Heimild: Hagstofa Íslands (Landshagir 2001). *Source: Statistics Iceland (Statistical Yearbook 2001).*

12. Brautskráðir stúdentar 1901–2000

Students passing matriculation examination 1901–2000

	Brautskráðir á ári <i>Annually</i>				Hlutfall stúdentar af tvítugum <i>As percentage of 20-year olds</i>	
	Fjöldi <i>Number</i>		Hlutföll, %		Konur <i>Women</i>	Karlur <i>Men</i>
	Konur <i>Women</i>	Karlur <i>Men</i>	Konur <i>Women</i>	Karlur <i>Men</i>		
1901–1905	–	17	–	100	–	3
1921–1925	2	30	7	93	0	3
1941–1945	20	83	19	81	2	7
1961–1965	96	178	35	65	7	12
1971–1975	358	443	45	55	18	21
1976–1980	543	512	51	49	25	22
1981–1985	848	609	58	42	38	27
1986–1990	997	690	59	41	48	33
1991–1995	1.184	817	59	41	56	37
1996–2000	1.266	851	60	40	60	39
1995/96	1.219	874	58	42	59	41
1996/97	1.233	777	61	39	63	39
1997/98	1.264	873	59	41	62	42
1998/99	1.316	908	59	41	59	39
1999/2000	1.298	825	61	39	58	35

Heimild: Hagstofa Íslands. *Source: Statistics Iceland.*

13. Brautskráðir nemendur á sérskóla- og háskólastigi eftir aldri, skólaárin 1997/98, 1998/99 og 1999/2000

Graduated students by age at tertiary level 1997/98, 1998/99 and 1999/2000

	1997/98		1998/99		1999/2000		
	Konur <i>Women</i>	Karlur <i>Men</i>	Konur <i>Women</i>	Karlur <i>Men</i>	Konur <i>Women</i>	Karlur <i>Men</i>	
Fjöldi	989	758	1.187	799	1.245	829	Number
Aldur							Age
21 árs og yngri	1	7	5	8	5	5	21 years and younger
22–24 ára	153	158	194	167	185	173	22–24 years
25–29 ára	508	405	512	407	563	421	25–29 years
30–34 ára	132	99	165	115	156	100	30–34 years
35–39 ára	76	38	114	48	100	50	35–39 years
40 ára og eldri	119	51	197	54	236	80	40 and older
Hlutfallstölur, %	100	100	100	100	100	100	Percent distribution
21 árs og yngri	0	1	0	1	0	1	21 years and younger
22–24 ára	15	21	16	21	15	21	22–24 years
25–29 ára	51	53	43	51	45	51	25–29 years
30–34 ára	13	13	14	14	13	12	30–34 years
35–39 ára	8	5	10	6	8	6	35–39 years
40 ára og eldri	12	7	17	7	19	10	40 and older

Heimild: Hagstofa Íslands (Landshagir 2000, 2001). *Source: Statistics Iceland (Statistical Yearbook 2000, 2001).*

14. Doktorar útskrifaðir á Íslandi og erlendis 1990–2000
Ph.D graduates in Iceland and abroad 1990–2000

	Fjöldi Number			Hlutföll, %		
	Alls Total	Konur Women	Karlar Men	Alls Total	Konur Women	Karlar Men
Alls Total 1990–2000	415	113	302	100	27	73
1990–1994	185	39	146	100	21	79
1995–1999	183	53	130	100	29	71
1990	28	5	23	100	18	82
1991	35	11	24	100	31	69
1992	43	8	35	100	19	81
1993	43	9	34	100	21	79
1994	36	6	30	100	17	83
1995	46	14	32	100	30	70
1996	39	11	28	100	28	72
1997	38	15	23	100	39	61
1998	33	5	28	100	15	85
1999	27	8	19	100	30	70
2000	47	21	26	100	45	55

Skýring: Byggt er á upplýsingum sem birtast um nýútskrifaða doktora í Morgunblaðinu ár hvert og frá Háslóla Íslands. Upplýsingarnar eru ekki tæmandi um fjölda útskrifaðra doktora. *Note: Based on information on new doctors published in Morgunblaðið each year and from The University of Iceland. The information are not exhaustive of all those finishing a doctors' degree respective years.*

Heimild: Almanak Hins íslenska þjóðvinafélags 1992–2002. Árbækur 1990–2000. *Source: The Yearbooks of The Icelandic Ethnic Society 1990–2000.*

15. Doktorar útskrifaðir eftir löndum þar sem útskrift fór fram 1990–2000
Ph.D graduates by country of graduation 1990–2000

	Fjöldi Number			Hlutföll, %		
	Alls Total	Konur Women	Karlar Men	Alls Total	Konur Women	Karlar Men
Alls	415	113	302	100	100	100
Bandaríkin	126	39	87	30	35	29
Bretland	44	14	30	11	12	10
Danmörk	24	6	18	6	5	6
Frakkland	14	4	10	3	4	3
Ísland	26	7	19	6	6	6
Kanada	15	5	10	4	4	3
Noregur	24	4	20	6	4	7
Svíþjóð	110	25	85	27	22	28
Þýskaland	18	5	13	4	4	4
Önnur lönd	14	4	10	3	4	3

Skýring: Byggt er á upplýsingum sem birtast um nýútskrifaða doktora í Morgunblaðinu ár hvert og frá Háslóla Íslands. Upplýsingarnar eru ekki tæmandi um fjölda útskrifaðra doktora. *Note: Based on information on new doctors published in Morgunblaðið each year and from The University of Iceland. The information are not exhaustive of all those finishing a doctors' degree respective years.*

Heimild: Almanak Hins íslenska þjóðvinafélags 1992–2002. Árbækur 1990–2000. *Source: The Yearbooks of The Icelandic Ethnic Society 1990–2000.*

16. Doktorar útskrifaðir á Íslandi og erlendis eftir vísindasviðum 1990–2000
Ph.D graduates in Iceland and abroad by field of science 1990–2000

	Fjöldi Number			Hlutf. skipting Percentage distribution		Hlutföll, %		
	Alls Total	Konur Women	Karlar Men	Konur Women	Karlar Men	Konur Women	Karlar Men	
1990–2000								1990–2000
Alls	415	113	302	100	100	27	73	Total
Náttúruvísindi, landbúnaður meðt.	135	33	102	29	34	24	76	<i>Natural sci. incl. agr.</i>
Verk- og tæknifræði	45	8	37	7	12	18	82	<i>Engineering and techn.</i>
Heilbrigðisvísindi	89	23	66	20	22	26	74	<i>Medical sciences</i>
Félagsvísindi	87	31	56	27	19	36	64	<i>Soc. sciences</i>
Hugvísindi	59	18	41	16	14	31	69	<i>Humanities</i>
1990–1994								1990–1994
Alls	185	39	146	100	100	21	79	Total
Náttúruvísindi, landbúnaður meðt.	71	18	53	46	36	25	75	<i>Natural sci. incl. agr.</i>
Verk- og tæknifræði	23	2	21	5	14	9	91	<i>Engineering and techn.</i>
Heilbrigðisvísindi	28	3	25	8	17	11	89	<i>Medical sciences</i>
Félagsvísindi	35	12	23	31	16	34	66	<i>Soc. sciences</i>
Hugvísindi	28	4	24	10	16	14	86	<i>Humanities</i>
1995–1999								1995–1999
Alls	183	53	130	100	100	29	71	Total
Náttúruvísindi, landbúnaður meðt.	53	13	40	25	31	25	75	<i>Natural sci. incl. agr.</i>
Verk- og tæknifræði	19	4	15	8	12	21	79	<i>Engineering and techn.</i>
Heilbrigðisvísindi	48	14	34	26	26	29	71	<i>Medical sciences</i>
Félagsvísindi	40	12	28	23	22	30	70	<i>Soc. sciences</i>
Hugvísindi	23	10	13	19	10	43	57	<i>Humanities</i>
2000								2000
Alls	47	21	26	100	100	45	55	Total
Náttúruvísindi, landbúnaður meðt.	11	2	9	10	35	18	82	<i>Natural sci. incl. agr.</i>
Verk- og tæknifræði	3	2	1	10	4	67	33	<i>Engineering and techn.</i>
Heilbrigðisvísindi	13	6	7	29	27	46	54	<i>Medical sciences</i>
Félagsvísindi	12	7	5	33	19	58	42	<i>Soc. sciences</i>
Hugvísindi	8	4	4	19	15	50	50	<i>Humanities</i>

Skýring: Byggt er á upplýsingum sem birtast um nýútskrifaða doktora í Morgunblaðinu ár hvert og frá Háslóla Íslands. Upplýsingarnar eru ekki tæmandi um fjölda útskrifaðra doktora. *Note: Based on information on new doctors published in Morgunblaðið each year and from The University of Iceland. The information are not exhaustive of all those finishing a doctors' degree respective years.*

Heimild: Almanak Hins íslenska þjóðvinafélags 1992–2002. Árbækur 1990–2000. *Source: The Yearbooks of The Icelandic Ethnic Society 1990–2000.*

17. Doktorar útskrifaðir frá Háskóla Íslands 1919–2001
Persons graduating with PhD from the University of Iceland 1919–2001

	Fjöldi <i>Number</i>		Hlutföll %			
	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	Konur	Women	Karlar	Men
All Total		9	87	9		91
1919–1930	–	3	–			100
1931–1940	–	8	–			100
1941–1950	–	5	–			100
1951–1960 ¹	1	8	11			89
1961–1970	–	11	–			100
1971–1980	–	17	–			100
1981–1990	–	15	–			100
1991	–	–	–			–
1992	–	3	–			100
1993	–	4	–			100
1994	–	–	–			–
1995	–	3	–			100
1996	–	1	–			100
1997	4	–	100			–
1998	–	3	–			100
1999	–	3	–			100
2000	3	2	60			40
2001	1	1	50			50

¹ Fyrst kvenna til að ljúka doktorsprófi frá HÍ var Dr. Selma Jónsdóttir árið 1960.

Heimild: Skjalasafn Háskóla Íslands. (Doktorspróf frá Háskóla Íslands 1919–2001 (okt). *Source: University of Iceland, archives. (List of persons graduating with PhD 1919–2001 (Oct).*

18. Prófessorar, dósentar og lektorar 1969/70–2000
Professors, associate professors and lecturers 1969/70 –2000

	Prófessorar <i>Professors</i>		Dósentar <i>Associate professors</i>		Lektorar <i>Lecturers/assistant prof.</i>	
	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>
Fjöldi <i>Number</i>						
1969/70	1	52	–	32	–	9
1979/80	3	78	2	82	19	64
1989/90	6	112	17	110	44	97
Apríl 1993	8	117	28	117	62	106
1994/95	7	131	28	113	66	122
Apríl 1996	13	140	34	122	69	84
Febrúar 1999	14	148	41	115	67	68
Febrúar 2000	15	154	48	119	78	72
Hlutfallstölur, %						
1969/70	2	98	–	100	–	100
1979/80	4	96	2	98	23	77
1989/90	5	95	13	87	31	69
Apríl 1993	6	94	19	81	37	63
1994/95	5	95	20	80	35	65
Apríl 1996	8	92	22	78	45	55
Febrúar 1999	9	91	26	74	50	50
Febrúar 2000	9	91	29	71	52	48

Heimild: 1979/80, 1989/90, 1994/95: Menntamálaráðuneytið (Tölfræðihandbók um menntun og menningu); 1993, 1996, 1999 og 2000: Hagstofa Íslands (Konur og karlar 1994, 1997, Landshagir 2001). *Source: The Ministry of Education and Statistics Iceland.*

19. Fjöldi starfsfólks í skólum á háskólastigi í febrúar 2000
Number personnel in schools at the tertiary level in February 2000

	Fjöldi <i>Number</i>			Hlutföll,%		
	Alls <i>Total</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	
Alls						Total
Tegund skóla	2.270	1.097	1.173	48	52	Type of school
Háskólar	2.108	1.003	1.105	48	52	Universities
Sérskólar aðallega á háskólastigi	162	94	68	58	42	Specialised schools at tertiary level
Aðsetur skóla	2.270	1.097	1.173	48	52	Location of schools
Höfuðborgarsvæði	1.994	954	1.040	48	52	Capital region
Utan höfuðborgarsvæðis	276	143	133	52	48	Other regions
Aldur	2.212	1.070	1.142	48	52	Age
29 ára og yngri	251	108	143	43	57	29 years and younger
30–39 ára	492	263	229	53	47	30–39 years
40–49 ára	736	375	361	51	49	40–49 years
50–59 ára	484	227	257	47	53	50–59 years
60 ára og eldri	249	97	152	39	61	60 years and older
Stöðugildi	2.212	1.070	1.142	48	52	Full-time equivalents
<50%	797	402	395	50	50	<50%
50–74%	314	161	153	51	49	50–74%
75–99%	134	92	42	69	31	75–99%
100–124%	656	303	353	46	54	100–124%
125–149%	224	83	141	37	63	125–149%
150% og hærra	87	29	58	33	67	150% and higher
Menntun	2.212	1.070	1.142	48	52	Level of education
Háskólapróf, doktorsgráða	290	50	240	17	83	Doctorate, Ph.D.
Háskólapróf, önnur gráða	375	169	206	45	55	Second university degree
Grunnpróf á háskólastigi	630	330	300	52	48	Dipl. or first university degree
Próf á framhaldsskólastigi	129	92	37	71	29	Upper secondary level
Grunnskólapróf eða minna	23	22	1	96	4	Primary or lower sec. level
Ekki vitað	765	407	358	53	47	Unknown
Starfsheiti	2.270	1.097	1.173	48	52	Occupation
Rektor/skólustjóri	12	1	11	8	92	Presidents
Aðstoðarmaður rektors	5	2	3	40	60	Assistant presidents
Prófessor	169	15	154	9	91	Professors
Dósent	167	48	119	29	71	Assistant professors
Lektor	150	78	72	52	48	Lecturers
Aðrir kennarar á háskólastigi	1.003	477	526	48	52	Other teachers at tertiary level
Sérfræðingar og annað sérhæft starfsfólk	173	74	99	43	57	Professionals
Stjórnendur á kennslusviði	86	46	40	53	47	Managers
Framhaldsskólakennarar	48	30	18	63	38	Teachers at upper secondary level
Ráðgjafar og starfsfólk á bókasafni	57	48	9	84	16	Counsellors, librarians, lib.assist.
Skrifstofu- og tölvufólk	186	144	42	77	23	Clerks, computer personnel
Starfsfólk við rekstur húsnæðis	195	123	72	63	37	School caretakers
Annað	19	11	8	58	42	Other

Skýringar: Til starfsfólks á háskólastigi telst allt starfsfólk sem var í launaðri vinnu í febrúar 2000 hjá háskólum og sérskólum á háskólastigi. Þegar talið er eftir tegund skóla, aðsetri skóla eða starfsheiti er um tvítalningar að ræða þar sem sami einstaklingur getur haft fleiri en eitt starfsheiti og/eða starfað við fleiri en einn skóla. Lögheimili er miðað við 1.12.1999. Menntun miðast við hæstu gráðu sem starfsmaður hefur lokið. Gögn eru fengin frá skólunum og frá Ríkisbókhalddi. *Notes: Personnel in schools at tertiary level comprises all school employees in February 2000. When employees are counted by type of school, location of school or occupation, they can appear more than once since some are employed by more than one institute. Education refers to the highest level of education attained. Information is collected from schools and from the State Accounting Office.* Heimild: Hagstofa Íslands. *Source: Statistics Iceland.*

20. Stöðugildi starfsfólks í skólum á háskólastigi í febrúar 2000
Personnel in schools at the tertiary level in February 2000. FTE.

	Stöðugildi FTE			Hlutföll,%		
	Alls <i>Total</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	
Alls						Total
Tegund skóla	1.621	741	881	46	54	Type of school
Háskólar	1.534	692	842	45	55	Universities
Sérskólar aðallega á háskólastigi	88	49	39	56	44	Specialised schools at tertiary level
Aðsetur skóla	1.621	741	881	46	54	Location of schools
Höfuðborgarsvæði	1.424	647	777	45	55	Capital region
Utan höfuðborgarsvæðis	198	94	103	48	52	Other regions
Aldur	1.621	741	881	46	54	Age
29 ára og yngri	142	60	83	42	58	29 years and younger
30–39 ára	339	174	166	51	49	30–39 years
40–49 ára	546	262	285	48	52	40–49 years
50–59 ára	385	168	217	44	56	50–59 years
60 ára og eldri	209	78	131	37	63	60 years and older
Stöðugildi	1.621	741	881	46	54	Full-time equivalents
<50%	171	83	89	48	52	<50%
50–74%	183	96	87	52	48	50–74%
75–99%	114	78	36	69	31	75–99%
100–124%	700	323	377	46	54	100–124%
125–149%	303	112	191	37	63	125–149%
150% og hærra	151	50	101	33	67	150% and higher
Menntun	1.621	741	881	46	54	Level of education
Háskólaþróf, doktorsgráða	277	53	224	19	81	Doctorate, Ph.D.
Háskólaþróf, önnur gráða	290	136	154	47	53	Second university degree
Grunnþróf á háskólastigi	470	226	245	48	52	Dipl. or first university degree
Þróf á framhaldsskólastigi	122	83	39	68	32	Upper secondary level
Grunnskólaþróf eða minna	21	19	1	94	6	Primary or lower sec. level
Ekki vitað	442	224	218	51	49	Unknown
Starfsheiti	1.621	741	881	46	54	Occupation
Rektor/skólastjóri	14	1	13	7	93	Presidents
Aðstoðarmaður rektors	6	2	3	42	58	Assistant presidents
Prófessor	170	16	154	9	91	Professors
Dósent	175	54	122	31	69	Assistant professors
Lektor	153	83	71	54	46	Lecturers
Aðrir kennarar á háskólastigi	441	201	240	46	54	Other teachers at tertiary level
Sérfræðingar og annað sérhæft starfsfólk	157	63	93	40	60	Professionals
Stjórnendur á kennslusviði	94	48	46	51	49	Managers
Framhaldsskólakennarar	25	14	11	55	45	Teachers at upper secondary level
Ráðgjafar og starfsfólk á bókasafni	41	37	4	90	10	Counsellors, librarians, lib.assist.
Skrifstofu- og tölvufólk	168	127	41	76	24	Clerks, computer personnel
Starfsfólk við rekstur húsnæðis	166	89	77	54	46	School caretakers
Annað	11	6	5	56	44	Other

Skýringar: Til starfsfólks á háskólastigi telst allt starfsfólk sem var í launaðri vinnu í febrúar 2000 hjá háskólum og sérskólum á háskólastigi. Þegar talið er eftir tegund skóla, aðsetri skóla eða starfsheiti er um tvítalningar að ræða þar sem sami einstaklingur getur haft fleiri en eitt starfsheiti og/eða starfað við fleiri en einn skóla. Lögheimili er miðað við 1.12 1999. Menntun miðast við hæstu gráðu sem starfsmaður hefur lokið. Gögn eru fengin frá skólunum og frá Ríkisbókhalddi. *Notes: Personnel in schools at tertiary level comprises all school employees in February 2000. When employees are counted by type of school, location of school or occupation, they can appear more than once since some are employed by more than one institute. Education refers to the highest level of education attained. Information is collected from schools and from the State Accounting Office.* Heimild: Hagstofa Íslands. *Source: Statistics Iceland.*

21. Starfandi fólk alls við rannsóknir og þróun eftir starfsstétt 1999
Employed persons total in research and development by occupation 1999

	Fjöldi <i>Number</i>			Ársverk <i>FTE</i>			
	Alls <i>Total</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	Alls <i>Total</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	
Fjöldi							<i>Number</i>
Alls	4.158	1.525	2.633	2.390	851	1.539	<i>Total</i>
Sérfræðingar	2.780	913	1.867	1.577	501	1.076	<i>Researchers</i>
Tæknilegt aðstoðarfólk	770	286	484	461	169	292	<i>Technicians</i>
Annað starfsfólk	608	326	282	352	181	170	<i>Other</i>
Hlutfallsleg skipting, %							<i>Percent distribution</i>
Alls	100	100	100	100	100	100	<i>Total</i>
Sérfræðingar	67	60	71	66	59	70	<i>Researchers</i>
Tæknilegt aðstoðarfólk	19	19	18	19	20	19	<i>Technicians</i>
Annað starfsfólk	15	21	11	15	21	11	<i>Other</i>
Hlutfallstölur, %							<i>Percentage</i>
Alls	100	37	63	100	36	64	<i>Total</i>
Sérfræðingar	100	33	67	100	32	68	<i>Researchers</i>
Tæknilegt aðstoðarfólk	100	37	63	100	37	63	<i>Technicians</i>
Annað starfsfólk	100	54	46	100	52	48	<i>Other</i>

Heimild: Könnun á rannsóknnum og þróun 1999. Rannsóknarráð Íslands. *Source: Research and Development Survey 1999. Icelandic Research Council.*

22. Starfandi fólk við rannsóknir og þróun eftir framkvæmdaaðila 1999
Employed persons in research and development by sector of performance 1999

	Fjöldi <i>Number</i>			Ársverk <i>FTE</i>			
	Alls <i>Total</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	Alls <i>Total</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	
Fjöldi alls	4.158	1.525	2.633	2.390	851	1.539	<i>Total number</i>
Æðri menntastofnanir	1.405	579	826	712	291	421	<i>Higher education sector</i>
Opinberar stofnanir	1.245	503	742	645	236	408	<i>Government sector</i>
Sjálfsseignarstofnanir	154	94	60	73	50	22	<i>Private non-profit sector</i>
Fyrirtæki	1.354	349	1.005	961	274	687	<i>Business enterprise sector</i>
Hlutfallsleg skipting, %							<i>Percent distribution</i>
Alls	100	100	100	100	100	100	<i>Total</i>
Æðri menntastofnanir	34	38	31	30	34	27	<i>Higher education sector</i>
Opinberar stofnanir	30	33	28	27	28	27	<i>Government sector</i>
Sjálfsseignarstofnanir	4	6	2	3	6	1	<i>Private non-profit sector</i>
Fyrirtæki	33	23	38	40	32	45	<i>Business enterprise sector</i>
Hlutfallstölur, %							<i>Percentage</i>
Alls	100	37	63	100	36	64	<i>Total</i>
Æðri menntastofnanir	100	41	59	100	41	59	<i>Higher education sector</i>
Opinberar stofnanir	100	40	60	100	37	63	<i>Government sector</i>
Sjálfsseignarstofnanir	100	61	39	100	69	31	<i>Private non-profit sector</i>
Fyrirtæki	100	26	74	100	28	72	<i>Business enterprise sector</i>

Heimild: Könnun á rannsóknnum og þróun 1999. Rannsóknarráð Íslands. *Source: Research and Development Survey 1999. Icelandic Research Council.*

23. Starfandi fólk alls við rannsóknir og þróun eftir menntun 1999
Employed persons total in research and development by education levels 1999

	Fjöldi <i>Number</i>			Ársverk <i>FTE</i>			
	Alls <i>Total</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	Alls <i>Total</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	
Fjöldi							Number
Alls	4.158	1.525	2.633	2.390	851	1.539	Total
Doktorsmenntun	819	182	637	437	98	340	<i>Univ. PhD level degrees</i>
Háskólamenntun önnur en doktorsm.	2.168	849	1.319	1.279	470	809	<i>Other university degrees</i>
Sérmenntun	511	148	363	314	94	220	<i>Secondary</i>
Framhaldsmenntun	343	181	162	208	116	93	<i>Other post-secondary</i>
Önnur menntun	317	165	152	152	74	78	<i>Other</i>
Hlutfallsleg skipting, %							Percent distribution
Alls	100	100	100	100	100	100	Total
Doktorsmenntun	20	12	24	18	11	22	<i>Univ. PhD level degrees</i>
Háskólamenntun önnur en doktorsm.	52	56	50	54	55	53	<i>Other university degrees</i>
Sérmenntun	12	10	14	13	11	14	<i>Other post-secondary</i>
Framhaldsmenntun	8	12	6	9	14	6	<i>Secondary</i>
Önnur menntun	8	11	6	6	9	5	<i>Other</i>
Hlutfallstölur, %							Percentage
Alls	100	37	63	100	36	64	Total
Doktorsmenntun	100	22	78	100	22	78	<i>Univ. PhD level degrees</i>
Háskólamenntun önnur en doktorsm.	100	39	61	100	37	63	<i>Other university degrees</i>
Sérmenntun	100	29	71	100	30	70	<i>Other post-secondary</i>
Framhaldsmenntun	100	53	47	100	56	44	<i>Secondary</i>
Önnur menntun	100	52	48	100	49	51	<i>Other</i>

Heimild: Könnun á rannsóknum og þróun 1999. Rannsóknarráð Íslands. *Source: Research and Development Survey 1999. Icelandic Research Council.*

Starfandi fólk við rannsóknir og þróun eftir starfsstétt og framkvæmda- aðila 1999

24. *Employed persons in research and development by occupation and sector of performance 1999*

Fjöldi	Number		Ársverk FTE		Number
	Konur Women	Karlar Men	Konur Women	Karlar Men	
Alls	1.525	2.633	851	1.539	Total
Æðri menntastofnanir	579	826	291	421	Higher education sector
Sérfræðingar	347	653	175	304	Researchers
Tæknilegt aðstoðarfólk	69	103	34	74	Technicians
Annað starfsfólk	163	70	82	43	Other
Opinberar stofnanir	503	742	236	408	Government sector
Sérfræðingar	306	515	135	287	Researchers
Tæknilegt aðstoðarfólk	114	133	56	62	Technicians
Annað starfsfólk	83	94	45	59	Other
Sjálfseignarstofnanir	94	60	50	22	Private non-profit sector
Sérfræðingar	63	54	30	20	Researchers
Tæknilegt aðstoðarfólk	14	4	10	1	Technicians
Annað starfsfólk	17	2	11	1	Other
Fyrirtæki	349	1.005	274	687	Business enterprise sector
Sérfræðingar	197	645	161	465	Researchers
Tæknilegt aðstoðarfólk	89	244	68	155	Technicians
Annað starfsfólk	63	116	44	67	Other
Hlutfallstölur, %					Percentage
Alls	37	63	36	64	Total
Æðri menntastofnanir	41	59	41	59	Higher education sector
Sérfræðingar	35	65	37	63	Researchers
Tæknilegt aðstoðarfólk	40	60	32	68	Technicians
Annað starfsfólk	70	30	65	35	Other
Opinberar stofnanir	40	60	37	63	Government sector
Sérfræðingar	37	63	32	68	Researchers
Tæknilegt aðstoðarfólk	46	54	47	53	Technicians
Annað starfsfólk	47	53	43	57	Other
Sjálfseignastofnanir	61	39	69	31	Private non-profit sector
Sérfræðingar	54	46	59	41	Researchers
Tæknilegt aðstoðarfólk	78	22	87	13	Technicians
Annað starfsfólk	89	11	95	5	Other
Fyrirtæki	26	74	28	72	Business enterprise sector
Sérfræðingar	23	77	26	74	Researchers
Tæknilegt aðstoðarfólk	27	73	31	69	Technicians
Annað starfsfólk	35	65	40	60	Other

Heimild: Könnun á rannsóknum og þróun 1999. Rannsóknarráð Íslands. Source: Research and Development Survey 1999. Icelandic Research Council.

**Starfandi fólk við rannsóknir og þróun eftir menntun og framkvæmda-
aðila 1999**

25. *Employed persons in research and development by education levels and sector of performance 1999*

Fjöldi	Fjöldi <i>Number</i>		Ársverk <i>FTE</i>		<i>Number</i>
	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	
Alls	1.525	2.633	851	1.539	Total
Æðri menntastofnanir	579	826	291	421	Higher education sector
Doktorsmenntun	87	405	43	179	University PhD level degrees
Háskólam. önnur en doktorsm.	339	339	175	195	Other university degrees
Sérmenntun	15	41	8	26	Secondary
Framhaldsmenntun	78	26	53	14	Other post-secondary
Önnur menntun	60	15	12	7	Other
Opinberar stofnanir	503	742	236	408	Government sector
Doktorsmenntun	51	130	20	88	University PhD level degrees
Háskólam. önnur en doktorsm.	278	405	123	206	Other university degrees
Sérmenntun	49	89	23	51	Secondary
Framhaldsmenntun	53	49	25	26	Other post-secondary
Önnur menntun	72	69	45	37	Other
Sjálfseignarstofnanir	94	60	50	22	Private non-profit sector
Doktorsmenntun	10	13	6	6	University PhD level degrees
Háskólam. önnur en doktorsm.	56	41	25	15	Other university degrees
Sérmenntun	12	3	8	1	Secondary
Framhaldsmenntun	8	3	5	1	Other post-secondary
Önnur menntun	8	-	5	-	Other
Fyrirtæki	349	1.005	274	687	Business enterprise sector
Doktorsmenntun	34	89	29	67	University PhD level degrees
Háskólam. önnur en doktorsm.	176	534	146	393	Other university degrees
Sérmenntun	72	230	55	141	Secondary
Framhaldsmenntun	42	84	32	52	Other post-secondary
Önnur menntun	25	68	12	33	Other

Heimild: Könnun á rannsóknum og þróun 1999. Rannsóknarráð Íslands. *Source: Research and Development Survey 1999. Icelandic Research Council.*

Aðri menntastofnanir *Higher education sector*

26. Starfandi fólk við rannsóknir og þróun eftir menntun og vísindasviði 1999
Employed persons in research and development by education and field of science 1999

Fjöldi	Fjöldi <i>Number</i>		Ársverk <i>FTE</i>		<i>Number</i>
	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	
Alls í æðri menntastofnunum	579	826	291	421	Total in higher education sector
Raunvísindi	61	192	38	110	Natural sciences
Doktorsmenntun	18	133	11	71	University PhD level degrees
Háskólam. önnur en doktorsm.	32	48	20	30	Other university degrees
Sérmenntun	1	6	1	5	Other post-secondary
Framhaldsmenntun	5	4	3	2	Secondary
Önnur menntun	5	1	5	1	Other
Verkfræði og tækni	189	231	118	153	Engineering and technology
Doktorsmenntun	6	53	3	24	University PhD level degrees
Háskólam. önnur en doktorsm.	95	121	71	97	Other university degrees
Sérmenntun	4	29	4	18	Other post-secondary
Framhaldsmenntun	37	18	36	10	Secondary
Önnur menntun	47	10	4	4	Other
Heilbrigðisvísindi	127	153	42	46	Medical sciences
Doktorsmenntun	25	106	9	32	University PhD level degrees
Háskólam. önnur en doktorsm.	74	46	25	14	Other university degrees
Sérmenntun	5	1	1	–	Other post-secondary
Framhaldsmenntun	23	–	7	–	Secondary
Önnur menntun	–	–	–	–	Other
Fiskveiðar- og landbúnaðarvísindi	42	43	23	27	Fisheries and agricultural sci.
Doktorsmenntun	9	14	7	9	University PhD level degrees
Háskólam. önnur en doktorsm.	19	18	9	11	Other university degrees
Sérmenntun	3	5	1	4	Other post-secondary
Framhaldsmenntun	3	2	3	2	Secondary
Önnur menntun	8	4	4	3	Other
Félagsvísindi	102	115	43	46	Social sciences
Doktorsmenntun	15	52	6	22	University PhD level degrees
Háskólam. önnur en doktorsm.	75	62	32	24	Other university degrees
Sérmenntun	2	–	1	–	Other post-secondary
Framhaldsmenntun	10	1	4	–	Secondary
Önnur menntun	–	–	–	–	Other
Hugvísindi	58	92	26	39	Humanities
Doktorsmenntun	14	47	7	21	University PhD level degrees
Háskólam. önnur en doktorsm.	44	44	19	18	Other university degrees
Sérmenntun	–	–	–	–	Other post-secondary
Framhaldsmenntun	–	1	–	–	Secondary
Önnur menntun	–	–	–	–	Other

Heimild: Könnun á rannsóknnum og þróun 1999. Rannsóknarráð Íslands. *Source: Research and Development Survey 1999. Icelandic Research Council.*

Opinberar stofnanir *Government sector*

27. Starfandi fólk við rannsóknir og þróun eftir menntun og vísindasviði 1999
Employed persons in research and development by education and field of science 1999

Fjöldi	Fjöldi <i>Number</i>		Ársverk <i>FTE</i>		<i>Number</i>
	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	
Alls í opinberum stofnunum	503	742	236	408	Total in government sector
Raunvísindi	73	125	37	80	Natural sciences
Doktorsmenntun	6	28	5	25	University PhD level degrees
Háskólam. önnur en doktorsm.	37	72	18	42	Other university degrees
Sérmenntun	7	7	1	3	Other post-secondary
Framhaldsmenntun	13	13	8	8	Secondary
Önnur menntun	10	5	5	3	Other
Verkfræði og tækni	91	105	64	67	Engineering and technology
Doktorsmenntun	–	21	–	19	University PhD level degrees
Háskólam. önnur en doktorsm.	36	58	28	41	Other university degrees
Sérmenntun	19	13	13	3	Other post-secondary
Framhaldsmenntun	15	7	9	3	Secondary
Önnur menntun	21	6	14	2	Other
Heilbrigðisvísindi	196	227	41	45	Medical sciences
Doktorsmenntun	34	39	7	8	University PhD level degrees
Háskólam. önnur en doktorsm.	139	162	28	31	Other university degrees
Sérmenntun	13	15	3	3	Other post-secondary
Framhaldsmenntun	6	7	2	2	Secondary
Önnur menntun	4	4	1	1	Other
Fiskveiðar- og landbúnaðarvísindi	106	238	75	190	Agricultural sciences (fish. incl.)
Doktorsmenntun	9	34	6	31	University PhD level degrees
Háskólam. önnur en doktorsm.	47	87	39	79	Other university degrees
Sérmenntun	5	51	5	42	Other post-secondary
Framhaldsmenntun	13	18	4	11	Secondary
Önnur menntun	32	48	21	27	Other
Félagsvísindi	29	35	12	15	Social sciences
Doktorsmenntun	2	7	2	4	University PhD level degrees
Háskólam. önnur en doktorsm.	15	20	6	7	Other university degrees
Sérmenntun	4	3	1	1	Other post-secondary
Framhaldsmenntun	6	4	2	2	Secondary
Önnur menntun	2	1	1	–	Other
Hugvísindi	8	12	8	12	Humanities
Doktorsmenntun	–	1	–	1	University PhD level degrees
Háskólam. önnur en doktorsm.	4	6	4	6	Other university degrees
Sérmenntun	1	–	1	–	Other post-secondary
Framhaldsmenntun	–	–	–	–	Secondary
Önnur menntun	3	5	3	5	Other

Heimild: Könnun á rannsóknum og þróun 1999. Rannsóknarráð Íslands. RANNÍS. *Source: Research and Development Survey 1999. Icelandic Research Council (IRC)*

Sjálfseignarstofnanir *Private non-profit sector*

28. Starfandi fólk við rannsóknir og þróun eftir menntun og vísindasviði 1999
Employed persons in research and development by education and field of science 1999

Fjöldi	Fjöldi <i>Number</i>		Ársverk <i>FTE</i>		<i>Number</i>
	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	
Alls í sjálfseignarstofnunum	94	60	50	22	Total in priv. non-profit sector
Heilbrigðisvísindi	46	15	33	8	Medical sciences
Doktorsmenntun	5	7	5	4	University PhD level degrees
Háskólam. önnur en doktorsm.	17	7	12	4	Other university degrees
Sérmenntun	10	1	7	-	Other post-secondary
Framhaldsmenntun	6	-	4	-	Secondary
Önnur menntun	8	-	5	-	Other
Hugvísindi	48	45	17	15	Humanities
Doktorsmenntun	5	6	2	2	University PhD level degrees
Háskólam. önnur en doktorsm.	39	34	14	11	Other university degrees
Sérmenntun	2	2	1	1	Other post-secondary
Framhaldsmenntun	2	3	1	1	Secondary
Önnur menntun	-	-	-	-	Other

Heimild: Könnun á rannsóknum og þróun 1999. Rannsóknarráð Íslands. *Source: Research and Development Survey 1999. Icelandic Research Council.*

Æðri menntastofnanir *Higher education sector*

29. Sérfræðingar við rannsóknir og þróun eftir vísindasviði 1999
Researchers in research and development by field of science 1999

Fjöldi	Fjöldi <i>Number</i>		Ársverk <i>FTE</i>		<i>Number</i>
	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	
Fjöldi alls	347	653	175	304	Total number
Raunvísindi	30	148	17	80	Natural sciences
Verkfræði og tækni	84	142	59	85	Engineering and technology
Heilbrigðisvísindi	86	141	30	43	Medical sciences
Fiskveiðar- og landbúnaðarvísindi	22	28	14	16	Fisheries and agricultural sci.
Félagsvísindi	78	109	34	44	Social sciences
Hugvísindi	47	85	21	37	Humanities
Hlutfallsleg skipting, %					Percentage distribution
Alls	100	100	100	100	Total
Raunvísindi	9	23	10	26	Natural sciences
Verkfræði og tækni	24	22	34	28	Engineering and technology
Heilbrigðisvísindi	25	22	17	14	Medical sciences
Fiskveiðar- og landbúnaðarvísindi	6	4	8	5	Fisheries and agricultural sci.
Félagsvísindi	22	17	19	15	Social sciences
Hugvísindi	14	13	12	12	Humanities
Hlutfallstölur, %					Percentage
Raunvísindi	17	83	18	82	Natural sciences
Verkfræði og tækni	37	63	41	59	Engineering and technology
Heilbrigðisvísindi	38	62	41	59	Medical sciences
Fiskveiðar- og landbúnaðarvísindi	44	56	46	54	Fisheries and agricultural sci.
Félagsvísindi	42	58	43	57	Social sciences
Hugvísindi	36	64	36	64	Humanities

Heimild: Könnun á rannsóknum og þróun 1999. Rannsóknarráð Íslands. *Source: Research and Development Survey 1999. Icelandic Research Council.*

Opinberar stofnanir *Government sector*

Sérfræðingar við rannsóknir og þróun eftir vísindasviði 1999

30. *Researchers in research and development by field of science 1999*

Fjöldi	Fjöldi <i>Number</i>		Ársverk <i>FTE</i>		<i>Number</i>
	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	
Fjöldi alls	306	515	135	287	Total number
Raunvísindi	39	95	21	65	<i>Natural sciences</i>
Verkfræði og tækni	45	68	42	55	<i>Engineering and technology</i>
Heilbrigðisvísindi	172	201	35	39	<i>Medical sciences</i>
Fiskveiðar- og landbúnaðarv.	27	114	24	107	<i>Fisheries and agricultural sci.</i>
Félagsvísindi	18	30	8	13	<i>Social sciences</i>
Hugvísindi	5	7	5	7	<i>Humanities</i>
Hlutfallsleg skipting, %					Percentage distribution
Alls	100	100	100	100	Total
Raunvísindi	13	18	15	23	<i>Natural sciences</i>
Verkfræði og tækni	15	13	31	19	<i>Engineering and technology</i>
Heilbrigðisvísindi	56	39	26	14	<i>Medical sciences</i>
Fiskveiðar- og landbúnaðarv.	9	22	18	37	<i>Fisheries and agricultural sci.</i>
Félagsvísindi	6	6	6	5	<i>Social sciences</i>
Hugvísindi	2	1	4	2	<i>Humanities</i>
Hlutfallstölur, %					Percentage
Raunvísindi	29	71	24	76	<i>Natural sciences</i>
Verkfræði og tækni	40	60	43	57	<i>Engineering and technology</i>
Heilbrigðisvísindi	46	54	48	52	<i>Medical sciences</i>
Fiskveiðar- og landbúnaðarv.	19	81	18	82	<i>Fisheries and agricultural sci.</i>
Félagsvísindi	38	63	38	62	<i>Social sciences</i>
Hugvísindi	42	58	42	58	<i>Humanities</i>

Heimild: Könnun á rannsóknum og þróun 1999. Rannsóknarráð Íslands. *Source: Research and Development Survey 1999. Icelandic Research Council.*

31. Vísindasjóður. Umsækjendur eftir vísindasviði 1996–2001
The Science Fund. Applicants by field of science 1996–2001

Fjöldi	1996	1997	1998	1999	2000	2001	Number
Umsækjendur alls	402	368	361	319	308	307	Applicants total
Heilbrigðis- og lífvísindi	112	95	107	91	88	85	Health and Biomedic. Sciences
Hugvísindi	97	87	85	80	86	76	Humanities
Félagsvísindi	65	66	54	50	49	55	Social Sciences
Náttúruvísindi og umhverfisrannsóknir	128	120	115	98	85	91	Natural and Environmental Sciences
Konur	109	112	117	116	113	110	Women
Heilbrigðis- og lífvísindi	43	41	41	35	35	35	Health and Biomedic. Sciences
Hugvísindi	24	19	25	33	35	28	Humanities
Félagsvísindi	23	26	23	27	23	24	Social Sciences
Náttúruvísindi og umhverfisrannsóknir	19	26	28	21	20	23	Natural and Environmental Sciences
Karlar	293	256	244	203	195	197	Men
Heilbrigðis- og lífvísindi	69	54	66	56	53	50	Health and Biomedic. Sciences
Hugvísindi	73	68	60	47	51	48	Humanities
Félagsvísindi	42	40	31	23	26	31	Social Sciences
Náttúruvísindi og umhverfisrannsóknir	109	94	87	77	65	68	Natural and Environmental Sciences

Heimild: Rannsóknarráð Íslands. Source: Icelandic Research Council.

32. Vísindasjóður. Styrkþegar eftir vísindasviði 1996–2001
The Science Fund. Beneficiaries by field of science 1996–2001

Fjöldi	1996	1997	1998	1999	2000	2001	Number
Styrkþegar alls	229	221	212	186	182	188	Beneficiaries total
Heilbrigðis- og lífvísindi	66	66	60	54	56	60	Health and Biomedic. Sciences
Hugvísindi	55	51	49	45	47	46	Humanities
Félagsvísindi	25	28	26	28	28	30	Social Sciences
Náttúruvísindi og umhverfisrannsóknir	83	76	77	59	51	52	Natural and Environmental Sciences
Konur	59	73	75	64	64	68	Women
Heilbrigðis- og lífvísindi	26	30	24	23	22	27	Health and Biomedic. Sciences
Hugvísindi	14	13	14	17	19	15	Humanities
Félagsvísindi	7	13	15	12	11	14	Social Sciences
Náttúruvísindi og umhverfisrannsóknir	12	17	22	12	12	12	Natural and Environmental Sciences
Karlar	170	148	137	122	118	120	Men
Heilbrigðis- og lífvísindi	40	36	36	31	34	33	Health and Biomedic. Sciences
Hugvísindi	41	38	35	28	28	31	Humanities
Félagsvísindi	18	15	11	16	17	16	Social Sciences
Náttúruvísindi og umhverfisrannsóknir	71	59	55	47	39	40	Natural and Environmental Sciences

Heimild: Rannsóknarráð Íslands. Source: Icelandic Research Council.

33. Vísindasjóður. Umsækjendur eftir vísindasviði 1996–2001, %
The Science Fund. Applicants by field of science 1996–2001, %

Hlutfallsleg skipting, %	1996	1997	1998	1999	2000	2001	Percent distribution
Umsækjendur alls	100	100	100	100	100	100	Applicants total
Heilbrigðis- og lífvísindi	28	26	30	29	29	28	Health and Biomedic. Sciences
Hugvísindi	24	24	24	25	28	25	Humanities
Félagsvísindi	16	18	15	16	16	18	Social Sciences
Náttúruvísindi og umhverfisrannsóknir	32	33	32	31	28	30	Natural and Environmental Sciences
Konur	100	100	100	100	100	100	Women
Heilbrigðis- og lífvísindi	39	37	35	30	31	32	Health and Biomedic. Sciences
Hugvísindi	22	17	21	28	31	25	Humanities
Félagsvísindi	21	23	20	23	20	22	Social Sciences
Náttúruvísindi og umhverfisrannsóknir	17	23	24	18	18	21	Natural and Environmental Sciences
Karlar	100	100	100	100	100	100	Men
Heilbrigðis- og lífvísindi	24	21	27	28	27	25	Health and Biomedic. Sciences
Hugvísindi	25	27	25	23	26	24	Humanities
Félagsvísindi	14	16	13	11	13	16	Social Sciences
Náttúruvísindi og umhverfisrannsóknir	37	37	36	38	33	35	Natural and Environmental Sciences

Heimild: Rannsóknarráð Íslands. Source: Icelandic Research Council.

34. Vísindasjóður. Styrkþegar eftir vísindasviði 1996–2001, %
The Science Fund. Beneficiaries by field of science 1996–2001, %

Hlutfallsleg skipting, %	1996	1997	1998	1999	2000	2001	Percent distribution
Styrkþegar alls	100	100	100	100	100	100	Beneficiaries total
Heilbrigðis- og lífvísindi	29	30	28	29	31	32	Health and Biomedic. Sciences
Hugvísindi	24	23	23	24	26	24	Humanities
Félagsvísindi	11	13	12	15	15	16	Social Sciences
Náttúruvísindi og umhverfisrannsóknir	36	34	36	32	28	28	Natural and Environmental Sciences
Konur	100	100	100	100	100	100	Women
Heilbrigðis- og lífvísindi	44	41	32	36	34	40	Health and Biomedic. Sciences
Hugvísindi	24	18	19	27	30	22	Humanities
Félagsvísindi	12	18	20	19	17	21	Social Sciences
Náttúruvísindi og umhverfisrannsóknir	20	23	29	19	19	18	Natural and Environmental Sciences
Karlar	100	100	100	100	100	100	Men
Heilbrigðis- og lífvísindi	24	24	26	25	29	28	Health and Biomedic. Sciences
Hugvísindi	24	26	26	23	24	26	Humanities
Félagsvísindi	11	10	8	13	14	13	Social Sciences
Náttúruvísindi og umhverfisrannsóknir	42	40	40	39	33	33	Natural and Environmental Sciences

Heimild: Rannsóknarráð Íslands. Source: Icelandic Research Council.

35. Vísindasjóður. Kynjaskipting umsækjenda eftir vísindasviði 1996–2001
The Science Fund. Sex distribution of applicants by field of science 1996–2001

Hlutfallstölur, %	1996	1997	1998	1999	2000	2001	Percentage
Konur	27	30	32	36	37	36	Women
Heilbrigðis- og lífvísindi	38	43	38	38	40	41	Health and Biomedic. Sciences
Hugvísindi	25	22	29	41	41	37	Humanities
Félagsvísindi	35	39	43	54	47	44	Social Sciences
Náttúruvísindi og umhverfisrannsóknir	15	22	24	21	24	25	Natural and Environmental Sciences
Karlar	73	70	68	64	63	64	Men
Heilbrigðis- og lífvísindi	62	57	62	62	60	59	Health and Biomedic. Sciences
Hugvísindi	75	78	71	59	59	63	Humanities
Félagsvísindi	65	61	57	46	53	56	Social Sciences
Náttúruvísindi og umhverfisrannsóknir	85	78	76	79	76	75	Natural and Environmental Sciences

Heimild: Rannsóknarráð Íslands. Source: Icelandic Research Council.

36. Vísindasjóður. Kynjaskipting styrkþega eftir vísindasviði 1996–2001
The Science Fund. Sex distribution of beneficiaries by field of science 1996–2001

Hlutfallstölur, %	1996	1997	1998	1999	2000	2001	Percentage
Konur	26	33	35	34	35	36	Women
Heilbrigðis- og lífvísindi	39	45	40	43	39	45	Health and Biomedic. Sciences
Hugvísindi	25	25	29	38	40	33	Humanities
Félagsvísindi	28	46	58	43	39	47	Social Sciences
Náttúruvísindi og umhverfisrannsóknir	14	22	29	20	24	23	Natural and Environmental Sciences
Karlar	74	67	65	66	65	64	Men
Heilbrigðis- og lífvísindi	61	55	60	57	61	55	Health and Biomedic. Sciences
Hugvísindi	75	75	71	62	60	67	Humanities
Félagsvísindi	72	54	42	57	61	53	Social Sciences
Náttúruvísindi og umhverfisrannsóknir	86	78	71	80	76	77	Natural and Environmental Sciences

Heimild: Rannsóknarráð Íslands. Source: Icelandic Research Council.

Vísindasjóður. Hlutfall styrkþega af umsækjendum eftir vísindasviði 1996–2001

37. *The Science Fund. Beneficiaries as percentage of applicants by field of science 1996–2001*

Hlutfallstölur, %	1996	1997	1998	1999	2000	2001	Percentage (Success rate)
Alls	57	60	59	58	59	61	Total
Heilbrigðis- og lífvísindi	59	69	56	59	64	71	<i>Health and Biomedic. Sciences</i>
Hugvísindi	57	59	58	56	55	61	<i>Humanities</i>
Félagsvísindi	38	42	48	56	57	55	<i>Social Sciences</i>
Náttúruvísindi og umhverfisrannsóknir	65	63	67	60	60	57	<i>Natural and Environmental Sciences</i>
Konur	54	65	64	55	57	62	Women
Heilbrigðis- og lífvísindi	60	73	59	66	63	77	<i>Health and Biomedic. Sciences</i>
Hugvísindi	58	68	56	52	54	54	<i>Humanities</i>
Félagsvísindi	30	50	65	44	48	58	<i>Social Sciences</i>
Náttúruvísindi og umhverfisrannsóknir	63	65	79	57	60	52	<i>Natural and Environmental Sciences</i>
Karlar	58	58	56	60	61	61	Men
Heilbrigðis- og lífvísindi	58	67	55	55	64	66	<i>Health and Biomedic. Sciences</i>
Hugvísindi	56	56	58	60	55	65	<i>Humanities</i>
Félagsvísindi	43	38	35	70	65	52	<i>Social Sciences</i>
Náttúruvísindi og umhverfisrannsóknir	65	63	63	61	60	59	<i>Natural and Environmental Sciences</i>

Heimild: Rannsóknarráð Íslands. *Source: Icelandic Research Council.*

38. Vísindasjóður. Meðalfjárhæðir styrkja í þús. króna 1996–2001
The Science Fund. Average grant amount in thous. ISK 1996–2001

Þús. kr.	1996	1997	1998	1999	2000	2001	Thous. ISK
Alls	661	752	824	859	877	1.020	Total
Heilbrigðis- og lífvísindi	724	839	988	950	913	1.013	<i>Health and Biomedic. Sciences</i>
Hugvísindi	614	722	760	689	757	978	<i>Humanities</i>
Félagsvísindi	562	643	725	827	780	982	<i>Social Sciences</i>
Náttúruvísindi og umhverfisrannsóknir	672	738	769	922	1.000	1.088	<i>Natural and Environmental Sciences</i>
Konur	674	812	812	879	829	961	Women
Heilbrigðis- og lífvísindi	801	927	946	891	914	1.017	<i>Health and Biomedic. Sciences</i>
Hugvísindi	507	731	704	676	653	853	<i>Humanities</i>
Félagsvísindi	764	754	870	896	677	879	<i>Social Sciences</i>
Náttúruvísindi og umhverfisrannsóknir	542	718	695	1.125	1.092	1.067	<i>Natural and Environmental Sciences</i>
Karlar	656	723	830	849	903	1.054	Men
Heilbrigðis- og lífvísindi	674	766	1.017	994	912	1.011	<i>Health and Biomedic. Sciences</i>
Hugvísindi	650	718	783	696	829	1.039	<i>Humanities</i>
Félagsvísindi	483	547	527	775	847	1.072	<i>Social Sciences</i>
Náttúruvísindi og umhverfisrannsóknir	694	744	798	870	972	1.095	<i>Natural and Environmental Sciences</i>

Heimild: Rannsóknarráð Íslands. *Source: Icelandic Research Council.*

Vísindasjóður. Styrkfjárhæðir kvenna sem hlutfall af styrkfjárhæðum karla 1996–2001

39. *The Science Fund. Grants amount of women as percentage of grants amount of men 1996–2001*

Styrkir karla = 100	1996	1997	1998	1999	2000	2001	The grants of men = 100
Styrkir kvenna	103	112	98	104	92	91	Grants of women
Heilbrigðis- og lífvísindi	119	121	93	90	100	101	<i>Health and Biomedic. Sciences</i>
Hugvísindi	78	102	90	97	79	82	<i>Humanities</i>
Félagsvísindi	158	138	165	116	80	82	<i>Social Sciences</i>
Náttúruvísindi og umhverfisrannsóknir	78	96	87	129	112	97	<i>Natural and Environmental Sciences</i>

Heimild: Rannsóknarráð Íslands. *Source: Icelandic Research Council.*

40. Tæknisjóður Íslands. Umsækjendur eftir vísindasviði 1996–2000
The Technology Fund. Applicants by field of science 1996–2000

Fjöldi	1996	1997	1998	1999	2000	Number
Umsækjendur alls	278	224	209	203	169	Applicants total
Félagsvísindi	12	8	10	9	1	<i>Social Sciences</i>
Landbúnaðarvísindi	75	53	41	39	34	<i>Agricultural sciences</i>
Verkfræði og tækni	191	163	158	155	134	<i>Engineering and technology</i>
Konur	42	39	42	36	34	Women
Félagsvísindi	6	3	5	4	–	<i>Social Sciences</i>
Landbúnaðarvísindi	12	8	8	8	11	<i>Agricultural sciences</i>
Verkfræði og tækni	24	28	29	24	23	<i>Engineering and technology</i>
Karlar	236	185	167	167	135	Men
Félagsvísindi	6	5	5	5	1	<i>Social Sciences</i>
Landbúnaðarvísindi	63	45	33	31	23	<i>Agricultural sciences</i>
Verkfræði og tækni	167	135	129	131	111	<i>Engineering and technology</i>

Skýring: Taflan vísar til verkefnisstjóra allra umsókna Tæknisjóðs þ.e. vegna verkefnastyrkja, forverkefna og verkefna vegna tæknimanna í fyrirtækjum. *Note: The table covers project leaders of all applications of the TF i.e. Project grants for RTD projects and Pre-projects/feasibility studies Research and Grants to assist industry to hire academic personell for R&D work.*

Heimild: Rannsóknarráð Íslands. *Source: Icelandic Research Council.*

41. Tæknisjóður Íslands. Styrkþegar eftir vísindasviði 1996–2000
The Technology Fund. Beneficiaries by field of science 1996–2000

Fjöldi	1996	1997	1998	1999	2000	Number
Styrkþegar alls	148	152	130	108	95	Beneficiaries total
Félagsvísindi	4	3	2	8	1	<i>Social Sciences</i>
Landbúnaðarvísindi	42	43	30	24	22	<i>Agricultural sciences</i>
Verkfræði og tækni	102	106	98	76	72	<i>Engineering and technology</i>
Konur	24	25	25	25	15	Women
Félagsvísindi	1	–	2	3	–	<i>Social Sciences</i>
Landbúnaðarvísindi	9	5	5	7	5	<i>Agricultural sciences</i>
Verkfræði og tækni	14	20	18	15	10	<i>Engineering and technology</i>
Karlar	124	127	105	83	80	Men
Félagsvísindi	3	3	–	5	1	<i>Social Sciences</i>
Landbúnaðarvísindi	33	38	25	17	17	<i>Agricultural sciences</i>
Verkfræði og tækni	88	86	80	61	62	<i>Engineering and technology</i>

Skýring: Taflan vísar til verkefnisstjóra allra styrkja Tæknisjóðs þ.e. vegna verkefnastyrkja, forverkefna og verkefna vegna tæknimanna í fyrirtækjum. *Note: The table covers project leaders of all grants of the TF i.e. Project grants for RTD projects and Pre-projects/feasibility studies Research and Grants to assist industry to hire academic personell for R&D work.*

Heimild: Rannsóknarráð Íslands. *Source: Icelandic Research Council.*

42. Tæknisjóður Íslands. Umsækjendur eftir vísindasviði 1996–2000, %
The Technology Fund. Applicants by field of science 1996–2000, %

Hlutfallsleg skipting, %	1996	1997	1998	1999	2000	Percent distribution
Umsækjendur alls	100	100	100	100	100	Applicants total
Félagsvísindi	4	4	5	4	1	Social Sciences
Landbúnaðarvísindi	27	24	20	19	20	Agricultural sciences
Verkfræði og tækni	69	73	76	76	79	Engineering and technology
Konur	100	100	100	100	100	Women
Félagsvísindi	14	8	12	11	–	Social Sciences
Landbúnaðarvísindi	29	21	19	22	32	Agricultural sciences
Verkfræði og tækni	57	72	69	67	68	Engineering and technology
Karlar	100	100	100	100	100	Men
Félagsvísindi	3	3	3	3	1	Social Sciences
Landbúnaðarvísindi	27	24	20	19	17	Agricultural sciences
Verkfræði og tækni	71	73	77	78	82	Engineering and technology

Skýring: Taflan vísar til verkefnisstjóra allra umsókna Tæknisjóðs þ.e. vegna verkefnastyrkja, forverkefna og verkefna vegna tæknimanna í fyrirtækjum. *Note: The table covers project leaders of all applications of the TF i.e. Project grants for RTD projects and Pre-projects/feasibility studies Research and Grants to assist industry to hire academic personell for R&D work.*

Heimild: Rannsóknarráð Íslands. *Source: Icelandic Research Council.*

43. Tæknisjóður Íslands. Styrkþegar eftir vísindasviði 1996–2000, %
The Technology Fund. Beneficiaries by field of science 1996–2000, %

Hlutfallsleg skipting, %	1996	1997	1998	1999	2000	Percent distribution
Styrkþegar alls	100	100	100	100	100	Beneficiaries total
Félagsvísindi	3	2	2	7	1	Social Sciences
Landbúnaðarvísindi	28	28	23	22	23	Agricultural sciences
Verkfræði og tækni	69	70	75	70	76	Engineering and technology
Konur	100	100	100	100	100	Women
Félagsvísindi	4	–	8	12	–	Social Sciences
Landbúnaðarvísindi	38	20	20	28	33	Agricultural sciences
Verkfræði og tækni	58	80	72	60	67	Engineering and technology
Karlar	100	100	100	100	100	Men
Félagsvísindi	2	2	–	6	1	Social Sciences
Landbúnaðarvísindi	27	30	24	20	21	Agricultural sciences
Verkfræði og tækni	71	68	76	73	78	Engineering and technology

Skýring: Taflan vísar til verkefnisstjóra allra umsókna Tæknisjóðs þ.e. vegna verkefnastyrkja, forverkefna og verkefna vegna tæknimanna í fyrirtækjum. *Note: The table covers project leaders of all applications of the TF i.e. Project grants for RTD projects and Pre-projects/feasibility studies Research and Grants to assist industry to hire academic personell for R&D work.*

Heimild: Rannsóknarráð Íslands. *Source: Icelandic Research Council.*

Tæknisjóður Íslands. Kynjaskipting umsækjenda eftir vísindasviði 1996–2000, %

44. *The Technology Fund. Sex distribution of applicants by field of science 1996–2000, %*

Hlutfallstölur %	1996	1997	1998	1999	2000	Percentage
Konur	15	17	20	18	20	Women
Félagsvísindi	50	38	50	44	–	Social Sciences
Landbúnaðarvísindi	16	15	20	21	32	Agricultural sciences
Verkfræði og tækni	13	17	18	15	17	Engineering and technology
Karlar	85	83	80	82	80	Men
Félagsvísindi	50	63	50	56	100	Social Sciences
Landbúnaðarvísindi	84	85	80	79	68	Agricultural sciences
Verkfræði og tækni	87	83	82	85	83	Engineering and technology

Skýring: Taflan vísar til verkefnisstjóra allra umsókna og styrkja Tæknisjóðs þ.e. vegna verkefnastyrkja, forverkefna og verkefna vegna tæknimanna í fyrirtækjum. *Note: The table covers project leaders of all applications and grants of the TF i.e. Project grants for RTD projects and Pre-projects/feasibility studies Research and Grants to assist industry to hire academic personell for R&D work.*

Heimild: Rannsóknarráð Íslands. *Source: Icelandic Research Council.*

45. *Tæknisjóður Íslands. Kynjaskipting styrkþega eftir vísindasviði 1996–2000, %*

Hlutfallstölur %	1996	1997	1998	1999	2000	Percentage
Konur	16	16	19	23	16	Women
Félagsvísindi	25	–	100	38	–	Social Sciences
Landbúnaðarvísindi	21	12	17	29	23	Agricultural sciences
Verkfræði og tækni	14	19	18	20	14	Engineering and technology
Karlar	84	84	81	77	84	Men
Félagsvísindi	75	100	–	63	100	Social Sciences
Landbúnaðarvísindi	79	88	83	71	77	Agricultural sciences
Verkfræði og tækni	86	81	82	80	86	Engineering and technology

Skýring og heimild: Sjá töflu 44. *Note and source: See table 44.*

Tæknisjóður Íslands. Hlutfall styrkþega af umsækjendum eftir vísindasviði 1996–2000

46. *The Technology Fund. Beneficiaries as percentage of applicants by field of science 1996–2000*

Hlutfallstölur, %	1996	1997	1998	1999	2000	Percentage (Success rate)
Alls	53	68	62	53	56	Total
Félagsvísindi	33	38	20	89	100	Social Sciences
Landbúnaðarvísindi	56	81	73	62	65	Agricultural sciences
Verkfræði og tækni	53	65	62	49	54	Engineering and technology
Konur	57	64	60	69	44	Women
Félagsvísindi	17	–	40	75	–	Social Sciences
Landbúnaðarvísindi	75	63	63	88	45	Agricultural sciences
Verkfræði og tækni	58	71	62	63	43	Engineering and technology
Karlar	53	69	63	50	59	Men
Félagsvísindi	50	60	–	100	100	Social Sciences
Landbúnaðarvísindi	52	84	76	55	74	Agricultural sciences
Verkfræði og tækni	53	64	62	47	56	Engineering and technology

Skýring og heimild: Sjá töflu 44. *Note and source: See table 44.*

Rannsóknánámssjóður. Umsækjendur og styrkþegar í meistara- og doktorsnámi 1997–2000

47. *The Graduate Research Fund. Applicants and beneficiaries in masters and doctoral studies 1997–2000*

Fjöldi	1997	1998	1999	2000	Number
Umsækjendur					Applicants
Alls	72	68	78	71	Total
Meistaránám	53	49	56	41	Masters studies
Doktorsnám	19	19	22	30	Doctoral studies
Konur	35	38	39	40	Women
Meistaránám	26	29	30	23	Masters studies
Doktorsnám	9	9	9	17	Doctoral studies
Karlar	37	30	39	31	Men
Meistaránám	27	20	26	18	Masters studies
Doktorsnám	10	10	13	13	Doctoral studies
Styrkþegar					Beneficiaries
Alls	20	35	31	32	Total
Meistaránám	15	26	23	16	Masters studies
Doktorsnám	5	9	8	16	Doctoral studies
Konur	12	20	19	18	Women
Meistaránám	10	16	14	9	Masters studies
Doktorsnám	2	4	5	9	Doctoral studies
Karlar	8	15	12	14	Men
Meistaránám	5	10	9	7	Masters studies
Doktorsnám	3	5	3	7	Doctoral studies

Heimild: Byggt á upplýsingum frá Rannsóknarráði Íslands (RANNÍS). Source: Based on data from the The Icelandic Research Council.

48. *Rannsóknánámssjóður. Kynjaskipting umsækjenda og styrkþega 1997–2000*
The Graduate Research Fund. Sex distribution of applicants and beneficiaries 1997–2000

Hlutfallstölur, %	1997	1998	1999	2000	Percentage
Umsækjendur					Applicants
Konur alls	49	56	50	56	Women, total
Meistaránám	49	59	54	56	Masters studies
Doktorsnám	47	47	41	57	Doctoral studies
Karlar alls	51	44	50	44	Men, total
Meistaránám	51	41	46	44	Masters studies
Doktorsnám	53	53	59	43	Doctoral studies
Styrkþegar					Beneficiaries
Konur alls	60	57	61	56	Women, total
Meistaránám	67	62	61	56	Masters studies
Doktorsnám	40	44	63	56	Doctoral studies
Karlar alls	40	43	39	44	Men, total
Meistaránám	33	38	39	44	Masters studies
Doktorsnám	60	56	38	44	Doctoral studies

Heimild: Byggt á upplýsingum frá Rannsóknarráði Íslands (RANNÍS). Source: Based on data from the The Icelandic Research Council.

49. Rannsóknánámssjóður. Hlutfall styrkþega af umsækjendum 1997–2000
The Graduate Research Fund. Beneficiaries as percentage of applicants 1997–2000

Hlutfallstölur, %	1997	1998	1999	2000	Percentage
Alls	28	51	40	45	Total
Meistaránám	28	53	41	39	<i>Masters studies</i>
Doktorsnám	26	47	36	53	<i>Doctoral studies</i>
Konur	34	53	49	45	Women
Meistaránám	38	55	47	39	<i>Masters studies</i>
Doktorsnám	22	44	56	53	<i>Doctoral studies</i>
Karlar	22	50	31	45	Men
Meistaránám	19	50	35	39	<i>Masters studies</i>
Doktorsnám	30	50	23	54	<i>Doctoral studies</i>

Heimild: Byggt á upplýsingum frá Rannsóknarráði Íslands (RANNÍS). *Source: Based on data from the The Icelandic Research Council.*

Markáætlun um upplýsingatækni og umhverfismál. Hlutfall styrkþega af umsækjendum 1999–2001

50. Programme for IT and Environmental Sciences. Beneficiaries as percentage of applicants 1999–2001

Hlutfallstölur, %	1999	2000	2001	Percentage
Alls	34	96	61	Total
Konur	37	100	67	<i>Women</i>
Karlar	33	95	58	<i>Men</i>
Upplýsingatækni				Information Technology
Karlar og konur	36	92	52	Women and men
Konur	38	100	57	<i>Women</i>
Karlar	36	90	50	<i>Men</i>
Umhverfismál				Environmental sciences
Karlar og konur	30	100	75	Women and men
Konur	36	100	77	<i>Women</i>
Karlar	29	100	73	<i>Men</i>

Skýring: Árið 2000 eru eingöngu veittir framhaldsstyrkir. *Note: In 2000 grants are given only to continuing projects.*

Heimild: Rannsóknarráð Íslands. *Source: Icelandic Research Council.*

51. Markáætlun um upplýsingatækni og umhverfismál. Umsækjendur 1999–2001
Programme for Information Technology and Environmental Sciences. Applicants 1999–2001

	Fjöldi <i>Number</i>			Hlutföll, %			
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	
Umsækjendur alls	131	25	72	100	100	100	<i>Applicants total</i>
Konur	27	6	27	21	24	38	<i>Women</i>
Karlar	104	19	45	79	76	63	<i>Men</i>
Upplýsingatækni							<i>Information Technology</i>
Alls	75	13	44	100	100	100	<i>Total</i>
Konur	16	3	14	21	23	32	<i>Women</i>
Karlar	59	10	30	79	77	68	<i>Men</i>
Umhverfismál							<i>Environmental sciences</i>
Alls	56	12	28	100	100	100	<i>Total</i>
Konur	11	3	13	20	25	46	<i>Women</i>
Karlar	45	9	15	80	75	54	<i>Men</i>

Skýring: Fjöldi á við verkefnisstjóra. Árið 2000 er eingöngu opið fyrir umsóknir um framhaldsstyrki. *Note: Number refers to project leaders. In 2000 applications open only to continuing projects.*

Heimild: Rannsóknarráð Íslands. *Source: Icelandic Research Council.*

52. Markáætlun um upplýsingatækni og umhverfismál. Styrkþegar 1999–2001
Programme for IT and Environmental Sciences. Beneficiaries 1999–2001

	Fjöldi <i>Number</i>			Hlutföll, %			
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	
Styrkþegar alls	44	24	44	100	100	100	<i>Beneficiaries total</i>
Konur	10	6	18	23	25	41	<i>Women</i>
Karlar	34	18	26	77	75	59	<i>Men</i>
Upplýsingatækni							<i>Information Technology</i>
Alls	27	12	23	100	100	100	<i>Total</i>
Konur	6	3	8	22	25	35	<i>Women</i>
Karlar	21	9	15	78	75	65	<i>Men</i>
Umhverfismál							<i>Environmental sciences</i>
Alls	17	12	21	100	100	100	<i>Total</i>
Konur	4	3	10	24	25	48	<i>Women</i>
Karlar	13	9	11	76	75	52	<i>Men</i>

Skýring: Fjöldi á við verkefnisstjóra. Árið 2000 eru eingöngu veittir framhaldsstyrkir. *Note: Number refers to project leaders. In 2000 grants are given only to continuing projects.*

Heimild: Rannsóknarráð Íslands. *Source: Icelandic Research Council.*

53. Rannsóknasjóður Háskóla Íslands. Umsækjendur eftir vísindasviði 1996–2002
Research Fund of The University of Iceland. Applicants by field of science 1996–2002

Fjöldi	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Number
Alls	219	215	209	208	192	179	170	Total
Hug- og félagsvísindi	72	65	65	66	64	59	50	<i>Humanities and social sci.</i>
Heilbrigðisvísindi	59	60	62	68	58	52	59	<i>Health sciences</i>
Tækni- og náttúruvísindi	88	90	82	74	70	68	61	<i>Technology and natural sci.</i>
Konur	59	57	57	59	59	61	59	Women
Hug- og félagsvísindi	22	15	16	21	23	23	23	<i>Humanities and social sci.</i>
Heilbrigðisvísindi	23	27	25	27	22	22	23	<i>Health sciences</i>
Tækni- og náttúruvísindi	14	15	16	11	14	16	13	<i>Technology and natural sci.</i>
Karlar	160	158	152	149	133	118	111	Men
Hug- og félagsvísindi	50	50	49	45	41	36	27	<i>Humanities and social sci.</i>
Heilbrigðisvísindi	36	33	37	41	36	30	36	<i>Health sciences</i>
Tækni- og náttúruvísindi	74	75	66	63	56	52	48	<i>Technology and natural sci.</i>

Heimild: Skrifstofa rannsóknasviðs Háskóla Íslands. Source: Research Administration of University of Iceland.

54. Rannsóknasjóður Háskóla Íslands. Styrkþegar eftir vísindasviði 1996–2002
Research Fund of The University of Iceland. Beneficiaries by field of science 1996–2002

Fjöldi	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Number
Styrkþegar alls	184	184	180	182	153	151	149	Beneficiaries total
Hug- og félagsvísindi	68	59	58	59	52	48	42	<i>Humanities and social sci.</i>
Heilbrigðisvísindi	49	55	53	59	45	44	53	<i>Health sciences</i>
Tækni- og náttúruvísindi	67	70	69	64	56	59	54	<i>Technology and natural sci.</i>
Konur	50	51	47	49	48	53	53	Women
Hug- og félagsvísindi	20	13	14	19	17	19	19	<i>Humanities and social sci.</i>
Heilbrigðisvísindi	22	25	22	23	20	20	22	<i>Health sciences</i>
Tækni- og náttúruvísindi	8	13	11	7	11	14	12	<i>Technology and natural sci.</i>
Karlar	134	133	133	133	105	98	96	Men
Hug- og félagsvísindi	48	46	44	40	35	29	23	<i>Humanities and social sci.</i>
Heilbrigðisvísindi	27	30	31	36	25	24	31	<i>Health sciences</i>
Tækni- og náttúruvísindi	59	57	58	57	45	45	42	<i>Technology and natural sci.</i>

Heimild: Skrifstofa rannsóknasviðs Háskóla Íslands. Source: Research Administration of University of Iceland.

55. Rannsóknasjóður Háskóla Íslands. Umsækjendur eftir vísindasviði 1996–2002, %
Research Fund of The University of Iceland. Applicants by field of science 1996–2002, %

Hlutfallsleg skipting, %	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Percent distribution
Alls	100	100	100	100	100	100	100	Total
Hug- og félagsvísindi	33	30	31	32	33	33	29	<i>Humanities and social sci.</i>
Heilbrigðisvísindi	27	28	30	33	30	29	35	<i>Health sciences</i>
Tækni- og náttúruvísindi	40	42	39	36	36	38	36	<i>Technology and natural sci.</i>
Konur	100	100	100	100	100	100	100	Women
Hug- og félagsvísindi	37	26	28	36	39	38	39	<i>Humanities and social sci.</i>
Heilbrigðisvísindi	39	47	44	46	37	36	39	<i>Health sciences</i>
Tækni- og náttúruvísindi	24	26	28	19	24	26	22	<i>Technology and natural sci.</i>
Karlar	100	100	100	100	100	100	100	Men
Hug- og félagsvísindi	31	32	32	30	31	31	24	<i>Humanities and social sci.</i>
Heilbrigðisvísindi	23	21	24	28	27	25	32	<i>Health sciences</i>
Tækni- og náttúruvísindi	46	47	43	42	42	44	43	<i>Technology and natural sci.</i>

Heimild: Skrifstofa rannsóknasviðs Háskóla Íslands. Source: Research Administration of University of Iceland.

56. Rannsóknasjóður Háskóla Íslands. Styrkþegar eftir vísindasviði 1996–2002, %
Research Fund of The University of Iceland. Beneficiaries by field of science 1996–2002, %

Hlutfallsleg skipting, %	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Percent distribution
Alls	100	100	100	100	100	100	100	Total
Hug- og félagsvísindi	37	32	32	32	34	32	28	<i>Humanities and social sci.</i>
Heilbrigðisvísindi	27	30	29	32	29	29	36	<i>Health sciences</i>
Tækni- og náttúruvísindi	36	38	38	35	37	39	36	<i>Technology and natural sci.</i>
Konur	100	100	100	100	100	100	100	Women
Hug- og félagsvísindi	40	25	30	39	35	36	36	<i>Humanities and social sci.</i>
Heilbrigðisvísindi	44	49	47	47	42	38	42	<i>Health sciences</i>
Tækni- og náttúruvísindi	16	25	23	14	23	26	23	<i>Technology and natural sci.</i>
Karlar	100	100	100	100	100	100	100	Men
Hug- og félagsvísindi	36	35	33	30	33	30	24	<i>Humanities and social sci.</i>
Heilbrigðisvísindi	20	23	23	27	24	24	32	<i>Health sciences</i>
Tækni- og náttúruvísindi	44	43	44	43	43	46	44	<i>Technology and natural sci.</i>

Heimild: Skrifstofa rannsóknasviðs Háskóla Íslands. Source: Research Administration of University of Iceland.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands. Kynjaskipting umsækjenda eftir vísindasviði 1996–2002

57. Research Fund of The U. I. Sex distribution of applicants by field of science 1996–2002

Hlutfallstölur, %	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Percentage
Konur	27	27	27	28	31	34	35	Women
Hug- og félagsvísindi	31	23	25	32	36	39	46	Humanities and social sci.
Heilbrigðisvísindi	39	45	40	40	38	42	39	Health sciences
Tækni- og náttúruvísindi	16	17	20	15	20	24	21	Technology and natural sci.
Karlar	73	73	73	72	69	66	65	Men
Hug- og félagsvísindi	69	77	75	68	64	61	54	Humanities and social sci.
Heilbrigðisvísindi	61	55	60	60	62	58	61	Health sciences
Tækni- og náttúruvísindi	84	83	80	85	80	76	79	Technology and natural sci.

Heimild: Skrifstofa rannsóknasviðs Háskóla Íslands. Source: Research Administration of University of Iceland.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands. Kynjaskipting styrkþega eftir vísindasviði 1996–2002

58. Research Fund of The U. I. Sex distribution of beneficiaries by field of science 1996–2002

Hlutfallstölur, %	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Percentage
Konur	27	28	26	27	31	35	36	Women
Hug- og félagsvísindi	29	22	24	32	33	40	45	Humanities and social sci.
Heilbrigðisvísindi	45	45	42	39	44	45	42	Health sciences
Tækni- og náttúruvísindi	12	19	16	11	20	24	22	Technology and natural sci.
Karlar	73	72	74	73	69	65	64	Men
Hug- og félagsvísindi	71	78	76	68	67	60	55	Humanities and social sci.
Heilbrigðisvísindi	55	55	58	61	56	55	58	Health sciences
Tækni- og náttúruvísindi	88	81	84	89	80	76	78	Technology and natural sci.

Heimild: Skrifstofa rannsóknasviðs Háskóla Íslands. Source: Research Administration of University of Iceland.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands. Hlutfall styrkþega af umsækjendum 1996–2002

59. Research Fund of The U. I. Beneficiaries as percentage of applicants 1996–2002

Hlutfallstölur, %	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Percentage
Alls	84	86	86	88	80	84	88	Total
Hug- og félagsvísindi	94	91	89	89	81	81	84	Humanities and social sci.
Heilbrigðisvísindi	83	92	85	87	78	85	90	Health sciences
Tækni- og náttúruvísindi	76	78	84	86	80	87	89	Technology and natural sci.
Konur	85	89	82	83	81	87	90	Women
Hug- og félagsvísindi	91	87	88	90	74	83	83	Humanities and social sci.
Heilbrigðisvísindi	96	93	88	85	91	91	96	Health sciences
Tækni- og náttúruvísindi	57	87	69	64	79	88	92	Technology and natural sci.
Karlar	84	84	88	89	79	83	86	Men
Hug- og félagsvísindi	96	92	90	89	85	81	85	Humanities and social sci.
Heilbrigðisvísindi	75	91	84	88	69	80	86	Health sciences
Tækni- og náttúruvísindi	80	76	88	90	80	87	88	Technology and natural sci.

Heimild: Skrifstofa rannsóknasviðs Háskóla Íslands. Source: Research Administration of University of Iceland.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands. Meðalfjárhæð umsókna eftir vísinda- sviði 1996–2002

60. *Research Fund of The University of Iceland. Average application amount by field of science 1996–2002*

Þús. kr.	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Thous. ISK
Alls	913	997	951	1.080	1.060	1.198	1.229	Total
Hug- og félagsvísindi	534	684	582	695	672	754	875	<i>Humanities and social sci.</i>
Heilbrigðisvísindi	1.258	1.261	1.161	1.253	1.305	1.442	1.484	<i>Health sciences</i>
Tækni- og náttúruvísindi	993	1.048	1.084	1.265	1.211	1.397	1.273	<i>Technology and natural sci.</i>
Konur	661	867	1.036	1.010	1.047	1.230	1.184	Women
Hug- og félagsvísindi	229	767	704	780	655	754	895	<i>Humanities and social sci.</i>
Heilbrigðisvísindi	883	948	1.135	1.054	1.188	1.382	1.435	<i>Health sciences</i>
Tækni- og náttúruvísindi	974	822	1.212	1.342	1.468	1.704	1.253	<i>Technology and natural sci.</i>
Karlar	1.006	1.044	919	1.108	1.066	1.182	1.253	Men
Hug- og félagsvísindi	667	659	543	656	681	755	857	<i>Humanities and social sci.</i>
Heilbrigðisvísindi	1.498	1.518	1.178	1.384	1.376	1.486	1.516	<i>Health sciences</i>
Tækni- og náttúruvísindi	996	1.093	1.054	1.252	1.147	1.303	1.278	<i>Technology and natural sci.</i>

Heimild: Skrifstofa rannsóknasviðs Háskóla Íslands. Source: Research Administration of University of Iceland.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands. Meðalfjárhæð styrkja eftir vísinda- sviði 1996–2002

61. *Research Fund of The University of Iceland. Average grant amount by field of science 1996–2002*

Þús. kr.	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Thous. ISK
Alls	387	383	434	437	599	592	729	Total
Hug- og félagsvísindi	248	270	297	328	440	396	545	<i>Humanities and social sci.</i>
Heilbrigðisvísindi	453	402	472	433	718	716	804	<i>Health sciences</i>
Tækni- og náttúruvísindi	479	464	518	541	651	659	799	<i>Technology and natural sci.</i>
Konur	323	313	390	389	552	577	669	Women
Hug- og félagsvísindi	225	252	325	313	422	396	505	<i>Humanities and social sci.</i>
Heilbrigðisvísindi	338	326	420	415	679	726	807	<i>Health sciences</i>
Tækni- og náttúruvísindi	526	350	415	507	523	611	675	<i>Technology and natural sci.</i>
Karlar	411	410	449	455	621	601	762	Men
Hug- og félagsvísindi	258	276	289	335	449	396	579	<i>Humanities and social sci.</i>
Heilbrigðisvísindi	547	465	510	444	750	708	802	<i>Health sciences</i>
Tækni- og náttúruvísindi	473	490	538	546	682	675	834	<i>Technology and natural sci.</i>

Heimild: Skrifstofa rannsóknasviðs Háskóla Íslands. Source: Research Administration of University of Iceland.

Rannsóknasjóður H.Í. Umsóknir og styrkir kvenna í hlutfalli af umsóknum og styrkjum karla 1996–2002

62. *Research Fund of The UI. Applications and grants of women as percentage of that of men 1996–2002*

Umsóknir/styrkir karla =100	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Applications/grants of men =100
Umsóknir kvenna	66	83	113	91	98	104	95	Applications of women
Hug- og félagsvísindi	34	116	130	119	96	100	104	Humanities and social sci.
Heilbrigðisvísindi	59	62	96	76	86	93	95	Health sciences
Tækni- og náttúruvísindi	98	75	115	107	128	131	98	Technology and natural sci.
Styrkir kvenna	79	76	87	85	89	96	88	Grants of women
Hug- og félagsvísindi	87	91	113	93	94	100	87	Humanities and social sci.
Heilbrigðisvísindi	62	70	82	93	91	103	101	Health sciences
Tækni- og náttúruvísindi	111	71	77	93	77	91	81	Technology and natural sci.

Heimild: Skrifstofa rannsóknasviðs Háskóla Íslands. Source: Research Administration of University of Iceland.

63. Yfirlit um hlutfall styrkþega af umsækjendum eftir sjóðum 1996–2001

Beneficiaries as percentages of applicants by funds 1996–2001

Hlutfallstölur, %	1996	1997	1998	1999	2000	2001	Success rate, %
Alls	62	66	66	59	64	...	Alls
Vísindasjóður	57	60	59	58	59	61	Science Fund
Tæknisjóður	53	68	62	53	56	...	Technology Fund
Rannsóknánámssjóður	.	28	51	40	45	...	Graduate Research Fund
Markáætlun um uppl.tækni og umhv.mál ¹	.	.	.	34	96	61	Progr. for IT and Envir. Sci. ¹
Rannsóknasjóður H.Í.	84	86	86	88	80	84	Reserach Fund of the UI
Konur	63	66	66	60	60	...	Women
Vísindasjóður	54	65	64	55	57	62	Science Fund
Tæknisjóður	57	64	60	69	44	...	Technology Fund
Rannsóknánámssjóður	.	34	53	49	45	...	Graduate Research Fund
Markáætlun um uppl.tækni og umhv.mál ¹	.	.	.	37	100	67	Progr. for IT and Envir. Sci. ¹
Rannsóknasjóður H.Í.	85	89	82	83	81	87	Reserach Fund of the UI
Karlar	62	65	66	58	65	...	Men
Vísindasjóður	58	58	56	60	61	61	Science Fund
Tæknisjóður	53	69	63	50	59	...	Technology Fund
Rannsóknánámssjóður	.	22	50	31	45	...	Graduate Research Fund
Markáætlun um uppl.tækni og umhv.mál ¹	.	.	.	33	95	58	Progr. for IT and Envir. Sci. ¹
Rannsóknasjóður H.Í.	84	84	88	89	79	83	Reserach Fund of the UI

¹ Árið 2000 er eingöngu um framhaldsstyrki að ræða. In 2000 grants only to continuing projects.

Heimild: Rannís og skrifstofa rannsóknasviðs Háskóla Íslands. Source: IRC and the University of Iceland.

64. Kristnihátíðarsjóður. Úthlutun styrkja árið 2001
The Christianity Millennium Fund. Grants 2001

	Menningar- og trúararfur <i>Cultural and relig. heritage</i>		Fornleifarannsóknir <i>Archeol. research</i>		
	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	
Fjöldi umsækjenda	42	96	20	23	<i>Applicants, number total</i>
Fjöldi styrkþega	20	23	5	3	<i>Beneficiaries, number</i>
Styrkir alls, millj. kr.	22,3	26,3	33,5	14,5	<i>Grants total. Mill.ISK</i>
Meðalupphæð styrkja, millj. kr.	1,1	1,1	6,7	4,8	<i>Average grant. Mill.ISK</i>

Heimild: Forsætisráðuneytið. Fréttatilkynning 1.des. 2001. Úthlutun styrkja úr Kristnihátíðarsjóði 2001. *Source: The Prime Minister's Office.*

65. Launasjóður fræðiritahöfunda 2000–2001
Fund for Authors of Treatise 2000–2001

	Umsækjendur <i>Applicants</i>		Styrkþegar <i>Beneficiaries</i>		
	2000	2001	2000	2001	
Fjöldi alls	66	63	8	8	Total number
Konur	14	22	3	3	<i>Women</i>
Karlar	52	41	5	5	<i>Men</i>
Hlutföll, %					Percentage
Alls	100	100	100	100	Total
Konur	21	35	38	38	<i>Women</i>
Karlar	79	65	63	63	<i>Men</i>
Hlutfall styrkþega af umsækjendum, %					Benefic. as percentage of applicants
Alls	.	.	12	13	Total
Konur	.	.	21	14	<i>Women</i>
Karlar	.	.	10	12	<i>Men</i>

Heimild: Rannsóknarráð Íslands. *Source: Icelandic Research Council.*

66. Háskólaráð Háskóla Íslands 1990–2002
The council of the University of Iceland 1990–2002

	Aðalmenn <i>Members</i>			Hlutföll <i>Percentage</i>		
	Alls <i>Total</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	Alls <i>Total</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>
Skólaár <i>Academic year</i>						
1990/91	16	2	14	100	13	88
1991/92	16	2	14	100	13	88
1992/93	16	2	14	100	13	88
1993/94	16	3	13	100	19	81
1994/95	16	2	14	100	13	88
1995/96	16	1	15	100	6	94
1996/97	16	2	14	100	13	88
1997/98	17	2	15	100	12	88
1998/99	17	5	12	100	29	71
1999/00	10	3	7	100	30	70
2000/01	10	3	7	100	30	70
2001/02	10	3	7	100	30	70

Heimild: Skrifstofa rektors Háskóla Íslands. *Source: The University of Iceland.*

67. Háskólaráð Háskólans á Akureyri 1990–2002
The council of the University of Akureyri 1990–2002

	Aðalmenn <i>Members</i>			Hlutföll <i>Percentage</i>		
	Alls <i>Total</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	Alls <i>Total</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>
Skólaár <i>Academic year</i>						
1990/91	7	2	5	100	29	71
1991/92	7	2	5	100	29	71
1992/93	8	2	6	100	25	75
1993/94	8	3	5	100	38	63
1994/95	9	3	6	100	33	67
1995/96	9	3	6	100	33	67
1996/97	9	4	5	100	44	56
1997/98	9	4	5	100	44	56
1998/99	8	5	3	100	63	38
1999/00	5	–	5	100	–	100
2000/01	5	–	5	100	–	100
2001/02	5	2	3	100	40	60

Heimild: Háskólinn á Akureyri. *Source: The University of Akureyri.*

68. Háskólaráð Kennaraháskóla Íslands 1990–2002
The council of Iceland University of Education 1990–2002

	Aðalmenn <i>Members</i>			Hlutföll <i>Percentage</i>		
	Alls <i>Total</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	Alls <i>Total</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>
Skólaár <i>Academic year</i>						
1990/91	15	6	9	100	40	60
1991/92	15	5	10	100	33	67
1992/93	15	6	9	100	40	60
1993/94	15	4	11	100	27	73
1994/95	15	5	10	100	33	67
1995/96	15	6	9	100	40	60
1996/97 ¹	13	8	5	100	62	38
1997/98	13	8	5	100	62	38
1998/99 ²	9	4	5	100	44	56
1999/00	9	4	5	100	44	56
2000/01	9	5	4	100	56	44
2002/	9	2	7	100	22	78

¹ Fulltrúum í háskólaráði fækkar v/ breytinga á tengslum KHÍ og ÆKHÍ sem hættir að kjósa fulltrúa.

² Ný lög um KHÍ tala gildi.

Heimild: Skjalasafn KHÍ og gögn frá fundum háskólaráðs. *Source: Iceland University of Education.*

69. Háskólaráð Háskólans í Reykjavík 1999–2002
The council of the Reykjavik University 1999–2002

	Aðalmenn <i>Members</i>			Hlutföll <i>Percentage</i>		
	Alls <i>Total</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	Alls <i>Total</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>
Skólaár <i>Academic year</i>						
1999/00	5	–	5	100	–	100
2000/01	5	–	5	100	–	100
2002/	5	–	5	100	–	100

Heimild: Háskólinn í Reykjavík. *Source: The Reykjavik University.*

70. Háskólaráð Viðskiptaháskólans á Bifröst 1996–2002
The council of Bifrost School of Business 1996–2002

	Aðalmenn <i>Members</i>			Hlutföll <i>Percentage</i>		
	Alls <i>Total</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	Alls <i>Total</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>
Skólaár <i>Academic year</i>						
1996/97	10	2	8	100	20	80
1997/98	12	2	10	100	17	83
1998/99	12	2	10	100	17	83
1999/00	12	4	8	100	33	67
2000/01	12	4	8	100	33	67
2001/02	12	4	8	100	33	67

Skýring: Háskólaráð tók við af framkvæmdaráði Samvinnuháskólans á Bifröst haustið 2000 og nafni skólans þá breytt í Viðskiptaháskólinn á Bifröst.

Heimild: Viðskiptaháskólinn á Bifröst. *Source: Bifrost School of Business.*

Skólanefnd Tækniskóla Íslands 1990–2002

71. The council of the Icelandic College of Engineering and Technology (ICET) 1990–2002

	Fjöldi Number			Hlutföll, % Percentage		
	Alls Total	Konur Women	Karlar Men	Alls Total	Konur Women	Karlar Men
Skólaár Academic year						
1990/91	5	–	5	100	–	100
1991/92	5	–	5	100	–	100
1992/93	5	–	5	100	–	100
1993/94	5	–	5	100	–	100
1994/95	5	–	5	100	–	100
1995/96	5	–	5	100	–	100
1996/97	5	–	5	100	–	100
1997/98	5	–	5	100	–	100
1998/99	5	–	5	100	–	100
1999/00	5	–	5	100	–	100
2000/01	5	–	5	100	–	100
2001/02	5	–	5	100	–	100

Heimild: Tækniskóli Íslands. Source: ICET.

Háskólaráð Landbúnaðarháskólans á Hvanneyri 1999–2002

72. The council of Hvanneyri Agricultural University 1999–2002

	Aðalmenn Members			Hlutföll Percentage		
	Alls Total	Konur Women	Karlar Men	Alls Total	Konur Women	Karlar Men
Skólaár Academic year						
1999/00	7	1	6	100	14	86
2000/01	7	2	5	100	29	71
2001/02	7	1	6	100	14	86

Heimild: Landbúnaðarháskólinn á Hvanneyri. Source: Hvanneyri Agricultural University.

Stjórn Listaháskóla Íslands 1999–2002

73. The council of Iceland Academy of the Arts 1999–2002

	Aðalmenn Members			Hlutföll Percentage		
	Alls Total	Konur Women	Karlar Men	Alls Total	Konur Women	Karlar Men
Skólaár Academic year						
Stjórn Council						
1999/00	5	1	4	100	20	80
2000/01	5	1	4	100	20	80
2001/02	5	1	4	100	20	80
Samráð Board of academic affairs						
2001/02	9	6	3	100	67	33

Heimild: Listaháskóli Íslands. Source: Iceland Academy of the Arts.

74. Skipan Rannsóknarráðs Íslands 1994–2003
The board of The Icelandic Research Council 1994–2003

	Aðalmenn <i>Members</i>			Varamenn <i>Vice representatives</i>			
	1994–1997	1997–2000	2000–2003	1994–1997	1997–2000	2000–2003	
Fjöldi alls	11	11	11	11	11	11	Total number
Konur	2	2	4	2	–	4	<i>Women</i>
Karlar	9	9	7	9	11	7	<i>Men</i>
Hlutfallstölur, %							Percentage
Alls	100	100	100	100	100	100	Total
Konur	18	18	36	18	–	36	<i>Women</i>
Karlar	82	82	64	82	100	64	<i>Men</i>

Heimild: Ársskýrsla Rannsóknarráðs Íslands. *Source: Icelandic Research Council, Annual Report.*

75. Úthlutunarnefndir Vísindasjóðs og Tæknisjóðs 1994–2002
Grants committees of the Science Fund and the Technology Fund 1994–2002

	Vísindasjóður <i>The Science Fund</i>				Tæknisjóður <i>The Technology Fund</i>			
	Fjöldi <i>Number</i>		Hlutföll, %		Fjöldi <i>Number</i>		Hlutföll, %	
	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>	Konur <i>Women</i>	Karlar <i>Men</i>
1994/95	1	4	20	80	1	4	20	80
1995/96	1	4	20	80	1	4	20	80
1996/97	1	4	20	80	1	4	20	80
1997/98	2	3	40	60	2	3	40	60
1998/99	3	2	60	40	2	3	40	60
1999/00	3	2	60	40	2	3	40	60
2000/01	2	3	40	60	1	4	20	80
2001/02	2	3	40	60	1	4	20	80

Heimild: Rannís. *Source: IRC.*

Fulltrúar í fagraðum á vegum Rannsóknarráðs Íslands 1994–2002
76. *Members of the advisory boards of the Icelandic Research Council 1994–2002*

	1994/95		1995/96		1996/97		1997/98	
	Konur Women	Karlar Men	Konur Women	Karlar Men	Konur Women	Karlar Men	Konur Women	Karlar Men
Hugvísindi (1)	2	5	2	5	1	6	1	6
Félagsvísindi (2)								
Heilbrigðis- og lífvísindi (3)	2	5	2	5	3	4	3	4
Náttúruvísindi og umhverfis- rannsóknir (4)	–	7	–	7	1	6	1	6
Iðnaðar- og tæknirannsóknir (5)	1	6	1	6	1	6	2	5
Iðnaður og efnistækni (6)	.	.	.	.	.	.	.	.
Upplýsingatækni (7)	.	.	.	.	.	.	.	.
Nýting lífrænna auðlinda (8)	1	6	1	6	1	6	1	6
Lífefni og auðlindir (9)	.	.	.	.	.	.	.	.
Matvælavinnsla og matvæla- rannsóknir (10)	2	5	3	4	4	3	4	3
Fjöldi alls	8	34	9	33	11	31	12	30
Hlutföll, %	19	81	21	79	26	74	29	71

	1998/99		1999/00		2000/01		2001/02	
	Konur Women	Karlar Men	Konur Women	Karlar Men	Konur Women	Karlar Men	Konur Women	Karlar Men
Hugvísindi (1)	1	4	1	4	1	4	1	4
Félagsvísindi (2)	3	2	3	2	3	2	3	2
Heilbrigðis- og lífvísindi (3)	3	4	3	4	4	3	4	3
Náttúruvísindi og umhverfis- rannsóknir (4)	4	3	4	3	3	4	3	4
Iðnaðar- og tæknirannsóknir (5)	.	.	.	.	.	.	.	.
Iðnaður og efnistækni (6)	2	6	2	6	2	5	2	5
Upplýsingatækni (7)	2	3	2	3	1	4	1	4
Nýting lífrænna auðlinda (8)	.	.	.	.	.	.	.	.
Lífefni og auðlindir (9)	4	4	4	4	3	5	3	5
Matvælavinnsla og matvæla- rannsóknir (10)	.	.	.	.	.	.	.	.
Fjöldi alls	19	26	19	26	17	27	17	27
Hlutföll, %	42	58	42	58	39	61	39	61

Note: (1) Humanities; (2) Soc. sciences; (3) Health and Biomedical Sciences; (4) Natural and Environmental Sci. (5) Industrial and Techn. Research; (6) Industrial and Material Sci. (7) Information technology; (8) Exploitation of natural resources; (9) Biotechnology and natural resources; (10) (10) Food- and food

Heimild: Rannís. Source: IRC.

Stjórn Rannsóknasjóðs Háskóla Íslands 1997–2002

77. Board of the Research Fund of the University of Iceland 1997–2002

	Fjöldi Number			Hlutföll, % Percentage		
	Alls Total	Konur Women	Karlar Men	Alls Total	Konur Women	Karlar Men
1997	6	2	4	100	33	67
1998	6	2	4	100	33	67
1999	6	3	3	100	50	50
2000	6	3	3	100	50	50
2001	7	4	3	100	57	43
2002	7	4	3	100	57	43

Skýring: Visindanefnd Háskóla Íslands er jafnframt stjórn Rannsóknasjóðs H.Í. Note: The Science committee of the University of Iceland is also the board of the Research Fund of the UI.

Heimild: Skrifstofa rannsóknasviðs Háskóla Íslands. Source: The Research Administration of the University of Iceland.

Stjórn Rannsóknánámssjóðs 1996–2001

78. Board of the Graduate Research Fund 1996–2001

	Fjöldi Number			Hlutföll, % Percentage		
	Alls Total	Konur Women	Karlar Men	Alls Total	Konur Women	Karlar Men
1996/97	3	–	3	100	–	100
1997/98	3	2	1	100	67	33
1998/99	3	2	1	100	67	33
1999/00	3	1	2	100	33	67
2000/01	3	2	1	100	67	33

Heimild: Rannsóknarráð Íslands. Icelandic Research Council.

Forstöðumenn rannsóknastofnana árið 2000

79. Directors of research institutes 2000

	Fjöldi Number			Hlutföll, %		
	Alls Total	Konur Women	Karlar Men	Konur Women	Karlar Men	
Alls	89	12	77	13	87	Total
Rannsóknastofnanir atvinnulífsins	8	–	8	–	100	Governmental sector research inst.
Rannsóknastofnanir Háskóla Íslands	46	4	42	9	91	Research centres at the UI
Aðrar háskólastofnanir	9	3	6	33	67	Other institutions at univ. level
Aðrar æðri menntastofnanir	8	1	7	13	88	Other higher education inst.
Aðrar ríkisstofnanir	12	–	12	–	100	Other state institutions
Sameignastofnanir	6	4	2	67	33	Private non-profit institutions

Heimild: Rannís. Ársskýrsla 2000. Source: IRC Annual Report 2000.

80. Stjórnir rannsóknastofnana atvinnulífsins 1990–2002
Boards of the governmental sectoral institutions 1990–2002

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Stjórnarmenn alls													
<i>Board members, total</i>	22	22	22	22	22	27	27	27	27	27	27	27	27
Konur Women	1	1	–	–	–	–	–	–	2	2	2	1	1
Karlar Men	21	21	22	22	22	27	27	27	25	25	25	26	26
Konur Women, %	5	5	–	–	–	–	–	–	7	7	7	4	4
Karlar Men, %	95	95	100	100	100	100	100	100	93	93	93	96	96
Hafrannsóknastofnun (1)													
<i>Konur Women</i>	1	1	–	–	–	–	–	–	1	1	1	–	–
<i>Karlar Men</i>	4	4	5	5	5	5	5	5	4	4	4	5	5
Iðntæknistofnun (2)													
<i>Konur Women</i>	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
<i>Karlar Men</i>	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Orkustofnun (3)													
<i>Konur Women</i>	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
<i>Karlar Men</i>	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Rannsóknastofnun byggingaiðnaðarins (4)													
<i>Konur Women</i>	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
<i>Karlar Men</i>	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Rannsóknastofnun fiskiðnaðarins (5)													
<i>Konur Women</i>	–	–	–	–	–	–	–	–	1	1	1	1	1
<i>Karlar Men</i>	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2
Rannsóknastofnun landbúnaðarins (6)													
<i>Konur Women</i>	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
<i>Karlar Men</i>	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Rannsóknastofnun Skógræktar ríkisins (7)													
<i>Konur Women</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Karlar Men</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Veiðimálastofnun (8)													
<i>Konur Women</i>	.	.	.	.	.	–	–	–	–	–	–	–	–
<i>Karlar Men</i>	.	.	.	.	.	5	5	5	5	5	5	5	5

Note: (1) The Marine Research Institute; (2) The Technological Institute; (3) The National Energy Authority (4) The Building Research Institute; (5) The Icelandic Fisheries Laboratories; (6) The Agricultural Research Institute; (7) The Icelandic Forest Research Station; (8) Institute of Freshwater Fisheries Research.

Heimild: Upplýsingar frá viðkomandi stofnunum. *Source: Information from the research institutions.*

MENNTAMÁLARÁÐUNEYTIÐ